

NARVA LINNAVALITSUS

KORRALDUS

Narva

...04.2021 nr.....

Detailplaneeringut täpsustavate projekteerimistingimuste kinnitamine

(Kraavi tn 1 krundil asuva Eesti Gümnaasiumi hoone laiendamine üle 33% selle esialgu kavandatud mahust ja Kraavi tn 1 krundile lasteasutuse hoone püstitamine täpsustatud Narva Linnavalitsuse 17.03.2020. a korraldusega nr 209-k kehtestatud Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringu alusel ning Kraavi tn 1, Kraavi tn 2, Karja tn 3 krundile ehitiste rajamine võistlustöö „DUO“ alusel)

1. ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

17.03.2021. a taotles (linnavalitsuse dokumendiregistris taotluse nr 2440/1-14) HOCO OÜ (registrikood 14745637) Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Ametilt (edaspidi: pädev asutus) projekteerimistingimusi Kraavi tn 1 krundil asuva Eesti Gümnaasiumi hoone laiendamiseks üle 33% selle esialgu kavandatud mahust ja Kraavi tn 1 krundile lasteasutuse hoone püstitamiseks täpsustatud Narva Linnavalitsuse 17.03.2020. a korraldusega nr 209-k kehtestatud Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringu alusel ning Kraavi tn 1, Kraavi tn 2, Karja tn 3 krundile ehitiste rajamiseks võistlustöö „DUO“ alusel. Projekteerimistingimuste taotlusele on lisatud Kraavi tn 1 õppekompleksi arhitektuurikonkursi võistlustöö „DUO“, täpsustatud asendiplaan, muinsuskaitse eritingimused.

Projekteerimistingimuste taotluse ese on Narva uus hariduskompleks, mis hõlmab endas riigigümnaasiumi, põhikooli ja lasteasutust. Kraavi tn 1 krunt asub Narva linna Vannalinna linnaosas ning paikneb arheoloogiamälestise reg nr 27276 (Asulakoht) ja ehitismälestise reg nr 13999 (Narva linnakindlustused, 14.saj 1863) territooriumil. Lisaks jääb Kraavi tn 1 krunt osaliselt ehitismälestise reg nr 14006 Narva gümnaasiumi hoone kaitsevööndisse.

Tööde eesmärk on Kraavi tn 1 krundil asuva Eesti Gümnaasiumi hoone (ehitisregistri kood 118010011) laiendamine, Kraavi tn 1 krundile uue lasteasutuse hoone püstitamine ning Kraavi tn 1, Kraavi tn 2, Karja tn 3 territooriumi heakorrastamine. Samuti on eesmärgiks Narva Eesti Gümnaasiumi nn vana korpuse (projekt E. Uuslail, 1959. a) säilitamine, renoveerimine ja rekonstrueerimine täies vastavuses hoone algse projektdokumentatsiooniga, et taastada hoone fassaadide projektijärgne ilme.

Narva Linnavalitsuse 17.03.2020. a korraldusega nr 209-k kehtestatud Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringuga ei muudeta kehtivat Narva linna Vanalinna linnaosa üldplaneeringut. Kraavi tn 1 kinnistu on jaotatud kolmeks krundiks: 2 krunti - ühiskondlike ehitiste maa, millele võib kavandada üldkasutatavaid haridusasutusi, ning 1 krunt – transpordimaa, millele on kavandatud jalakäijate tee. Mõlemale ühiskondlike ehitiste maale on planeeritud lahtine hoonestusviis, kus hoone järgib peamiselt ajaloolist tänavajoont ja krundi perimeetrit. Täpne hoonestuse lahendus määratakse arhitektuurikonkursi tulemusel.

Võistlustööga „DUO“ vaadeldakse põhikooli ja gümnaasiumi õppehoone (edaspidi: õppehoone) säilitavat ja uut osa kui ühtset tervikut. Põhikool on planeeritud säilitatavasse hooneosasse. Riigigümnaasium on planeeritud uude hooneosasse. Nii õppehoone kui ka lasteasutuse hoone keerdub perimeetriliselt krundi piiril ümber siseõue. Õppehoone avab oma hoovi lõunakaarde. Lasteasutuse sisehoov avaneb loodava linnapargi suunas. Hoove saab kasutada ühiste ürituste pidamiseks ning kehalise kasvatuse läbiviimiseks.

Lähtuvalt planeerimisseaduse §-st 125 ja ehitusseadustiku (edaspidi: EhS) §-st 26 on ehitise püstitamiseks või laiendamiseks üle 33% selle esialgu kavandatud mahust koostatava ehitusprojekti aluseks ehitusloakohustusliku hoone ehitamise korral detailplaneering või projekteerimistingimused. Kraavi tn 1 maa-alal on kehtiv Narva Linnavalitsuse 17.03.2020. a korraldusega nr 209-k kehtestatud Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneering.

Vastavalt EhS § 27 lõike 1 punktile 2 detailplaneeringu olemasolu korral võib pädev asutus põhjendatud juhul anda ehitusloakohustusliku hoone või olulise rajatise ehitusprojekti koostamiseks projekteerimistingimusi, kui detailplaneeringu kehtestamise järel on ilmnunud olulisi uusi asjaolusid või on oluliselt muutunud planeeringuala või selle mõjuala, mille tõttu ei ole enam võimalik detailplaneeringut täielikult ellu viia.

Lähtudes projekteerimistingimuste taotlusest, on ilmnunud uusi asjaolusid, mille tõttu peab detailplaneeringujärgset lahendust täpsustama. Võistlustööst „DUO“ tulenevalt taotleja soovib suurendada hoonestusala 10 % ulatuses, keerata hoonestusala 10 % ulatuses, nihutada hoonestusala 10 % ulatuses, muuta ehitise kõrgust 10 % ulatuses, muuta ehitise sügavust 10 % ulatuses, täpsustada arhitektuurilisi, ehituslikke või kujunduslikke tingimusi, muuta katuse kallet, täpsustada haljastuse, heakorra või liikluskorralduse põhimõtteid.

Hoonete ehitamisega ei kaasne detailplaneeringu olemuslik muutmine, kuna ei muudeta detailplaneeringuga määratud ehitusõigust (sh krundi kasutamise sihtostarvet, hoonete suurimat lubatud arvu ja ehitisealust pinda). Eesti Gümnaasiumi hoone laiendamiseks ja uue lasteasutuse hoone püstitamiseks projekteerimistingimustega tuleb täpsustada EhS § 27 lõike 4 punkte:

- 2) hoonestusala tingimusi, sealhulgas hoonestusala suurendamist, keeramist ja nihutamist, kuid mitte rohkem kui 10 protsendi ulatuses esialgsest lahendusest;
- 3) kõrguse ja sügavuse muutmist, kuid mitte rohkem kui 10 protsendi ulatuses esialgsest lahendusest;
- 4) arhitektuurilisi, ehituslikke ja kujunduslikke tingimusi (sh katusekallete muutmist);
- 5) maa-alal asuva ehitise teenindamiseks vajaliku ehitise võimalikku asukohta;
- 6) ehitusuuringu tegemise vajadust;
- 7) haljastuse, heakorra ja liikluskorralduse põhimõtteid.

Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringu seletuskirja punktis 1.7.5 „Arhitektuurinõuded ehitistele“ on toodud: „Planeeritud hoonetele on lubatud rajada 30-40 kraadise kaldega, kelpkatused, viilkatused ja kaldkatused. Kaldkatused on lubatud rajada nii, et kalle on tänava poole ehk krundi piiri suunas. Eelnimetatud katusetüüpe võib rajada ka kombineeritult, kui see annab arhitektuurselt parema tulemuse“. Narva vanalinna linnaosa üldplaneeringu järgi jääb Kraavi tn 1 maa-ala ühiskondlike ehitiste kvartalisse, mida ümbritsevad väljakujunenud korterelamute alad. Vanemad hooned, mis on ehitatud enne 1960. aastat, on valdavalt 15-40 kraadise kaldega kelp- või viilkatustega. 1960. ja hiljem rajatud hoonetel (nt Karja tn 3 krundil olev muusikakool ja Vestervalli tn 15 krundil asuv Narva Haigla polikliinik) on

valdavalt lamedad või madalamad 5-15 kraadise kaldega viilkatused. Kuna katusetüüpe võib rajada kombineeritult, kui see annab arhitektuurselt parema tulemuse, siis uushoonestuse katusekallete osas arhitektuursete, ehituslike ja kujunduslike tingimuste täpsustamine lähtub selliselt, et piirkonna hoonestuslaadile sobivad katusekalded lahendatakse täpsemalt projekteerimise staadiumis, arvestades arhitektuurikonkursi tulemust.

Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringu seletuskirja punktis 1.7.5 „Arhitektuurinõuded ehitistele“ on toodud: „Hoonete välisviimistluses on keelatud kasutada imiteerivaid ja ajutiselt kasutatavaid materjale. Imiteerivateks materjalideks käesolevas kontekstis on plekist ja plastikust välisvooder, plastikaknad, metalluksed, kiviimitatsiooniga katuseplekk, rullkate, kärjekujuline ruberoidkate jne. Uusehituste ehitusmaterjale valides tuleb eelistada kogu vanalinna alal traditsioonilisi vanalinnale iseloomulikke ehitusmaterjale, fassaadide viimistlusi, arhitektuurseid detaile ja elemente“. Võistlustöös „DUO“ projekteeritud uute hoonete materjalivalikul lähtuti eelkõige õppehoone ja lasteasutuse hoone funktsionaalsusest. Kuna võistlustöö „DUO“ andis arhitektuurselt parema tulemuse, siis uushoonestuse välisviimistluse osas arhitektuursete, ehituslike ja kujunduslike tingimuste täpsustamine lähtub selliselt, et piirkonna hoonestuslaadile sobiv välisviimistlus lahendatakse täpsemalt projekteerimise staadiumis, arvestades arhitektuurikonkursi tulemust.

Kogu Vanalinna linnaosa territooriumil ei tohi projekteeritav hoonestus olla kõrgem raekoja räästajoonest, mis tähendab, et uue hoonestuse räästa või parapeti kõrgus ei või olla raekoja räästast kõrgemal. Kaldkatuste puhul ei tohi olla katuse harjajoon kõrgem raekoja pööningu poolest kõrgusest. Kraavi tn 1 muinsuskaitse eritingimustes on toodud: „Lähtuvalt aga sõjaeelse ja olemasoleva hoonestuse kõrgusest tuleks võimalusel eelistada siiski madalamaid (kuni 12 m kõrgusi) mahte, mis ei ületaks säilitatava Narva Eesti Gümnaasiumi nn vana korpuse (1960. aastal valminud hooneosa) korruselisust ja katuseharja kõrgust“. Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringuga (vt joonis nr 5 „Põhijoonis“) on lasteasutuse hoone põhimahu suhteliseks kõrguseks määratud 12 m ning õppehoone põhimahu suhteliseks kõrguseks määratud 14 m. Uushoonestuse kõrgused lahendatakse täpsemalt projekteerimise staadiumis vastavalt EhS § 27 lõike 4 punktile 3, arvestades Narva linna Vanalinna linnaosa üldplaneeringu ja muinsuskaitse eritingimuste nõudeid.

Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneering ei käsitle rajatiste rajamist Kraavi tn 2 ja Karja tn 3 krundile (va tehnovärke) ning ei anna sõidukite parkimislahendust. Vastavalt võistlustööle „DUO“ Karja tn 3 krundile planeeritakse linnapark, mis pakub erinevaid tegevusmaastikke: jooksurada, mänguväljakud, väljõusaal, ping-pongi lauad, istumisalad, murualad, mängumaastikud jm. Kraavi tn 1, Kraavi tn 2, Karja tn 3 krundile kavandatakse jalakäijatele mõeldud alu (Moonalao ja Hariduse tänava lõike). Ida-lääne suunaline Hariduse tänava lõik on loodud rahulikumaks kulgemiseks. Loodav kergliikustee ühendub olemasolevasse tänavavõrgustikku. Täna Hariduse tänava rahulikum kulgemistee on ühes tasapinnas, ääristatud hubase tänavavalgustuse ja istumisaladega ning kombineeritult haljastusega. Sellega ristuv põhja-lõuna suunaline Moonalao tänava lõik saab aktiivsema iseloomu. Moonalao tänavast luuakse omamoodi aktiivsustelg, mis on eelkõige mõeldud kooli ja lasteaia välitegevustele: sporditegevused, jalgrataste parkimised, jooksurajad. Vastavalt projekteerimistingimuste taotlusele lisatud asendiplaanile, mis on täpsustatud parkimise osas, sõidukite parkimine on lahendatud Karja tn 3 krundil. Kõik ülaltoodud rajatised planeeritakse maale, mis on määratud ühiskondlike ehitiste maana. Narva linna Vanalinna linnaosa üldplaneeringus sätestatud kinnistute maakasutuse sihtotstarbeid ei muudeta. Kuna kõnealuste rajatiste rajamine ei ole Narva linna Vanalinna linnaosa üldplaneeringuga

vastuolus, siis kohalik omavalitsus võib lubada nende ehitamist sellele maale. Rajatised lahendatakse täpsemalt projekteerimise staadiumis.

Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringuga nähakse ette jäätmete konteinerid planeeritud hoonete mahtudesse. Võistlustöös „DUO“ projekteeritud uutes hoonetes on vähe ruumi, et leida selleks head nõuetekohast lahendust. Prügi kogumise võib lahendada nii õppehoone kui ka lasteasutuse osas ühise lahendusena ja maa-aluste mahutitena. Jäätmemajanduse osas tingimuste täpsustamine lähtub selliselt, et hoonete teenindamiseks vajalike prügirajatiste võimalikud asukohad lahendatakse täpsemalt projekteerimise staadiumis.

Haldusmenetluse seaduse § 46 lõike 1 ja EhS § 31 lõike 1 alusel korraldati projekteerimistingimuste andmine avatud menetlusena. Teade avaliku väljapaneku kohta avaldati ajalehes „Gorod“ nr .. (...), Narva linna veebilehel <http://www.narva.ee/ee/linnakodanikule/> ja pädeva asutuse kodulehel <http://www.narvaplann.ee>. Projekteerimistingimuste eelnõu, taotluse, võistlustöö „DUO“ ja täpsustatud asendiplaaniga oli võimalik tutvuda Narva Linnavalitsuse 1. korruse fuajees aadressil Peetri plats 5, Narva linn ajavahemikul 17.03.2021. a kuni 02.04.2021. a.

EhS § 31 lõigete 3 ja 4 alusel kaasas pädev asutus (linnavalitsuse dokumendiregistris 17.03.2021. a kiri nr 1-13.1/838) projekteerimistingimuste menetlusse taotleja, menetluse eseme kinnistu omaniku, menetluse eseme kinnisasjaga piirnevate kinnisasjade omanikud ning asutused või isikud, kelle õigusi või huve võib taotletav ehitis või ehitamine puudutada:

kinnisasja aadress ja katastritunnus	kooskõlastaja või arvamuse avaldaja	saadetud e-posti teel	kättesaamise kinnitus
Kraavi tn 1 (51101:002:0060), Karja tn 3 (51101:002:0059)	Narva Linnavalitsuse Kultuuriosakond	17.03.2021. a	...03.2021. a
Vaeselapse tänav (51101:002:0095), Kraavi tänav (51101:002:0084), Vestervalli tänav L2 (51101:002:0101), Karja tänav L1 (51101:002:0094)	Narva Linnavalitsuse Linnamajandusamet	17.03.2021. a	...03.2021. a
Kraavi tn 2 (51101:002:0065)	Eesti Vabariik (Narva Vanalinna Riigikool)	17.03.2021. a	...03.2021. a
Moonalao tn 9 (51101:002:0005)	Narva linn, Moonalao tn 9 korterühistu (registrikood 80228102)	17.03.2021. a	...03.2021. a
Karja tn 5 (51101:002:0079)	Narva linn, Karja tn 5 korterühistu (registrikood 80175989)	17.03.2021. a	...03.2021. a
Vestervalli tn 16 (51101:002:0015)	Narva linn, Vestervalli tn 16 korterühistu (registrikood 80180594)	17.03.2021. a	...03.2021. a
Kraavi tn 6 (51101:002:0075)	Hooneühistu JASEN (registrikood 80033427)	17.03.2021. a	...03.2021. a
Karja tn 2	Narva linn, Karja tn 2	17.03.2021. a	...03.2021. a

(51101:002:0039)	korteriühistu (registrikood 80422034)		
Vestervalli tn 15 (51101:002:0114)	SA NARVA HAIGLA (registrikood 90003217)	17.03.2021. a	...03.2021. a
projekteerimistingimuste taotleja	HOCO OÜ	17.03.2021. a	...03.2021. a

Haldusmenetluse seaduse § 50 lõigete 2 ja 3 alusel pädev asutus tegi oma 17.03.2021. a kirjas 1-13.1/838 ettepaneku asja arutamiseks ilma avalikku istungit läbi viimata. Õigusakti andmise võib otsustada ilma avalikul istungil arutamiseta, kui tähtaja jooksul ettepanekuid või vastuväiteid ei esitatud ja menetlusosalised loobusid asja arutamisest avalikul istungil. Menetlusosaline loetakse asja arutamisest avalikul istungil loobunuks, kui menetlusosaline ei ole tähtjaks esitanud selle suhtes vastuväiteid.

Avatud menetluse käigus määratud tähtjaks ei ole arvamust esitanud ega ole taotlenud tähtaja pikendamist ..... kinnistute omanikud. Pädev asutus loeb, et arvamuse andjad ei soovinud projekteerimistingimuste eelnõu kohta arvamust avaldada ning menetlusosalised loobusid asja arutamisest avalikul istungil.

Pädev asutus on viinud läbi projekteerimistingimuste andmiseks vajaliku menetluse, mille käigus on muu hulgas kaasatud kinnisasjaga piirnevate kinnisasjade omanikud ning asutused ja isikud, kelle õigusaktist tulenev pädevus on seotud projekteerimistingimuste taotluse esemega või kelle õigusi või huve võib taotletav ehitise või ehitamine puudutada.

Pädev asutus ei ole projekteerimistingimuste menetluse käigus tuvastanud EHS § 32 toodud projekteerimistingimuste andmisest keeldumise aluseid. Lähtudes eeltoodust, võib kohalik omavalitsus anda projekteerimistingimused Kraavi tn 1 krundil asuva Eesti Gümnaasiumi hoone laiendamiseks üle 33% selle esialgu kavandatud mahust ja Kraavi tn 1 krundile lasteasutuse hoone püstitamiseks täpsustatud Narva Linnavalitsuse 17.03.2020. a korraldusega nr 209-k kehtestatud Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringu alusel ning Kraavi tn 1, Kraavi tn 2, Karja tn 3 krundile ehitiste rajamiseks võistlustöö „DUO“ alusel.

2. ÕIGUSLIKUD ALUSED

- 2.1. Ehitusseadustiku § 28 kohaselt projekteerimistingimused annab kohaliku omavalitsuse üksus, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.
- 2.2. Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Ameti põhimääruse § 7 punkti 14 kohaselt arhitektuuri- ja planeerimise osakonna üks põhiülesannetest on ehitusliku projekteerimise lähteinformatsiooni väljastamine, sh projekteerimistingimuste ettevalmistamine ja esitamine linnavalitsusele kinnitamiseks.

3. OTSUS

Kinnitada projekteerimistingimused Kraavi tn 1 krundil asuva Eesti Gümnaasiumi hoone laiendamiseks üle 33% selle esialgu kavandatud mahust ja Kraavi tn 1 krundile lasteasutuse hoone püstitamiseks täpsustatud Narva Linnavalitsuse 17.03.2020. a korraldusega nr 209-k kehtestatud Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringu alusel ning Kraavi tn 1, Kraavi tn 2, Karja tn 3 krundile ehitiste rajamiseks võistlustöö „DUO“ alusel.

4. ÜLDNÕUDED, ARHITEKTUURSED JA LINNAEHITUSLIKUD TINGIMUSED

- 4.1. Projekti koostamisel juhinduda Eestis kehtivatest seadustest, standarditest, normdokumentidest ja juhenditest, aga samuti Narva linnas kehtivatest õigusaktidest, sealhulgas:
- muinsuskaitseseadus,
  - tuleohutuse seadus;
  - rahvatervise seadus;
  - ehitusseadustik;
  - Narva Linnavolikogu 22.11.2012. a otsusega nr 132 kehtestatud Narva Vanalinna linnaosa üldplaneering;
  - eesti standard EVS 932:2017 „Ehitusprojekt”;
  - eesti standard EVS 843:2016 „Linnatänavad”;
  - eesti standard EVS 840:2017 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes“ ning teised asja puudutavad õigusaktid.
- 4.2. Projekteerimisel lähtuda Muinsuskaitseameti poolt väljastatud muinsuskaitse eritingimustest.
- 4.3. Esitada situatsiooniskeem.
- 4.4. Ehitiste tehnilised näitajad esitada vastavalt Majandus- ja taristuministri (edaspidi: MTM) 05.06.2015. a määrusele nr 57 „Ehitise tehniliste andmete loetelu ja arvestamise alused “. Soovitavalt vormistada tabelite abil.
- 4.5. Esitada iga ehitise kasutamise otstarve ja kood vastavalt MTM 02.06.2015. a määrusele nr 51 „Ehitise kasutamise otstarvete loetelu”.
- 4.6. Projekti koostamisel kasutada pädeva asutuse geodeesia- ja maakorralduse osakonna spetsialisti poolt vastuvõetud geodeetilist krundi alusplaani täpsusega M 1:500, kus on esitatud andmed koostaja kohta (ettevõtja nimi, litsentsi nr, töö nr, mõõdistamise aeg). Geodeetiline krundi alusplaan esitada projekti lisana.
- 4.7. Asendiplaan esitada geodeetilisel alusplaanal. Asendiplaani aluskaardiks peab olema võetud aktualiseeritud olemasolevat situatsiooni tõeselt kajastav geodeetiline alusplaan. Asendiplaanal näidata detailplaneeringu järgne ja projekteerimistingimustega täpsustatud hoonestusala, projekteeritava ala piirid, olemasolevate välisvõrkude asukohad ja nende tingmärgid, tehnovõrkude kaitsevööndid ja nende tingmärgid, planeeritavate ehitiste asukohad ja mõõtmed, likvideeritavad ehitised ja puud, projekteeritav haljastus, juurdepääs avalikult kasutatavale tee, sisse- ja väljasõit krundilt, transpordi liiklussuunad, prügikonteineri asukoht jne. Määratleda pinnakatted. Anda hoone vertikaalne sidumine. Asendiplaanal esitada lisaks tabel: „Projekteeritavate ehitiste eksplikatsioon” ning kinnistute tehnilised näitajad. Asendiplaan esitada mõõtkavas 1:500.
- 4.8. Narva Linnavalitsuse korraldus projekteerimistingimuste kinnitamise kohta, tehnovõrkude valdajate poolt väljastatud tehnilised tingimused, muinsuskaitse eritingimused, ehitusgeoloogiliste uurimistööde aruanne esitada ehitusprojekti lisadena.
- 4.9. Laiendatava õppehoone kasutamise otstarve vastavalt MTM 02.06.2015. a määrusele nr 51 „Ehitise kasutamise otstarvete loetelu”: põhikooli või gümnaasiumi õppehoone (kood 12632).
- 4.10. Püstitatava lasteasutuse hoone kasutamise otstarve vastavalt MTM 02.06.2015. a määrusele nr 51 „Ehitise kasutamise otstarvete loetelu”: koolieelne lasteasutus (kood 12631).
- 4.11. Hoonete suurim lubatud ehitisealune pindala ja maksimaalne korruselisus peab vastama Narva Linnavalitsuse 17.03.2020. a korraldusega nr 209-k kehtestatud Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringule:
- 4.11.1 Õppehoone ehitisealune pind: mitte rohkem kui 2100 m².
- 4.11.2 Õppehoone korruselisus: mitte rohkem kui 4.

- 4.11.3 Lasteasutuse hoone ehitisealune pind: mitte rohkem kui 1470 m².
- 4.11.4 Lasteasutuse hoone korruselisus: mitte rohkem kui 3.
- 4.12. Lubatud hoonestusala suurus: vastavalt projekteerimistingimustega täpsustatud lahendusele. Lubatud on hoonestusala suurendamine, kuid mitte rohkem kui 10 protsendi ulatuses esialgsest lahendusest:
- 4.12.1 Õppehoone hoonestusala suurus: mitte rohkem kui 2719 m² +10 % (271,9 m²).
- 4.12.2 Lasteasutuse hoonestusala suurus: mitte rohkem kui 1801 m² +10 % (180,1 m²).
- 4.13. Lubatud on hoonestusala nihutamine ja keeramine, kuid mitte rohkem kui 10% ulatuses esialgsest lahendusest.
- 4.14. Lubatud on hoonete sügavuse muutmine, kuid mitte rohkem kui 10% ulatuses esialgsest lahendusest. Mistahes kaevetöödel peab olema tagatud arheoloogiline järelevalve vastavalt muinsuskaitse eritingimustele.
- 4.15. Hoonete maksimaalne suhteline kõrgus: vastavalt projekteerimistingimustega täpsustatud lahendusele. Lubatud on kõrguse suurendamine, kuid mitte rohkem kui 10 protsendi ulatuses esialgsest lahendusest:
- 4.15.1 Õppehoone suhteline kõrgus: mitte rohkem kui 14 m +10 % (1,4 m).
- 4.15.2 Lasteasutuse hoone suhteline kõrgus: mitte rohkem kui 12 m +10 % (1,2 m).
- 4.16. Hoonete katusekalde ja välisviimistlus: vastavalt ehitusprojektile, arvestades arhitektuurikonkursi tulemust.
- 4.17. Arhitektuurilised nõuded fassaadide kujunduse ja liigendatuse osas: arvestada Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringu seletuskirja osa 1.5 punkti 2 ja 6, Narva linna Vanalinna linnaosa üldplaneeringu ning muinsuskaitse eritingimuste nõudeid. Monoliitsete fassaadide vältimiseks tagada vähemalt tänavatasandil liigendatus.
- 4.18. Lasteasutuse hoone, rajatised ja ruumid (sh bassein) peavad vastama EhS alusel kehtestatud ehitisele esitatavatele nõuetele ja Vabariigi Valitsuse 06.10.2011. a määrusega nr 131 „Tervisekaitsenõuded koolieelse lasteasutuse maa-alale, hoonetele, ruumidele, sisustusele, sisekliimale ja korrahoiule“ ja Vabariigi Valitsuse 15.03.2007. a määrusega nr 80 „Tervisekaitsenõuded ujulatele, basseinidele ja veekeskustele“ kehtestatud tervisekaitsenõuetele.
- 4.19. Õppehoone, rajatised ja ruumid peavad vastama EhS alusel kehtestatud ehitisele esitatavatele nõuetele ja Vabariigi Valitsuse 30.05.2013. a määrusega nr 84 „Tervisekaitsenõuded koolidele“ kehtestatud tervisekaitsenõuetele.
- 4.20. Tagada puuetega inimeste liikumisvõimalused vastavalt ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 29.05.2018. a määrusele nr 28 „Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele“. Seletuskirja esitada detailne informatsioon invanõuete kohta.
- 4.21. Rakendada radoonikaitse erimeetmed.
- 4.22. Katuse plaanil ja/või vaadatel näidata ventilatsiooni ehitusprojektiga ettenähtud ventilatsiooni elemendid.
- 4.23. Moonalao tänav rajada tänavana oma ajaloolises laiuses. Mänguväljakud viia tänavatasandilt ära.
- 4.24. Teekate peab vastama Narva linna heakorra eeskirja § 4 lõike 3 nõuetele. Esitada projekteeritavate teede konstruktiivsed ristprofiilid ning vertikaalplaneerimise joonis. TL osa peab vastama eesti standardi EVS 932:2017 „Ehitusprojekt“ punkti 9.3 „Tee, liiklus ja teerajatised“, eesti standardi EVS 843:2016 „Linnatänavad“, MTM 09.01.2020 määruse nr 2 „Tee ehitusprojektile esitatavad nõuded“ nõuetele.
- 4.25. Kõnniteede ja sõidutee üleminekud kavandada alla lastud äärekividega.
- 4.26. Sõidukite parklat Kraavi tn 1 ja Kraavi tn 2 kinnistule ei rajata. Parkimine lahendada maapealse parklana Karja tn 3 kinnistule. Parkimisplatsi täpsema asukoha üle

otsustamisel tuleb lähtuda Narva Vanalinna linnaosa üldplaneeringus sätestatud tingimustest.

- 4.27. Ette näha elektriautode laadimistaristu paigaldamine. Uute mitteelamute puhul tuleb juhtmetaristuga varustada vähemalt viiendik parkimiskohtadest ning paigaldada tuleb vähemalt üks laadimispunkt (ehitusseadustik § 65¹).
- 4.28. Uute avaliku funktsiooniga hoonete ehitusprojekt peab sisaldama õuealade valgustuslahendust.
- 4.29. Tagada optimaalne funktsionaalne tänavaalgustus, mis vastaks normatiividele. Kavandada energiasäästlikke LED-lampe vastavalt Narva Linnavalitsuse 27.05.2013. a korraldusele nr 494-k. Esitada valgustimastide ja välisvalgustite näidised.
- 4.30. Piirdeaedade rajamine kinnistute piiridele ei ole lubatud (va Kraavi tn 2 hoone ja Kraavi ja Moonalao tänavate ristmiku vahel piki Kraavi tänavat).
- 4.31. Ette näha väikevormid. Istepingi ja prügikasti näidised esitada ehitusprojekti lisadena.
- 4.32. Teostada maa-ala dendroloogiline inventeerimine ja hindamine. Määrata kõikide puittaimede liigiline kuuluvus, nende haljastuslik väärtus ning tervislik seisukord. Esitada haljastuse hinnangu tabel. Esitada raiete plaan dendroloogilise hindamise alusel.
- 4.33. Haljastus: põhimõtteline kujunduslik-funktsionaalne lahendus näidata asendiplaanil. Esitada projekteeritud taimmaterjali loetelu ja haljastuse liigilisus.
- 4.34. Kraavi tn 2 krundil olemasolev haljasala säilitada ja planeerida pargi või mänguväljakute alaks. Eraldada Kraavi tn 2 krundil asuv haljasala Kraavi tänavast, võimalusel näha ette tänavajoonele ajaloolise kivimüüri asemele piirde rajamine. Säilitada sissesõit tänavalt Kraavi 2 maja sisehoovi.
- 4.35. Õppehoone ja lasteasutuste hoone ümbruses peab olema tagatud müra-, vibratsiooni- ja õhusaastevaba elukeskkond.
- 4.36. Jäätmete käitlemine: vastavalt jäätmeseaduse ja Narva jäätmehoolduseeskirja nõuetele. Jäätmemajandus lahendada maa-aluste mahutitena. Prügi kogumise võib lahendada nii õppehoone kui ka lasteasutuse osas ühise lahendusena.
- 4.37. Ehitamisel (sh lammutamisel) tuleb lähikeskkonnaga arvestada. Ehitusseadustiku § 12 lg 3 kohaselt tuleb ehitamisel arvestada mõjutatud isikute õigustega ning rakendada abinõusid nende õiguste ülemäärase kahjustamise vastu. Vastavalt keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 32 lõikele 4 võõral maatükil viibides tuleb arvestada maatüki omaniku huve, eelkõige vältida omandi kahjustamist. Arvestada asjaõigusseadusest tulenevaid kinnisomandi kitsendusi. Esitada erimeetmed kahjuliku mõju minimiseerimiseks.
- 4.38. Näha ette ehitustööde käigus rikutud eramaade katete taastamine. Plaanil näidata rikutud katete taastamise võõndid, eristades neid viirutusega. Esitada katete taastamise konstruktiivsed lõiked.
- 4.39. Esitada olemasoleva hoone osalise lammutamise projekt. Seletuskirjas esitada järgmised lahendused: lammutatavate ehitiste loetelu, lammutustööde korraldamise kirjeldus, lammutusjäätmete kava koos käitluskohtade määramisega, ligikaudsed kogused eraldi materjalide kaupa, lammutustööde ohutusnõuded jne vastavalt MTM 17.07.2015. a määruse nr 97 „Nõuded ehitusprojektile“ §-le 25.
- 4.40. Enne ehitusprojekti koostamist esitada eskiis Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Ametile kooskõlastamiseks e-postile narvaplan@narva.ee.
- 4.41. Projekt kooskõlastada projekti tellijaga.
- 4.42. Projekti ehitulosa taotlus tuleb esitada digitaalselt EHR-i süsteemi kaudu.
- 4.43. MTM 08.06.2015. a määruis nr 62 „Nõuded ehitusprojekti ekspertiisile“ sätestatud juhul esitab kinnistu omanik projekti sõltumatu ekspertiisi.
- 4.44. Muud nõuded: vastavalt muinsuskaitse eritingimustele, projekti tellija lähteülesandele, Narva Vanalinna linnaosa üldplaneeringu ja Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringu

nõuetele, Eesti Vabariigis kehtivate seaduste, määruste, standardite ning kohaliku omavalitsuse poolt vastuvõetud õigusaktide nõuetele.

5. RAKENDUSSÄTTED

5.1. Käesolevad projekteerimistingimused on kehtivad kuni ...04.2026. a.

5.2. Käesolev korraldus jõustub alates teatavakstegemisest.

5.3. Käesoleva korralduse peale võib esitada Narva Linnavalitsusele vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates korraldusest teadasaamise päevast või esitada kaebuse Tartu Halduskohtu Jõhvi kohtumajale halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teatavakstegemisest.

Katri Raik
Linnapea

Üllar Kaljuste
Linnasekretär

Projekteerimistingimuste taotlus nr 2111002/02035

Kuupäev 16.03.2021

Taotleja

	HOCO OÜ (14745637)
Kontaktisik	JAAN ARU (37806230234)
E-post	jaan@hoco.ee
Kontaktaadress	Telliskivi 60-51, Tallinn
Telefon	528 5136

Ehitusprojekti koostaja

	OSAÜHING KOLM PLUSS ÜKS (10418962)
Kontaktisik	MARKUS KAASIK
E-post	markus@threeplusone.ee
Kontaktaadress	Suve tn 2-69, Tallinn
Telefon	+372 505 9352

Omanik

	NARVA LINNAVALITSUSE KULTUURIOSAKOND (75024260)
Kontaktisik	VITORIA LUTUS
E-post	kultuur@narva.ee

Ehitise ja ehitamise andmed

Ehitise ja ehitamise andmed on toodud 2 lisas

Esitatavad dokumendid

Ehitise eskiis NHK-voistlustoo.pdf (välja antud 19.02.2021, väljastaja Kolm Pluss Üks OÜ)
Asendiskeem NHK_ES_AS-4-02_Asendiplaan.pdf (välja antud 16.03.2021, väljastaja Kolm Pluss Üks OÜ)
Muinsuskaitse eritingimused NHK_Muinsuskaitse-eringimused.pdf (välja antud 16.03.2021, väljastaja Gradiens OÜ)

Projekteerimistingimuste kätte toimetamine

Paberkandjal

LISA 1

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE TAOTLUS DETAILPLANEERINGU OLEMASOLUL

Ehitise andmed

Ehitise nimetus	Lasteaed
Ehitise liik	hoone
Ehitustegevus	Ehitise püstitamine

Ehitise asukoht

Katastritunnus	Katastriüksuse koha-aadress
51101:002:0065	Ida-Viru maakond, Narva linn, Kraavi tn 2
51101:002:0059	Ida-Viru maakond, Narva linn, Karja tn 3
51101:002:0060	Ida-Viru maakond, Narva linn, Kraavi tn 1

Muud vajalikud andmed

Soovin:

- * suurendada hoonestusala 10 % ulatuses
- * keerata hoonestusala 10 % ulatuses
- * nihutada hoonestusala 10 % ulatuses
- * muuta ehitise kõrgust 10 % ulatuses
- * muuta ehitise sügavust 10 % ulatuses
- * täpsustada arhitektuurilisi, ehituslikke või kujunduslikke tingimusi
- * täpsustada haljastuse, heakorra või liikluskorralduse põhimõtteid
- * muu Muuta katuse kallet ja jäätmemajandust mitte lahendada hoonet mahtudes

LISA 2

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE TAOTLUS DETAILPLANEERINGU OLEMASOLUL

Ehitise andmed

Ehitisregistri kood	118010011
Ehitise nimetus	Eesti Gümnaasium
Ehitise liik	hoone
Ehitustegevus	Ehitise laiendamine üle 33% selle esialgu kavandatud mahust

Ehitise asukoht

Ehitise koha-aadress

Ida-Viru maakond, Narva linn, Kraavi tn 1

Katastritunnus	Katastriüksuse koha-aadress
51101:002:0065	Ida-Viru maakond, Narva linn, Kraavi tn 2
51101:002:0059	Ida-Viru maakond, Narva linn, Karja tn 3
51101:002:0060	Ida-Viru maakond, Narva linn, Kraavi tn 1

Muud vajalikud andmed

Soovin:

- * suurendada hoonestusala 10 % ulatuses
- * keerata hoonestusala 10 % ulatuses
- * nihutada hoonestusala 10 % ulatuses
- * muuta ehitise kõrgust 10 % ulatuses
- * muuta ehitise sügavust 10 % ulatuses
- * täpsustada arhitektuurilisi, ehituslikke või kujunduslikke tingimusi
- * täpsustada haljastuse, heakorra või liikluskorralduse põhimõtteid
- * muu Muuta katuse kallet ja jäätmemajandust mitte lahendada hoonet mahtudes

DUO

Seletuskiri

Võistustöö duaalsus on mitmelaadiline: see on uue ja vana hoone dünaamika, et uus tõlgendaks ja väärtustaks, kuid ei matkiks vana. See on kahe uue hoone-lasteaia ja kooli- arhitektuuri omavahelise kooskõla loomine. See on kahe ruumi, sise- ja väliruumi põimumine üheks terviklikuks. See on kahe uue tänava ümber mõtestamine: aktiivseks ja rahulikult kulgevaks teljeks. Kaks õppehoonet, lasteaed ja kool - lapsepõlv ja koolipõlv- on osa tervikust, mis moodustavad ühe lineaarselt kulgeva haridustee.

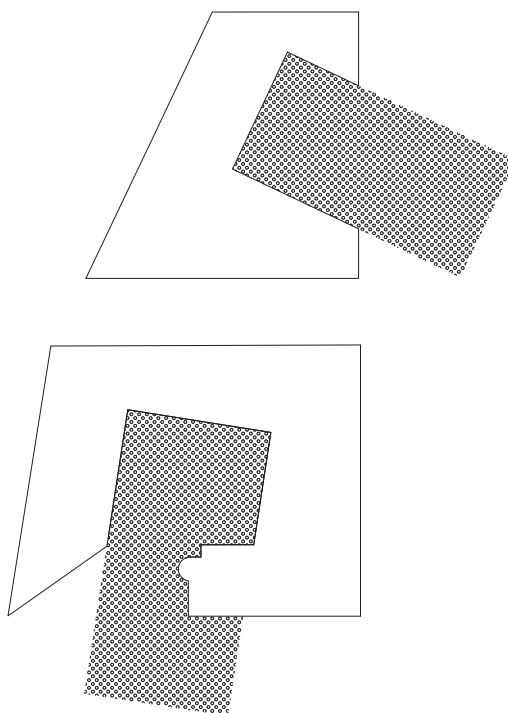
LINNAEHITUSLIKUD SEOS

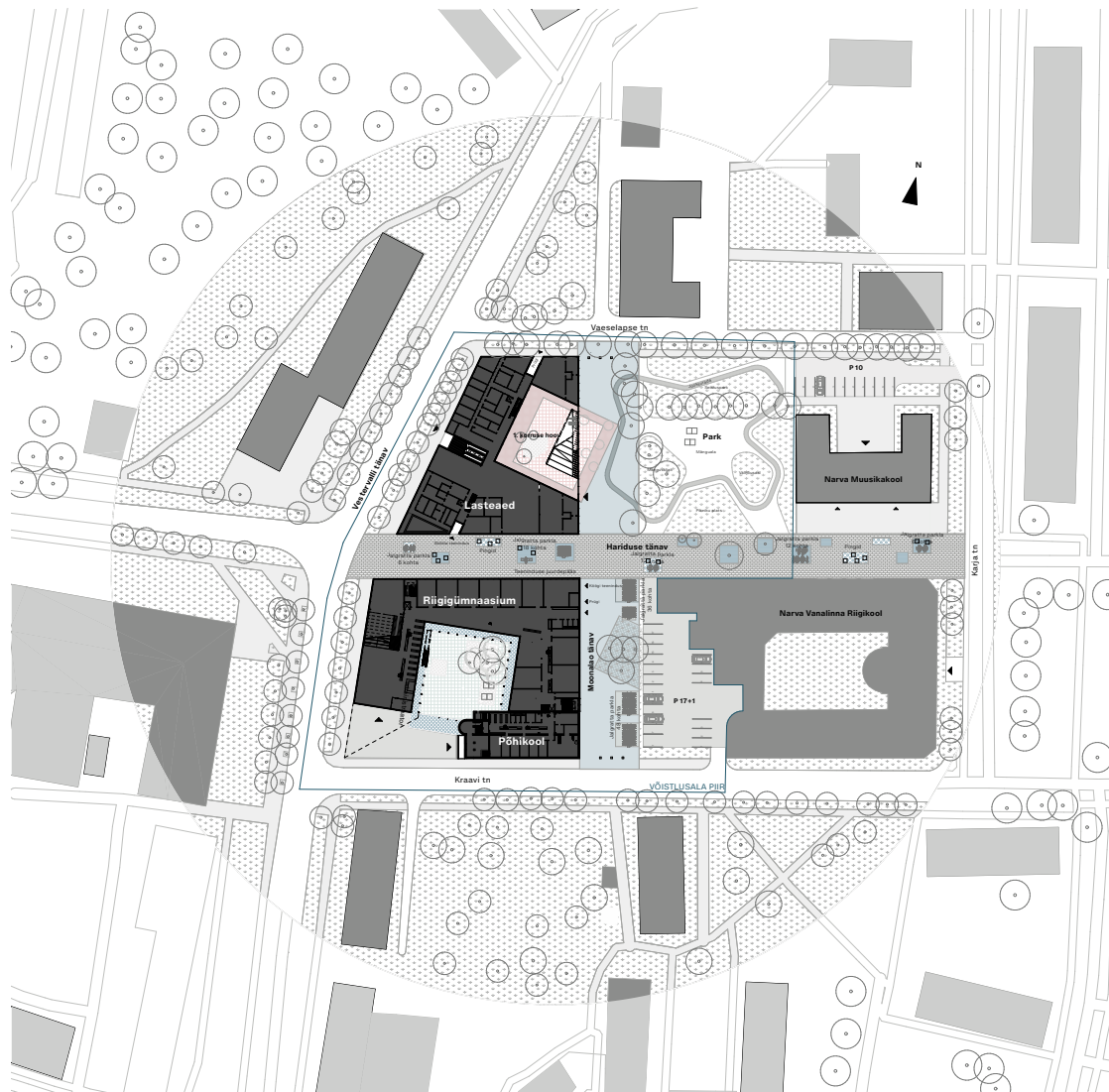
Narva uus hariduskompleks, mis hõlmab endas riigigümnaasiumi, põhikooli ja lasteaeda, asub 17. sajandi II poolel planeeritud uuslinnas ja ajaloolises bastionaalvööndis. Asukoht on mitmekesise linnaehitusliku taustaga. Tänavavõrk pärineb Rootsi ajast, kontaktalas on eri-ilmelist hoonestust nii ennesõjaaegsest kui II MS järgsest perioodist. Kooli ja lasteaiahoonest saab Narva linnakoe osa, mis hoiab ja suunab õpilasi nende haridustele.

PERIMETRAALSUS JA SISEHOVID

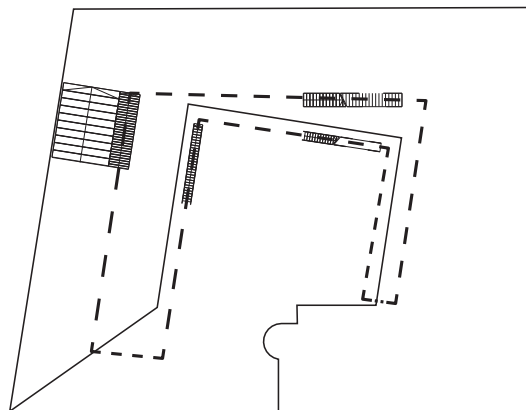
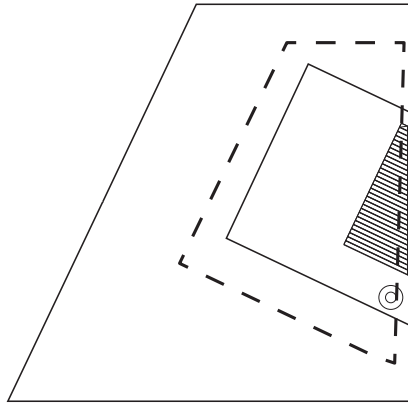
Hoonestuse kandev idee lähtub vanalinlikust perimetraalsest hoonestusest ning soovist luua funktsionaalsed ja valgusküllased sisehoovid. Lasteaia sisehoov avaneb linnapargi ja mänguala suunas, koolihoone avab oma hoovi lõunakaarde. Mõlemad hooned avanevad soodsatesse ilmakaartesse ja kutsuvad sisse rohehaljastust ning võimalust kasutada hoove eri tegevusteks. Hoove saab kasutada alates ühiste ürituste pidamisest kuni kehalise kasvatus läbiviimiseni. Arhitektuurne otsus jätta esimese korruse sisehoov täielikult hoonestamata muudab kooli- ja lasteaiahoone tunnetusikult ligipääsetavamaks, kaasavamaks ja liikuma kutsuvaks. Hoovialast saab kõikide tulevaste sündmuste kese.

LIIKUMA KUTSUV RUUM

Hoonete sisesed liikumisalad pole tavapärased monotoonised ja kitsad koridorid. Uut tüüpi koridor-liikumisalad avavad uusi funktsionaalseid võimalusi. Liikumisala koosneb ühisfunktsioonidest ning avaneb päikeseliste sisehoovide suunas. Tekib visuaalne ja füüsiline kontakt sise- ja välisruumi vahel. Koolimaja liikumisala läbib üldfunktsioone (söökla ja raamatukogu) ja jõuab välisruumi rõdudele-treppidele ning sealtkaudu tagasi hoovi. Sise- ja välisruumi liikumine on seotud tervikuks läbi mitme korruse.

RIIGIGÜMNAASIUMI JA PÕHIKOOLI HOONE

Õppehoone planeeritakse säilitatava funktsionalistliku hoonemahu külge. Uus ja vana osa eraldatakse teineteisest klaasist eraldusega. Koolihoone keerab perimeetralselt krundi piiril ümber siseõue, kuhu avanevad kandevpostidel rõdud. Lõunapoolsesse hoovi avanev rõdude ja treppide süsteem on ühtlasi kummardus funktsionalistlikule vormikäsitlusele, sest siseruumi liikumised on visualiseeritud ja duubeldatud väliruumis. Roheline ja päikeseküllane sisehoov on kahe kooli kohtumispunkt ja taust säilitatava hoone iseloomulikule silindrilise vormiga trepikojale. Sisehoovi võib käsitleda kui tänapäeva tõlgendust klausuurist. Kool, kui haridustempel, mõttekoht, inspiratsioon.

Hoonemahu madalaim osa on konsoolse varikatusega riigigümnaasiumi sissepääs. Gümnaasiumi sissepääsu kõrgus on 4m (lubatud 8m asemel), mis tagab Kraavi ja Vestervalli tänava nurgal allesjääva koolihoone vaadeldavuse. Samas vaatekoridoris lõimuvad riigigümnaasiumi ja põhikooli sissepääs ning ühine hooviala.

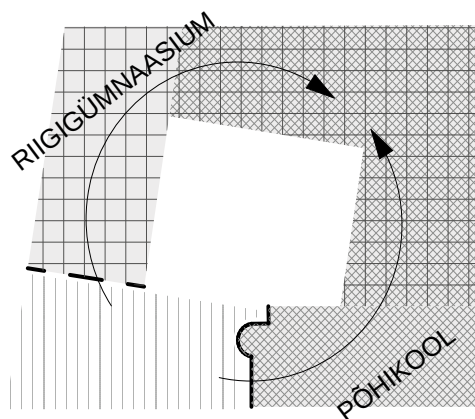
RIIGIGÜMNAASIUMI JA PÕHIKOOLI RUUMIPROGRAMM

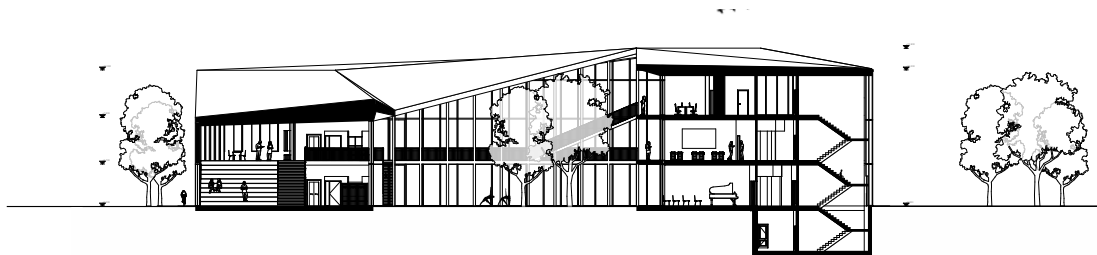
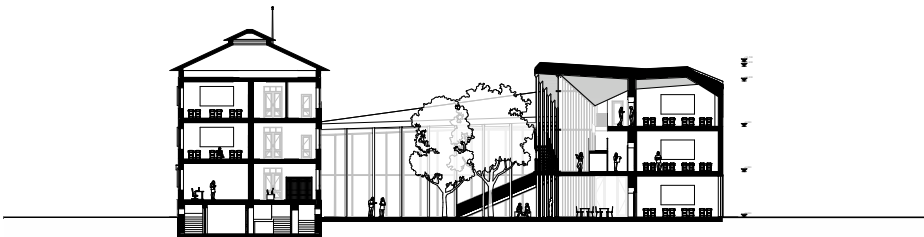
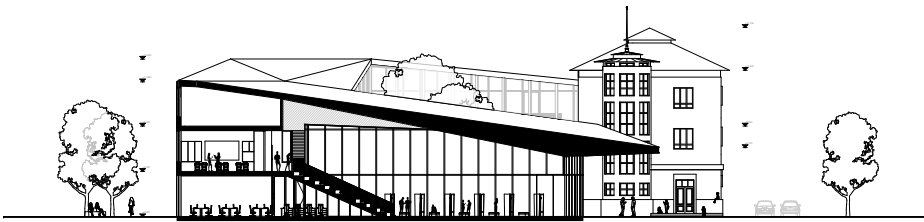
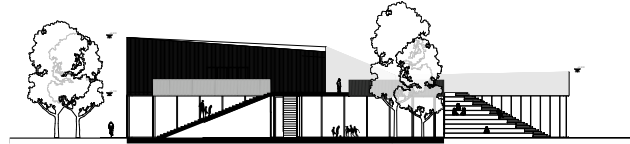
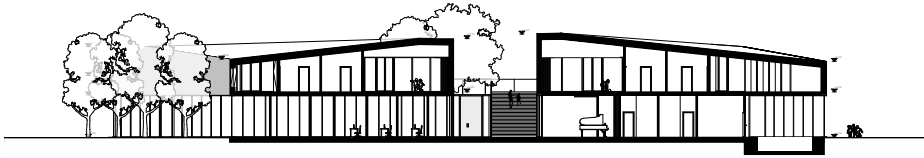
Riigigümnaasiumi ja põhikooli hoonete ruumiprogramm on printsiibis eraldatud. Erineva iseloomuga kooliastmetele on loodud eraldi sissepääsud samast paraadplatsilt. Põhikool on planeeritud säilitatavasse hooneosasse. Avaras fuajees, trepikojas ja garderoobis on lihtsate sisekujunduslike võtetega(plaadimuster/mööbel) võimalik luua hoone kehandiga sobituvat eestiaegset interjöörü. Administratiivblokk asub 1. korrusel sissepääsu lähedal, algklassid ja neile mõeldud avar koridor vahetundide veetmiseks 2. korrusel. Üldklassid asuvad hajutatult 1.-3. korrusel.

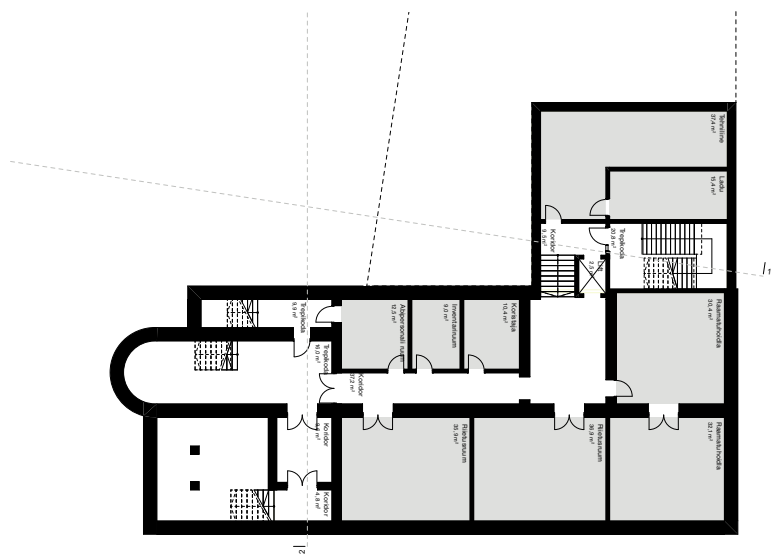
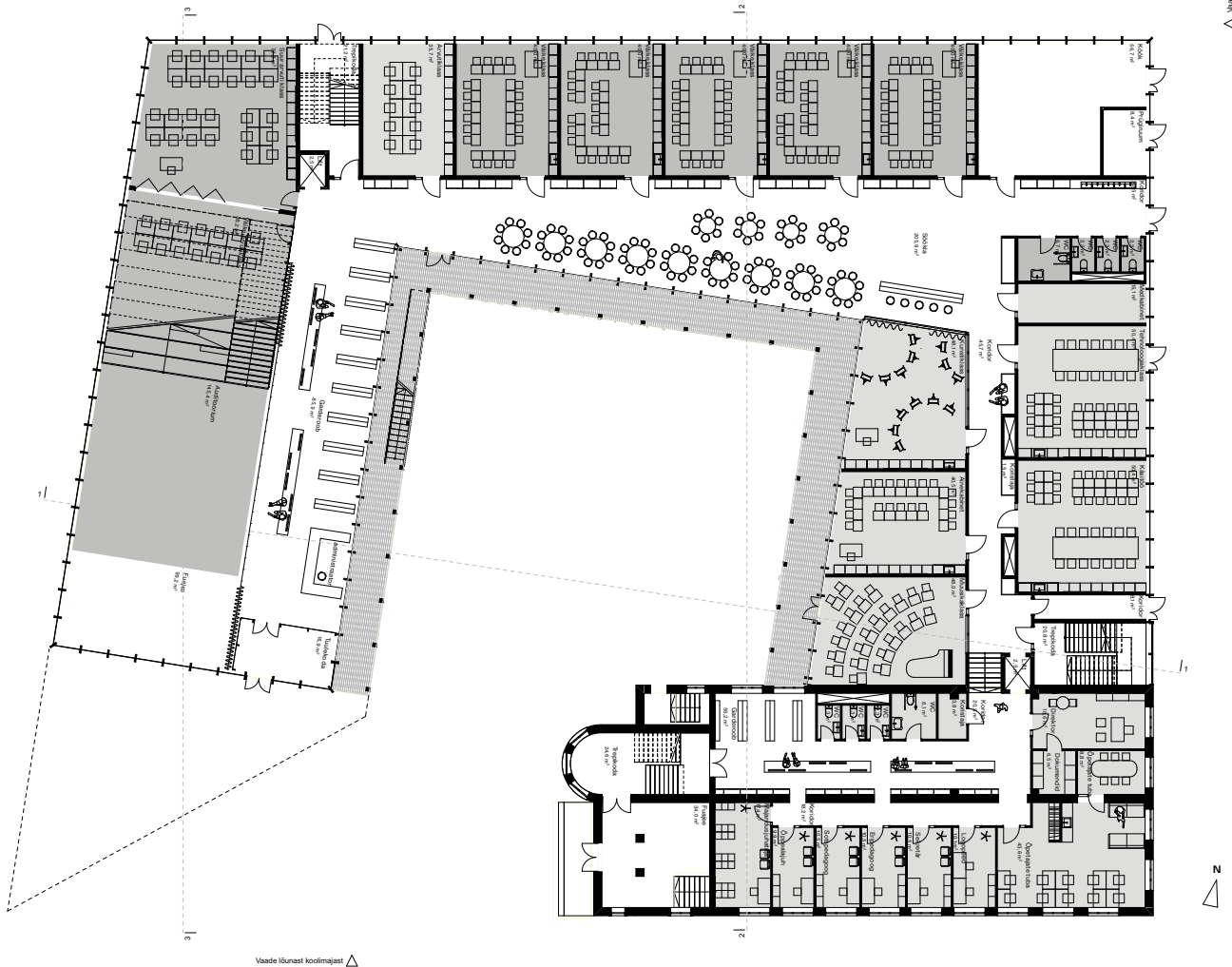
Gümnaasium on planeeritud uude hooneosasse. Paraadväljaku kohal kõrguv konsoolne varikatus hoiab riigigümnaasiumi peasissepääsu, kust sisenedes avaneb esinduslik trepistikuga fuajee. Multifunktsionaalset ruumi on võimalik liigendada ja jagada paksude kardinatega ja seeläbi kasutada erineval moel: loenguteks, teatrietendusteks, aktusteks, jõuluüritusteks vm.

Kaks erinevat kooliastet on hoone sees planeeritud kohtuma kesketel ühisaladel –sööklas(1. korrus), raamatukogus(2. korrus) ja jagatavas laboris reaalainete hooneblokis.

Hoonete esimese korruse liikumisruum külgneb ühelt poolt hoovi ja teiselt poolt avalikkusele suunatud ristkasutatavate funktsioonidega. Esimest korrust on võimalik avada ja sulgeda vastavalt vajadusele. Koolihoone maapinnakorrusel asuvad klassid, arvutiklassid, käsitöö, muusika ja kunstiklassid pakuvad avalikkusele võimalust koolihoonet ristkasutada, et korraldada seminare, õpitubasid vm üritusi.

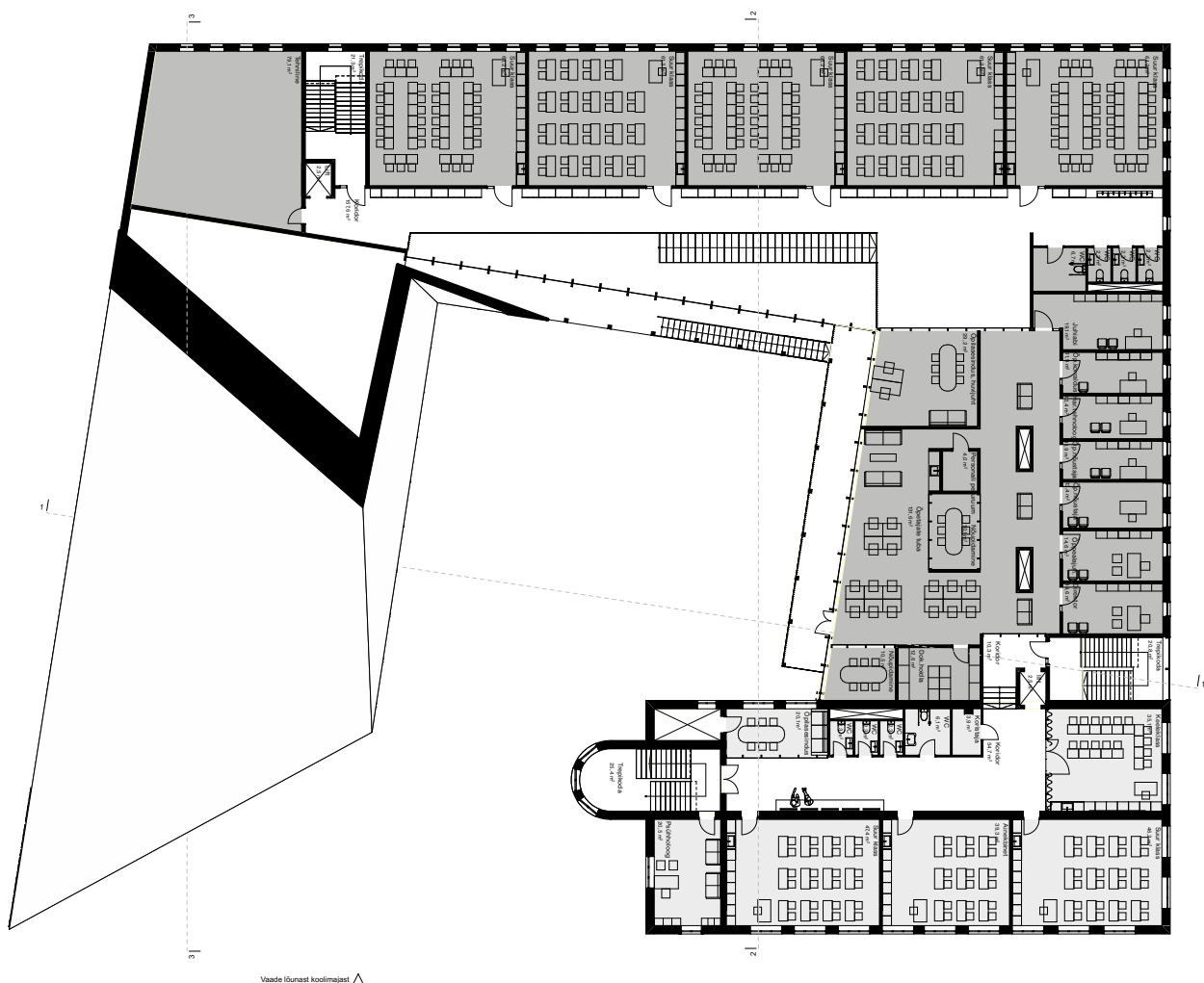

△ Vaade läänest

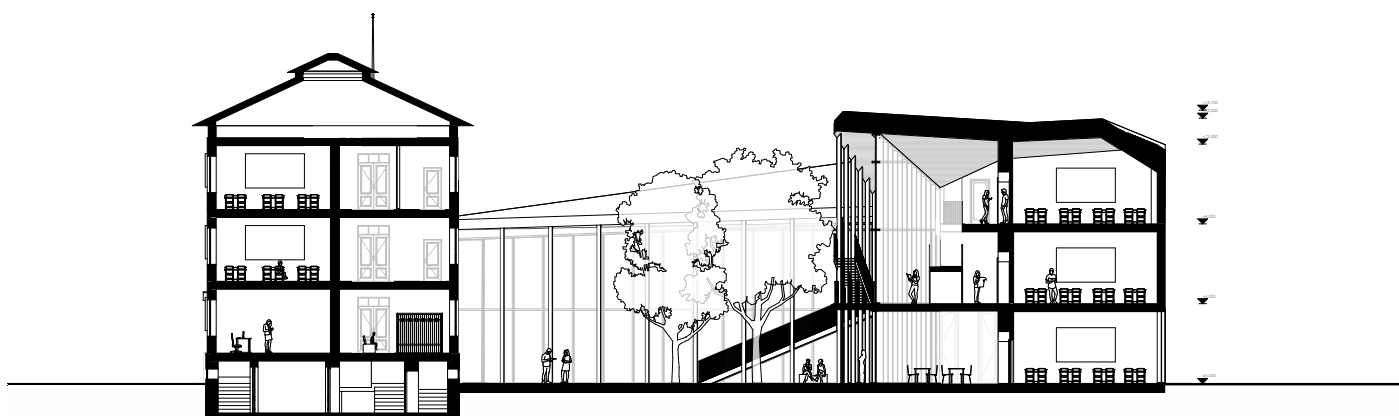
△ Vaade põhjast koolimajast

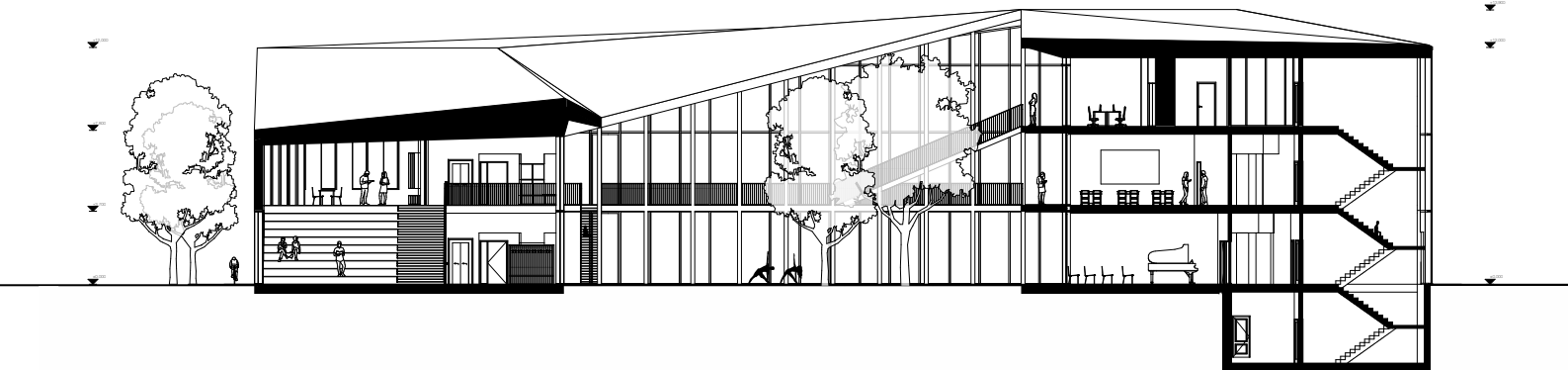
△ Vaade idast

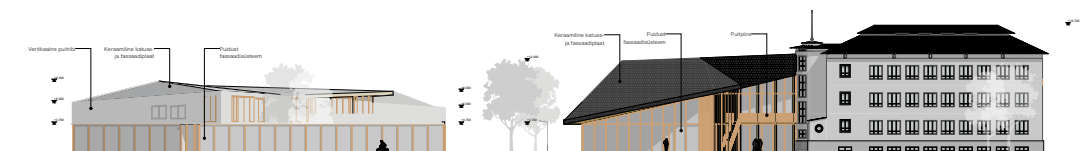
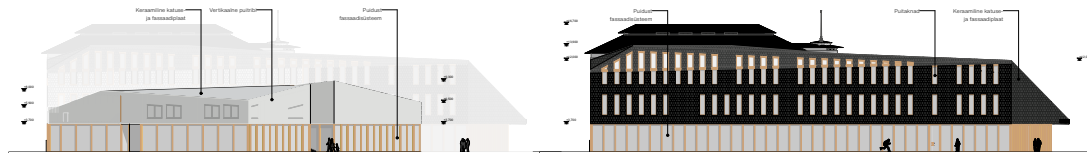

△ Vaade lõunast koolimajast

N

MARVA LASTEAD

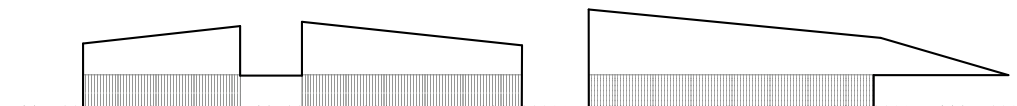

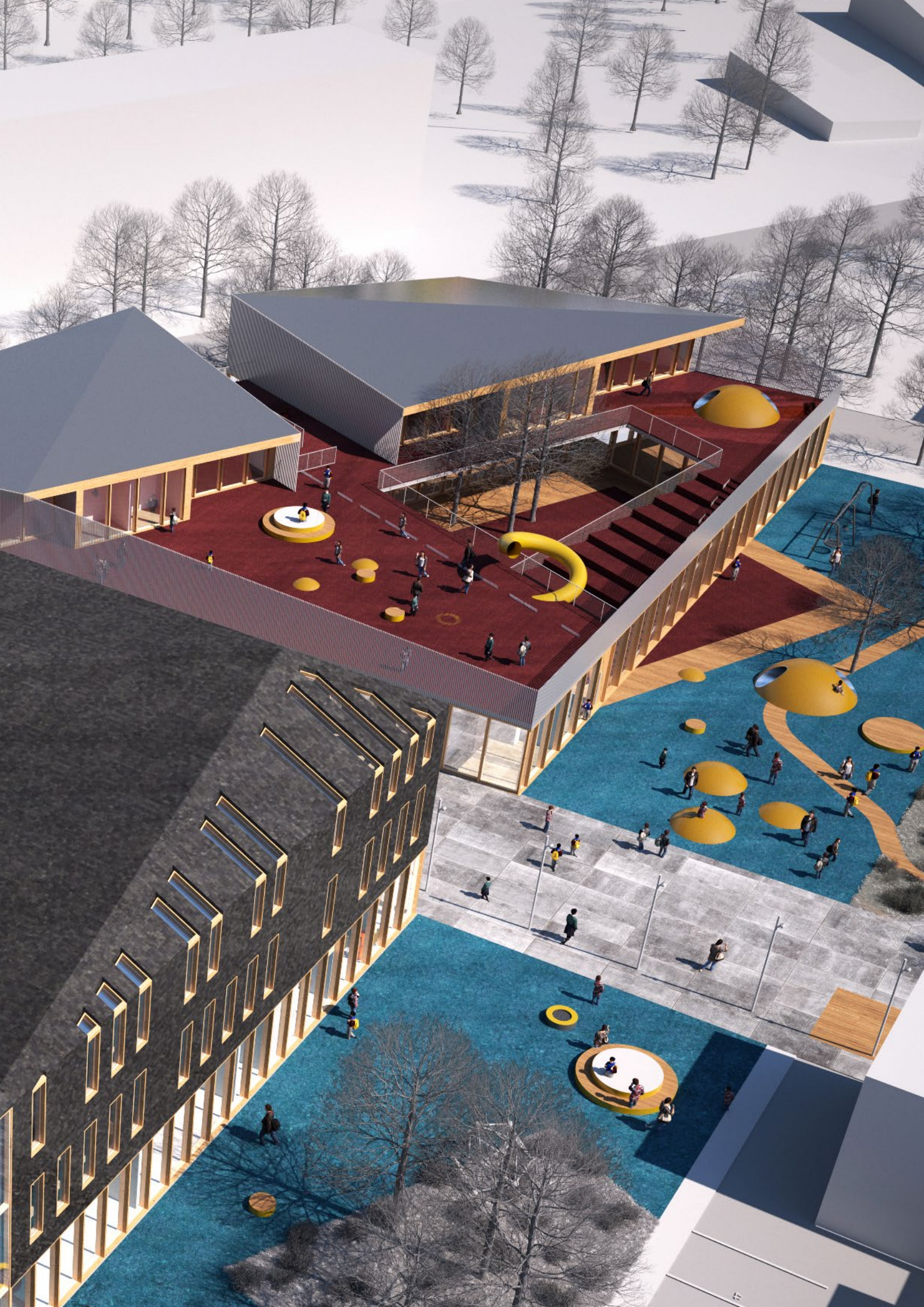
LASTEAIA ARHITEKTUUR

Lasteaed avaneb kasutajatele mitmest küljest: Lasteaia „nägu“ on pööratud kõrvalasuva pargi poole, millega lasteaia õueala kõige paremini suhestub. Hooviala ääristav tõmmatud võrgust piire on õhuline ja niiviisi hägustub tunnetuslik piir hoovi ja pargi vahel. Lisasissepääsud on Vestervalli ja Vaeslapse tänavalt ning jalakäijatele mõeldud Hariduse tänavalt. Basseini osa ligipääs on nii lasteaia seest kui tänavalt, mis võimaldab vajadusel basseini avada avalikkusele.

Lasteaia teine korrus on jagatud väiksemateks viilkatustega mahtudeks. Seetõttu mõjub lasteaia hoone väiksemana, hubasema ja õhulisemana. Kahe mahu vahel asub trepp, mis viib 2. korruse hoovi- ja mängualale. Esimese ja teise korruse hoovialad on ühendatud terviklikuks ringliikluseks läbi trepistiku ja liumäe.

Lasteaia kahekorruseline rühmaruumide maht on planeeritud Vestervalli tänav pool, et varjata tänavalt kostuva liiklusrumina kandumist hoovi.

LASTEAIAGA RUUMIPROGRAMM

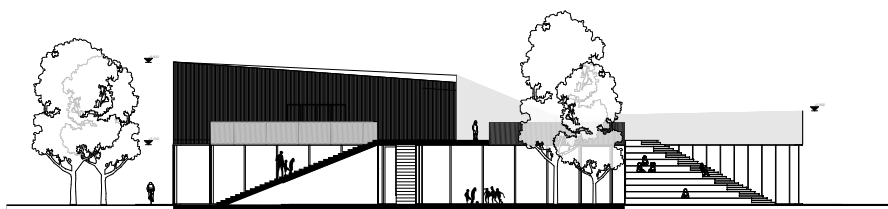
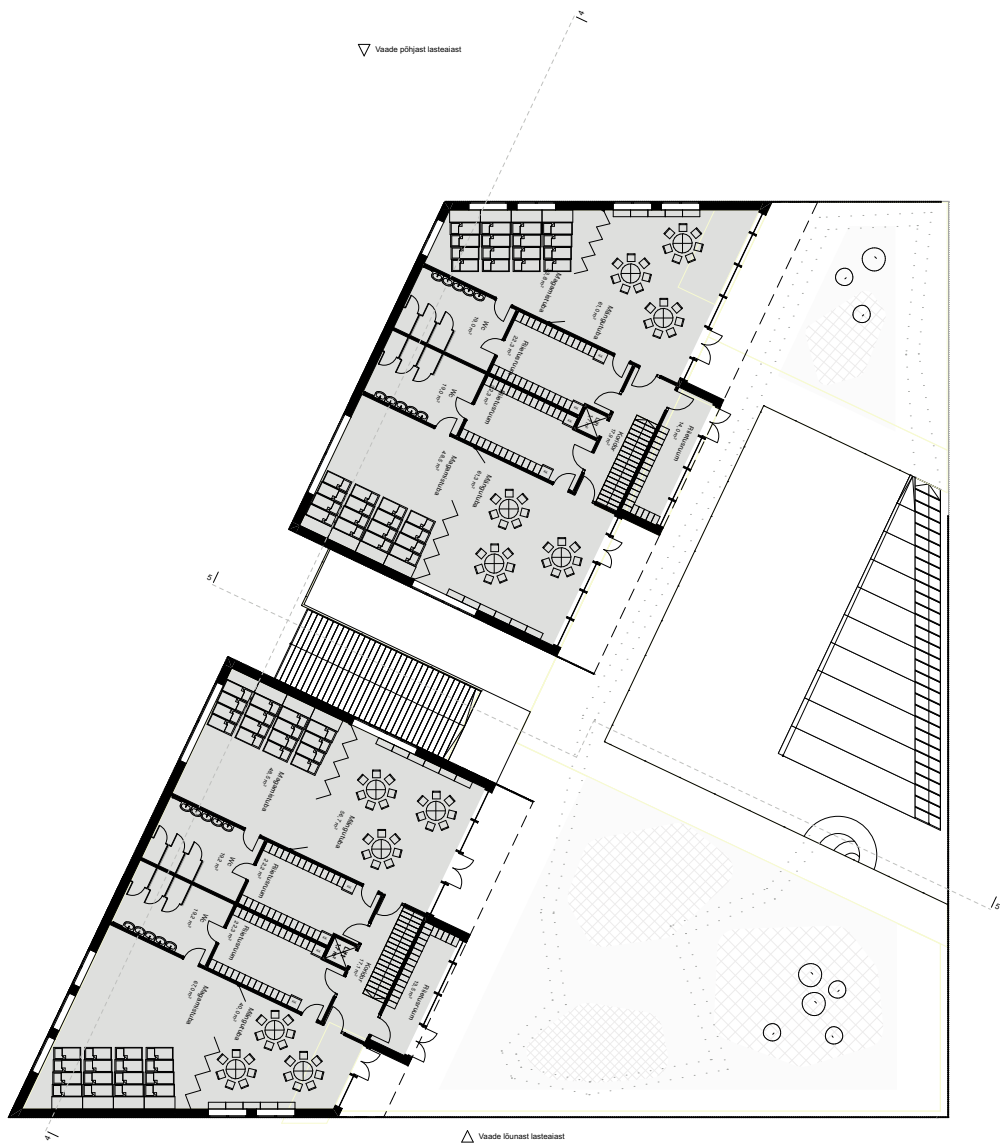
1. korrusele on paigutatud sõimerühmad, muusika- ja spordisaal, basseinala ning avar söögi-tegevusala.
2. korruse rühmaruumidesse viivad vahvad trepistikud nii toast kui õuest. Nii on tagatud kõikidele rühmaruumidele eraldi puhas sissepääs nii toast kui must sissepääs õuest.

Lasteaias on avatud liikumisalal näituse galeriipind ja söögisaal. Liikumisalaga külgnevad muusika- ja spordisaal, mis vajadusel saavad avaneda uudsele liikumis-huvialasse. Basseiniosa on seotud lasteaiaga, kuid on vajadusel avatud ka avalikkusele. Lasteaia liikumisala läbib üldfunktsioone ja jõuab läbi sisehoovi trepistiku teise korruse hoovialadele ning liumäega tagasi esimese korruse hoovi.

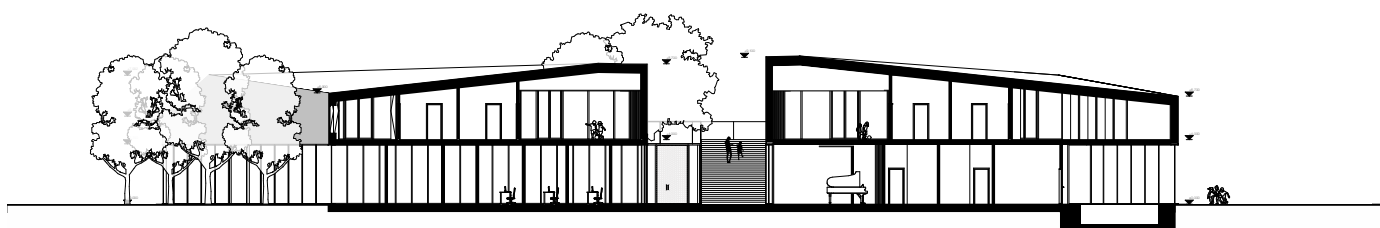
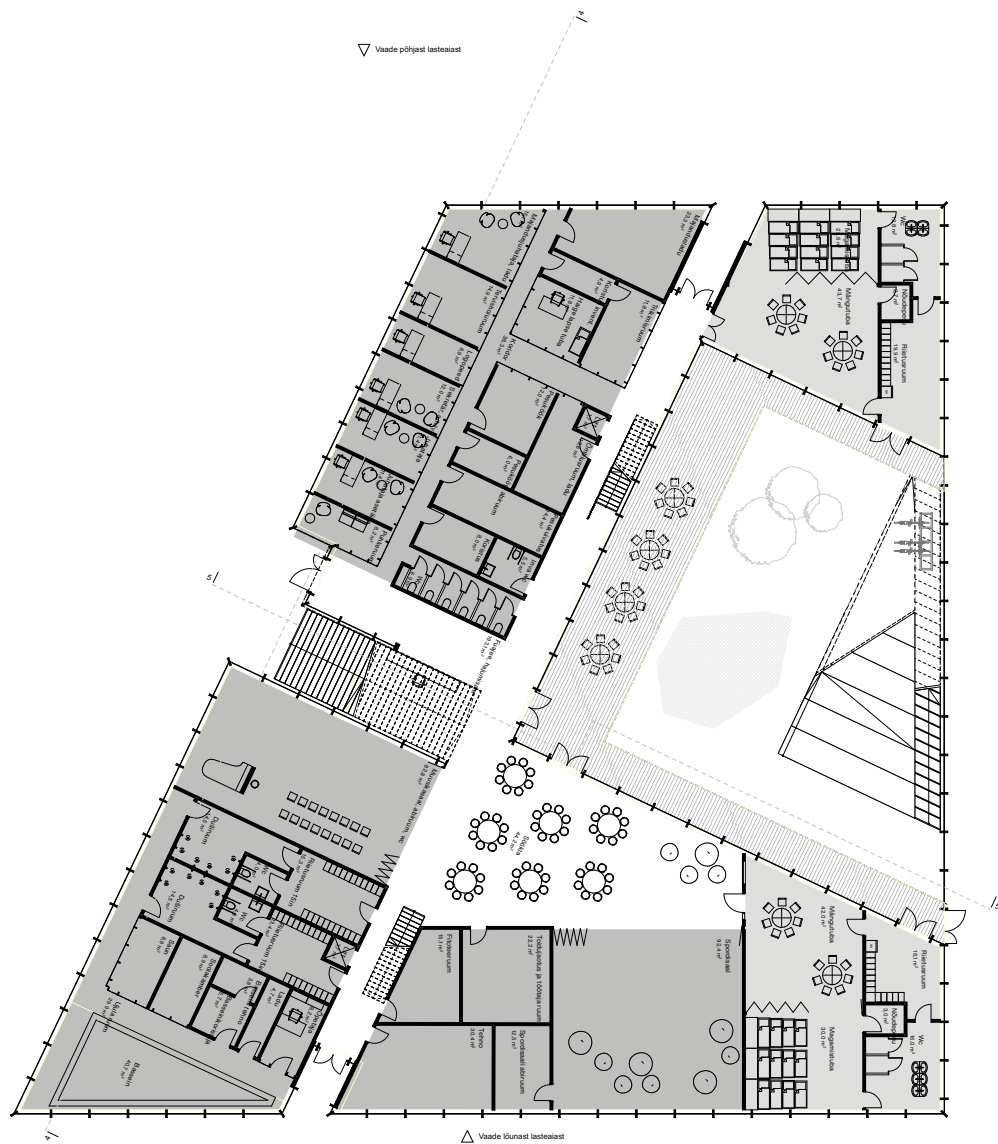
PARKIMINE JA LIIKLUS

Parkimine on lahendatud Kraavi 1 kõrvalkinnistul võistlusalas. Eraldi parkimisala on viidud sammuvõrra hoonest eemale, et tagada uuele hoonele vaadeldavus ja tegevusruum. Ligipääs parkimisalale on kvartali lõunaküljes asuvalt kahesuunaliselt Kraavi tänavalt. Köögi ja abiruumide teenindamiseks kasutatakse Moonalao ja Hariduse tänava lõike.

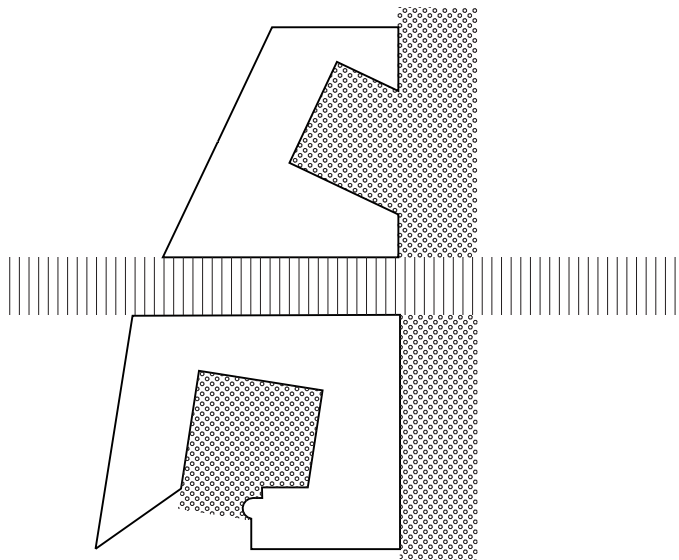

MAASTIKUARHITEKTUUR

Õppekompleksi vahele on loodud kaks tänava telge, mis seovad kokku olemasolevad ja uued koolihooned. Maastikuarhitektuurne lahendus on loodud selleks, et võimestada olemasolevat. Ida-lääne suunaline endine Vaestemaja tänav on taastatud ja loodud rahulikumaks kulgemiseks. Loodav kergliikustee ühendub olemasolevasse tänavavõrgustikku. Tänase Hariduse tänava rahulikum kulgemistee on ühes tasapinnas, ääristatud hubase tänavavalgustuse ja istumisaladega ning kombineeritult haljastusega. Sellega ristuv põhja-lõunasuunaline Moonalao tänav saab aktiivsema iseloomu. Moonalao tänavast luuakse omamoodi aktiivsustelg, mis on eelkõige mõeldud kooli ja lasteaia välitegevustele – sporditegevused, jalgrataste parkimised, jooksurajad jne. Moonalao tänav suubub nii lõuna- kui põhjakaares väiksematesse kergliiklusteedesse, ühendades olemasolevad igapäevased liikumistrajektorid. Seetõttu on Moonalao aktiivsustelg ohutum, paiksem ja laiem.

Muusikakooli ja loodava lasteaia vahel on korrastatud ja struktureeritud haljasala, mis pakub funktsioonideks jooksurada ning erinevaid tegevusmaastikke – seikluspark, mänguväljak, väljõusaal, ping-pongi laud, istumisalad, murualad, mängumaastikud jm.

MATERJALIKASUTUS

RIIGIGÜMNAASIUM JA PÕHIKOOL

Koolihoone materjalivalikul lähtutakse koolihoone funktsionaalsusest. Esimesel korrusel asuvad ruumid on planeeritud avalikkusega riskasutatavateks, mistõttu on kogu 1. korrus klaasist fassadisüsteemis. Kõrgematel korrustel on viilkatustega maht kaetud tumehallide keraamiliste katusekividega. Materjal sobib nii uute, kui ka renoveeritavate majade katuste ehitamiseks ning ka fassaadikattematerjalina kasutamiseks. Aktsent materjalina on kasutatud puitu akende ja fassaadisüsteemi viimistlusena. Siseviimistluses kasutatakse jätkusuutlikuse printsiibil samuti puitu nii ripplagede kui koolimööbli viimistlusena.

Säilitatav hooneosa rekonstrueeritakse põhjalikult, taastatakse projektijärgne ilme. Fassaad krohvatakse ja värvitakse valgeks, sokkel hallikaks. Katusele planeeritakse tsingitud valtsplekki.

LASTEAED

Lasteaia esimese korruse mahus on puitviimistlusega klaasfassadisüsteem. Teise korruse viilkatusega kaks väiksemat hoonemahtu on kaetud puitribidega. Puitribidest jätkub ka 2. korruse perimeetril asetsev mänguala piirdeaed.

KOSTRUKTIIVNE SKEEM

Lasteaed. Konstruktiivne loogika on ülesehitatud võimalikult lihtsale ja säästlikule kandeskeemile. Suuremad silded toetuvad liimpuidust post-tala süsteemile, seinapaneelid ning väiksemad silded on lahendatud ristkihtpuit plaatidega.

Kohalikust taastuvast ehitusmaterjalist ehitamine aitab saavutada üleeuroopaliselt seatud kliimaeesmärke. Puit jätkub ka viimistlusmaterjalina, omades soojendavat ja rahustavat mõju ruumikasutajatele.

RIIGIGÜMNAASIUM JA PÕHIKOOL

Hoone on rajatud raudbetoon kandeskeemile. Kandvad laotud seinad klasside osas, sisehoovi pool on kandvateks elementideks postid. Vahelaed planeeritud monoliitsest raudbetoonist või betoonelementidest. Sisehoovi rõdud on projekteeritud puidust.

Säilitatav hooneosa rekonstrueeritakse põhjalikult. Uue hooneosa kandev konstruktsioon on raudbetoonist.

HOONE ENERGIATÕHUSUS JA TEHNILISTE LAHENDUSTE KONTSEPTSIOON

Päike ja varjestus

Koolihoone klaasfassaad on varjestatud vertikaalsete rõdu- ja katusepindadega. Hoonete katusele paigaldatakse fassaadikattematerjaliga ühte sulanduvalt päikesepaneelid.

Hoonesse planeeritakse soojustagastusega sundventilatsioon. Kütteperioodi väliselt saab tuulutamiseks kasutada avatavaid aknaid.

Lasteaia klaasfassaad on varjestatud varikatustega ning puit-ribistikuga. Hoonete katusele paigaldatakse fassaadikattematerjaliga ühte sulanduvalt päikesepaneelid.

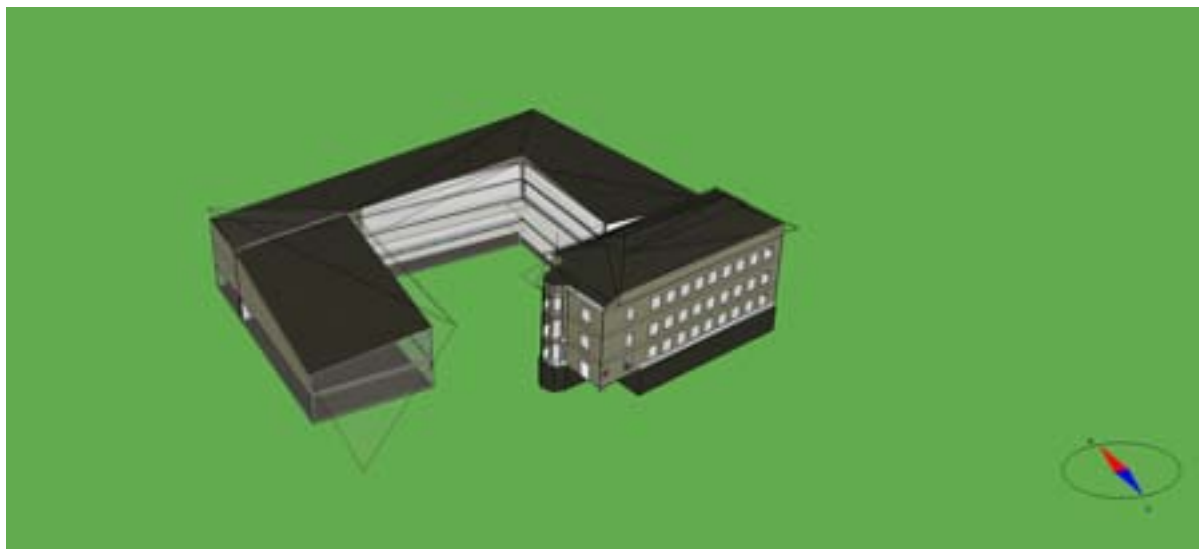
KOOLIHOOONE TEHNILISTE LAHENDUSTE KONTSEPTSIOON

Energiatõhusus

Hoone projekteeritakse liginullenergiahoonena. Hoonet on simuleeritud vastavalt kehtivale energiatõhususe arvutamise metoodikale. Hoone esialgseks modelleerimiseks on kasutatud energiaarvutuse tarkvara IDA ICE 4.8.

Energiaarvutuse lähteandmed:

- välissein $U=0,12 \text{ W/(m}^2\text{K)}$;
- katuslagi ja pööningu vahelagi $U=0,09 \text{ W/(m}^2\text{K)}$;
- põrand pinnasel ja välisõhu kohal $U=0,12 \text{ W/(m}^2\text{K)}$;
- aknad põhja- ja idafassaad $U=0,8 \text{ W/(m}^2\text{K)}$ ning $g=0,4$
aknad lõuna- ja läänefassaad $U=0,8 \text{ W/(m}^2\text{K)}$ ning $g=0,3$
- soojusvarustus on baaserub tõhusal kaugküttel;
- passiivsete jahutuselementidena on kavandatud ida- ja läänefassadile välised rulood ning sisehoovi rõdud, mis toimivad varjestavate elementidena. Lisaks on klaasfassaadiledele ette nähtud varjestavad lamellid.
- ventilatsiooniseadmete SFP $< 1,8 \text{ kW/m}^3\text{s}$;
- ventilatsiooniseadmete soojustagastus on 80%, kus minimaalne väljaviske temperatuur -5°C ;
- ventilatsiooni sissepuhkeõhk on eeljahutatud ;
- hoone katusele on ette nähtud elektrit tootvad integreeritud päikesepaneelid paigaldatuna vastavalt katusekaldele, mis on suunatud lõuna ilmakaarde. On arvestatud omatarbe osakaaluga 60%. A klassi (energiatõhusus $<100 \text{ kWh/(a}\cdot\text{m}^2)$) saavutamiseks on minimaalselt vaja ~ 380 päikesepaneeli, pindalaga $\sim 230 \text{ m}^2$ ning koguvõimsusega $\sim 40 \text{ kW}$.

Joonis 1 - Simulatsioonimudel tarkvaras IDA ICE 4.8

Energiarvutuse tulemuste esitamine

Andmed hoone kohta			
Hoone kasutusotstarve			✓ Uusehitus
Aadress			☐ Oluline rekonstrueerimine
Ehitusaasta			☐ Rekonstrueerimine
Kõetav pind	4589,2	m ²	☐ Olemasolev hoone
Madala temp.seadega pind	0,0	m ²	
Netopind	4589,2	m ²	
Energiatõhususarv	97	kWh/(m² a)	(kWh kõetava pinna ruutmeetri kohta)
Energiatõhususarv B	105	kWh/(m² a)	(kWh kõetava pinna ruutmeetri kohta)

^B Energiatõhususarv ilma lokaalselt toodetud elektrita

Energiakasutuse kokkuvõte	Hangitud kütused massi või kogus/a	mahuühik	Tamitud energia kWh/a	Tamitud energia kWh/(a m ²)	Eksporditud energia kWh/a	Eksporditud energia kWh/(a m ²)	Kaalumis- tegur -	Kaalutud energiakasutus kWh/(a m ²)
<i>Tõhus kaugküte</i>	-	-	299796	65,3	-	-	0,65	42
<i>Elekter</i>	-	-	125856	27,4	11642	2,5	2,0	50
Summa	-	-	425653	92,8	11642	2,5	-	92

Lokaalselt toodetud ja eksporditud energia	Lokaalselt toodetud		Eksporditud		Omatarbe osakaal
	kWh/a	kWh/(a m ²)	kWh/a	kWh/(a m ²)	%

<i>Soojusenergia päikesest</i>	-	-	-	-	-
<i>Elekter päikesest</i>	29106	6,3	11642	2,5	60

Summaarne energiakasutus	Elekter kWh/a	Soojus kWh/a	Elekter kWh/(a m ²)	Soojus kWh/(a m ²)
Küttesüsteem				
Ruumide küte		225712		49,2
Ventilatsiooniõhu soojendamine		23093		5,0
Tarbevee soojendamine		50991		11,1
Abiseadmete elekter	4589	-	1,0	-
Ventilatsioonisüsteem ¹	52334	-	11,4	-
Jahutussüsteem	3137	-	0,7	-
Abiseadmete elekter	549	-	0,1	-
Valgustus	49626	-	10,8	-
Seadmed	33084	-	7,2	-
Summa (tehnosüsteemide summaarne energiakasutus)	143320	299796,2	31,2	65,3

¹ ventilatsiooniõhu soojendamine loetakse küttesüsteemi osaks

Netoenergiavajadus	kWh/a	kWh/(a m ²)
Ruumide küte ²	197047	42,9
Ventilatsiooniõhu soojendamine ³	20783	4,5
Tarbevee soojendamine	45892	10,0
Ventilatsiooniõhu jahutus	10980	2,4

² sisaldab infiltratsiooniõhu ja ventilatsiooniõhu soojenemise ruumis

³ arvutatud koos soojustagastusega

Arvutusprogrammi nimi ja versioon	IDA Indoor Climate and Energy 4.8

Energiaarvutuse lähteandmete esitamine

Energiaarvutuse lähteandmed

Arvutustsoonide arv
Küttesüsteemi tüüp
-soojuse tootmine ja kütus
-soojuse jaotamine
Ventilatsioonisüsteemi tüüp
Jahutussüsteem (on/ei ole)
Õhulekkearu väärtuse allikas
Joonsoojuslähivuse väärtuse allikas

Soojuskadu läbi piirdetarindi					Soojuskadu läbi joon- ja punktsoojusläbivuste				Õhulekkest tingitud soojuskadu*	
Piirdetarind	g -	$U_{l,i}$ W/(m ² ·K)	$A_{l,i}$ m ²	$H_{l,juhtivus}$ W/K	Joon- või punktsoojusläbivus	$\Psi_{l,i}$ W/(m·K)	l_{i} m	$H_{l,joonl}$ W/K	Omadus	Suurus
Välissein VS-1		0,12	2764,8	331,8	Välissein-välissein välisnurk	0,06	134,4	8,1	Õhulekkearv q ₅₀ ,	1,0
Katuslagi KL-1		0,09	1822,3	164,0	Välissein-põrandpinnasel	0,24	536,7	128,8	m ³ /(h·m ²)	
Põrandpinnasel +		0,12	1775,6	213,1	Katuslagi-välissein	0,08	601,6	48,1	A _{Vp} (välispiirded), m ²	8020,7
Põrand välisõhu kohal PP-1					Akna seinakinnitus	0,04	1533,5	61,3	Koruste arv (täisarv)	3,0
									, m ³ /s	0,1114
Aken (N)	0,40	0,80	387,8	310,2						
Aken (S)	0,30	0,80	494,1	395,3						
Aken (W)	0,30	0,80	358,0	286,4						
Aken (E)	0,40	0,80	418,1	334,5						
Kokku:				$H_{l,juhtivus}$, W/K					$H_{l,õhuleke}$, W/K	134,3

Välispiirde summaame soojuserikadu				ΣH , W/K	2373,1			
Välispiirde keskmine soojuslähivus					0,3			
Hoone köetav pind				$A_{köetav}$, m ²	4589,2			
Hoone madala temperatuuriseadega pind				A_{madal} , m ²	-			
Välispiirde summaame soojuserikadu köetava pinna kohta				W/(m ² ·K)	0,52			

* simulatsioonides on infiltratsiooni õhuhulgad määratud Hoone energiatõhususe arvutamise metoodika § 13 lõik 2 alusel

Ventilatsioonisüsteem	Õhuvooluhulk sissep./väljät.	Süsteemi SFP	Soojustagasti tüüp	Soojustagasti temperatuuri suhtarv,	Heitõhu min. temp. ¹	Sissepuhkeõhu temperatuur ²
	m ³ /s / m ³ /s	kW/(m ³ /s)			°C	°C
Sissepuhke- ja väljatõmbesüsteem	13,8/13,8	1,8	Rootor	0,8	-5	18

¹ soojustagasti külmumise vältimine

² esitatakse konstantse sissepuhke temperatuuriseade puhul

Küttesüsteem	Soojusallika kasutegur	Jaotamise ja väljastamise kasutegur	Kütteperioodi ³ keskmine soojustegur	Soojus- pumba osakaal ⁶	Abiseadmete ⁴ elektter kWh/(m ² ·a)	Küttegaafik °C / °C	Küttesüsteemi võimsus ⁵ Elektter kW	Soojus kW
Küttesüsteem								
Radiaatorküte	Kaugküte	0,9	0,97		0,5	45/35		
Soe tarbevesi	Kaugküte	0,9	1,00		-	5/55		
Ventilatsiooni küte	Kaugküte	0,9	1,00		-	45/35		

³ esitatakse soojuspumpsüsteemide puhul

⁴ puudub, kui esitatakse soojuspumpsüsteemi koosseisus

⁵ esitatakse on planeeritud soojuspumba küttevõimsus

Jahutussüsteem	Jahutusperioodi keskmine jahutustegur	Aastase jahutusenergia osakaal ⁶	Abiseadmete elektter kWh/(m ² ·a)	Jahutusgraafik ⁵ °C / °C	Jahutuskadude tegur β_{je} , β_{jek} , β_{js}
Ventilatsioonijahutus	3,5	1,0	0,1	7/12	-

⁵ arvutusliku välisõhu temperatuuri korral, esitatakse vedeliksüsteemide puhul

⁶ 1,0 juhul kui puudub vabajahutus

Lokaalse taastuvenergia süsteemid	Päikese- kollektori aktiiv- pindala, m ²	Päikese- paneelide max võimsus, kW	Tuulegene- raatori nimi- võimsus, kW
	-	40	-

Vabasoojused	Inimesed	Seadmed	Valgustus	Kasutusaste	Kasutusaeg	
	W/m ²	W/m ²	W/m ²	%	päeva nädalas	tundi päevas
Haridushoone	14	8	12	50	5	8
Haridushoone suvel	14	8	12	10	5	8

LASTEAIA TEHNILISTE LAHENDUSTE KONTSEPTSIOON

Energiatõhusus

Hoone projekteeritakse liginullenergiahoonena. Hoonet on simuleeritud vastavalt kehtivale energiatõhususe arvutamise metoodikale. Hoone esialgseks modelleerimiseks on kasutatud energiaarvutuse tarkvara IDA ICE 4.8.

Energiaarvutuse lähteandmed:

- välissein $U=0,12 \text{ W/(m}^2\text{K)}$;
- katuslagi ja pööningu vahelagi $U=0,09 \text{ W/(m}^2\text{K)}$;
- põrand pinnasel ja välisõhu kohal $U=0,12 \text{ W/(m}^2\text{K)}$;
- aknad põhja ja ida fassaad $U=0,8 \text{ W/(m}^2\text{K)}$ ning $g=0,4$
aknad lõunaja lääne fassaad $U=0,8 \text{ W/(m}^2\text{K)}$ ning $g=0,3$
- soojusvarustus on baaserub tõhusal kaugküttel;
- passiivsete jahutuselementidena on kavandatud ida- ja läänefassadile välised rulood ning sisehoovi 2-4m varikatused, mis toimivad varjestavate elementidena. Lisaks on lõuna ja lääne klaasfassaadidele ette nähtud varjestavad lamellid.
- ventilatsiooniseadmete $\text{SFP} < 1,8 \text{ kW/m}^3\text{s}$;
- ventilatsiooniseadmete soojustagastus on 80%, kus minimaalne väljaviske temperatuur -5°C ;
- ventilatsiooni sissepuhkeõhk on eeljahutatud ;
- hoone katusele on ette nähtud elektrit tootvad integreeritud päikesepaneelid paigaldatuna vastavalt katusekaldele, mis on suunatud lõuna ilmakaarde. On arvestatud omatarbe osakaaluga 75%. A klassi (energiatõhusus $<100 \text{ kWh/(a}\cdot\text{m}^2)$) saavutamiseks on minimaalselt vaja ~270 päikesepaneeli, pindalaga ~160 m² ning koguvõimsusega ~28 kW.

Joonis 1 - Simulatsioonimudel tarkvaras IDA ICE 4.8

Energiaarvutuse tulemuste esitamine

Andmed hoone kohta							
Hoone kasutusotstarve		✓ Uusehitus					
Aadress							☐ Oluline rekonstrueerimine
Ehitusaasta							☐ Rekonstrueerimine
Kõetav pind	1767,6	m ²					☐ Olemasolev hoone
Madala temp.seadega pind	0,0	m ²					
Netopind	1767,6	m ²					
Energiaühik	99	kWh/(m² a)	(kWh kõetava pinna ruutmeetri kohta)				
Energiaühik B	116	kWh/(m² a)	(kWh kõetava pinna ruutmeetri kohta)				
⁹ Energiaühik ilma lokaalselt toodetud elektriga							
Energiaühik	Hangitud kütused	Tarnitud	Tarnitud	Eksporditud	Eksporditud	Kaalumis-	Kaalutud
kokkuvõte	massi või	energia	energia	energia	energia	tegur	energiaühik
	kogus/a	mahuühik	kWh/a	kWh/(a m ²)	kWh/a	kWh/(a m ²)	- kWh/(a m ²)
<i>Tõhus kaugküte</i>	-	-	154575	87,4	-	-	0,65 57
<i>Elekter</i>	-	-	37366	21,1	5094	2,9	2,0 37
Summa	-	-	191941	108,6	5094	2,9	- 93
Lokaalselt toodetud ja eksporditud energia			Lokaalselt toodetud		Eksporditud		Omatarbe osakaal
			kWh/a	kWh/(a m ²)	kWh/a	kWh/(a m ²)	%
<i>Soojusenergia päikesest</i>			-	-	-	-	-
<i>Elekter päikesest</i>			20374	11,5	5094	2,9	75
Summaarne energiaühik			Elekter	Soojus	Elekter	Soojus	
			kWh/a	kWh/a	kWh/(a m ²)	kWh/(a m ²)	
Küttesüsteem							
Ruumide küte				116680		66,0	
Ventilatsiooniõhu soojendamine				8435		4,8	
Tarbevee soojendamine				29460		16,7	
Abiseadmete elekter		1768	-	1,0	-	-	
Ventilatsioonisüsteem ¹		20251	-	11,5	-	-	
Jahutussüsteem		1217	-	0,7	-	-	
Abiseadmete elekter		213	-	0,1	-	-	
Valgustus		26544	-	15,0	-	-	
Seadmed		2654	-	1,5	-	-	
Summa (tehnosüsteemide		52647	154574,6	29,8	87,4		
summaarne energiaühik)							
¹ ventilatsiooniõhu soojendamine loetakse küttesüsteemi osaks							
Netoenergiavajadus			kWh/a	kWh/(a m ²)			
Ruumide küte ²		101862	57,6				
Ventilatsiooniõhu soojendamine ³		7591	4,3				
Tarbevee soojendamine		26514	15,0				
Ventilatsiooniõhu jahutus		4260	2,4				
² sisaldab infiltratsiooniõhu ja ventilatsiooniõhu soojendamise ruumis							
³ arvutatud koos soojustagastusega							
Arvutusprogrammi nimi ja versioon			IDA Indoor Climate and Energy 4.8				

Energiaarvutuse lähteandmete esitamine

Energiaarvutuse lähteandmed

Arvutussoonide arv

Küttesüsteemi tüüp

-soojuse tootmine ja kütus

-soojuse jaotamine

Ventilatsioonisüsteemi tüüp

Jahutussüsteem (on/ei ole)

Õhulekkearvu väärtuse allikas

Joonsoojuslähivuse väärtuse allikas

Soojuskadu läbi piirdetariind					Soojuskadu läbi joon- ja punktsoojuslähivuste				Õhulekkest tingitud soojuskadu*	
Piirdetarind	g -	$U_{i,i}$ W/(m ² ·K)	$A_{i,i}$ m ²	$H_{i,i}$ juhtivus W/K	Joon- või punktsoojuslähivus	$\Psi_{i,i}$ W/(m·K)	$l_{i,i}$ m	$H_{i,i}$ joonl W/K	Omadus	Suurus
Välissein VS-1		0,12	487,1	58,5	Välissein-välissein välisnurk	0,06	87,0	5,2	Õhulekkearv q_{50}	1,0
Katuslagi KL-1		0,09	1210,2	108,9	Välissein-põrandpinnasel	0,24	267,7	64,2	m ³ /(h·m ²)	
Põrandpinnasel +		0,12	1211,5	145,4	Katuslagi-välissein	0,08	372,9	29,8	A_{v0} (välispiirded), m ²	4022,5
Põrand välisõhu kohal PP-1					Akna seinakinnitus	0,04	849,6	34,0	Korruuste arv (täisarv)	2,0
Aken (N)	0,40	0,80	240,9	192,7					, m ³ /s	0,0466
Aken (S)	0,30	0,80	244,0	195,2						
Aken (W)	0,30	0,80	359,4	287,5						
Aken (E)	0,40	0,80	269,4	215,5						

Kokku:	$H_{i,i}$ juhtivus, W/K	1203,7	$H_{i,i}$ joonl, W/K	120,4	$H_{i,i}$ õhuleke, W/K	56,1
Välispiirde summaame soojuserikadu	$\Sigma H_{i,i}$ W/K	1380,2				
Välispiirde keskmine soojuslähivus		0,3				
Hoone köetav pind	$A_{kõetav}$, m ²	1767,6				
Hoone madala temperatuuriseadega pind	A_{madal} , m ²	-				
Välispiirde summaame soojuserikadu köetava pinna kohta	W/(m ² ·K)	0,78				

* simulatsioonides on infiltratsiooni õhuhulgad määratud Hoone energiatõhususe arvutamise metoodika § 13 lõik 2 alusel

Ventilatsioonisüsteem	Õhuvooluhulk sissep./väljät.	Süsteemi SFP	Soojustagasti tüüp	Soojustagasti temperatuuri suhtarv,	Heitõhu min. temp. ¹	Sissepuhkeõhu temperatuur ²
	m ³ /s / m ³ /s	kW/(m ³ /s)			°C	°C
Sissepuhke- ja väljatõmbesüsteem	13,8/13,8	1,8	Rotor	0,8	-5	18

¹ soojustagasti külmumise vältimine

² esitatakse konstantse sissepuhketemperatuuriseade puhul

Küttesüsteem	Soojusallika kasutegur	Jaotamise ja väljastamise kasutegur	Kütteperioodi ³ keskmine soojustegur	Soojus- ³ pumba osakaal	Abiseadmete ⁴ elektter kWh/(m ² a)	Küttegaafik °C / °C	Küttesüsteemi võimsus ⁵ Elektter kW	Soojus kW
Küttesüsteem Radiaatorküte	Kaugküte	0,9	0,97		0,5	45/35		
Soe tarbevesi	Kaugküte	0,9	1,00		-	5/55		
Ventilatsiooni küte	Kaugküte	0,9	1,00		-	45/35		

³ esitatakse soojuspumpsüsteemide puhul

⁴ puudub, kui esitatakse soojuspumpsüsteemi koosseisus

⁵ esitatud on planeeritud soojuspumba küttevõimsus

Jahutussüsteem	Jahutusperioodi keskmine jahutustegur	Aastase jahutusenergia osakaal ⁶	Abiseadmete elektter kWh/(m ² a)	Jahutusgraafik ⁵ °C / °C	Jahutuskadude tegur
Ventilatsioonijahutus	3,5	1,0	0,1	7/12	-

⁵ arvutusliku välisõhu temperatuuri korral, esitatakse vedeliksüsteemide puhul

⁶ 1,0 juhul kui puudub vabajahutus

Lokaalse taastuvenergia süsteemid	Päikese- kollektori aktiiv- pindala, m ²	Päikese- paneelide max võimsus, kW	Tuulegene- raatori nimi- võimsus, kW
	-	28	-

Vabasoosused	Inimesed	Seadmed	Valgustus	Kasutusaste	Kasutusaeg päeva nädalas	Kasutusaeg tundi päevas
	W/m ²	W/m ²	W/m ²	%	d	h
Koolieelse lasteasutuse hoone	8	4	12	40	5	12

HOONETE TEHNILISED NÄITAJAD

Riigigümnaasium netopindala:	2288,5 m ²
Põhikool netopindala:	1576,3 m ²
Ühisalad neto:	724,4 m ²

Uus koolihoone

Netopindala kokku:	3365,3 m ²
Brutopindala kokku:	4085m ²
Ehitusalune pindala:	1727m ²

Vana koolihoone

Netopindaa kokku	1223,9 m ²
Bruto pindala kokku	1129 m ²

Lasteaed:

Netopindala kokku	1767m ²
Brutopindala kokku	1973m ²
Ehitisealune pind kokku	1445m ²

Kubatuur

Kooli kubatuur	14032,3m ³
Lasteaia kubatuur	6428,3m ³

Parkimine

17 parkimiskohta
1 invarakla
Jalgrattahoidjad 115 jalgrattale

Ruumide loetelu ja pindalad

Riigigümnaasium

-1 korrus

Koridor	9,5
Ladu	15,4
Trepikoda	20,8
	45,7 m²

1 korrus

Auditoorium	145,4
Evak	8,1
Garderoob	97,3
Koridor	22,5
Koridor	45,7
Koristaja	1,5
Suur arvuti klass	72,3
Väike arvutiklass	38,2
Väike klass	40
Väike klass	40
Väike klass	40
Väike klass	40
WC	2,3
WC	2,3
WC	2,3
WC	6,7
	644,6 m²

2 korrus

Bioloogia	15
Bioloogia	61,2
Füüsika	14,8
Füüsika	61,2
Keemia	15
Keemia	61,2
Koridor	261,4
Koristaja	1,5
Koristaja	10,7
Labor	104,9
Suur klass	61,2
Suur klass	61,2
WC	2,3
WC	2,3
WC	2,5
WC	6,7
	743,1 m²

3 korrus

Direktor	14,6
Dokumendihoidla	12,6
Haridustehnoloog	11,9
Juhiabi	19,1
Koridor	157,6
Nõupidamine	10,1
Nõupidamine	10,5
Personali pesuruum	4
Suur klass	61,2
Suur klass	61,2
Suur klass	61,2
Suur klass	61,2
Suur klass	61,2
Tehniline	79,1
WC	2,3
WC	2,3
WC	2,3
WC	6,7
Õpetajate tuba	131,6

Põhikool

-1 korrus

Abipersonali ruum	12,5
Inventariruum	9
Koridor	4,8
Koridor	9,6
Koridor	37,2
Koristaja	10,4
Raamatuhooldla	30,4
Raamatuhooldla	32,1
Trepikoda	9,9
Trepikoda	16
	171,9 m²

1 korrus

Ainekabinet	40,5
Arvutiklass	35,7
Direktor	18,6
Dokumendid	6,5
Eripedagoog	10,5
Garderoob	56,2
Koridor	18,2
Koridor	20,3
Koristaja	3,8
Kunst	48,1
Käsitöö	50,4
Logopeed	10,1
Majandusjuhataja	17,4
Medkabinet jagatav	15,1
Muusika	48
Sekretär	10,5
Sotspedagoog	10,5
Tehnoloogia	50,4
Trepikoda	24,6
WC	2,3
WC	2,3
WC	2,3
WC	6,1
Õpetajate tuba	8,8
Õpetajate tuba	43,6
Õppealajuh	9,9
	570,7 m²

2 korrus

Füüsika	15,1
Füüsika	47,7
Keeleklass	34,8
Keemia/bio	15,1
Keemia/bio	47,7
Koduklass	35,7
Koduklass	36,9
Koduklass	39,3
Koridor	86
Koristaja	3,9
Trepikoda	25,4
Väikeklass	20,2
Väikeklass	20,5
Väikeklass	21,5
WC	2,3
WC	2,3
WC	2,3
WC	6,1
	462,8 m²

3 korrus

Ainekabinet	39,3
Keeleklass	35,1

Koolide üldalad

-1 korrus

Lift	2,5
Riietusruum	35,9
Riietusruum	36,9
Tehniline	37,4
	112,7 m²

1 korrus

Fuajee	34
Fuajee	105,2
Koridor	21,2
Köök	56,7
Lift	2,5
Lift	2,5
Trepikoda	20,8
söökla	205,9
	448,8 m²

2 korrus

Koridor	21,2
Lift	2,5
Lift	2,5
Raamatukogu	78
Trepikoda	20,8
	125,0 m²

3 korrus

Koridor	21,3
Lift	2,5
Trepikoda	20,8
lift	2,5
	47,1 m²

KOKKU

733,6 m²

Uue koolihoone netopind

3365,3 m²

Uue hoone brutopind

4085 m²

Ehitisealune pind

1727 m²

Hoone maht

14032,3 m²

Vana koolihoone netopind

1223,9 m²

Vana koolihoone brutopind

1129 m²

Riigigümnaasium

Õpilasesindus,	29,2
huvijuht	
Õppealajuhataja	14,6
Õppekorraldus	11,9
Õppenõustaja	11,9
Õppenõustaja	11,9

850,2 m²**KOKKU****2 283,6 m²****Põhikool**

Koridor	10,3
Koridor	54,7
Koristaja	3,9
Psühholoog	20,5
Suur klass	46,2
Suur klass	47,4
Trepikoda	25,4
WC	2,3
WC	2,3
WC	2,3
WC	6,1
Õpilasesindus	20,1

315,9 m²**4 pööning/katus**

Tehno	55

55,0 m²**KOKKU****1 576,3 m²**

Lasteaed		2 korrus	
1 korrus		Koridor	17,8
Bassein	40,7	Koridor	17,8
Basseini tehno	3,8	Lift	1,7
Basseinikoristaja	5,7	Lift	1,7
Dušš	14,5	Magamistuba	36
Dušš	14,5	Magamistuba	46,4
Fitoteeruum	15,1	Magamistuba	46,6
Fuajee, hajumisala	193,1	Magamistuba	67
Haige lapse tuba	11,8	Mängutuba	42,4
Inva wc	5,5	Mängutuba	55,3
Juhataja	11,4	Mängutuba	58,8
Juhataja asetäitja	11,4	Mängutuba	63,3
Koridor	38,3	Riietusruum	13,5
Koristus	8	Riietusruum	13,5
Koristus invent.	4,9	Riietusruum	21,8
Ladu	4,7	Riietusruum	22
Lift	1,7	Riietusruum	22
Lift	1,7	Riietusruum	22,1
Logopeed	8,9	Wc	19
Magamistuba	25,6	Wc	19
Magamistuba	30	Wc	19,2
Majandusjuhataja, ladu	15,1	Wc	19,2
Majandusladu	23,3		646,1 m²
Muusikasaal, abiruum,	82,8	KOKKU	1 768,2 m²
wc		Netopind	1767,6 m²
Mängutuba	42	Brutopind	1973 m²
Mängutuba	43	Ehitisealune pind	1445 m²
Nõudepesu	2,7	Hoone maht	6428,3 m²
Nõudepesu	3		
Pesukuivatus	14,4		
Pesuköögi abiruum	6		
Pesuköök	12		
Puhkeruum	8,2		
Riietusruum	16,1		
Riietusruum	19,9		
Riietusruum 15in	13,4		
Riietusruum 15in	15,3		
Saun	8,9		
Sekretär, arhiiv	12		
Soolakamber	8,9		
Spordisaal	92,4		
Spordisaali abiruum	12,5		
Söökla	44,2		
Tehno	30,4		
Tervishoiuruum	14,9		
Toidujaotus ja töötaja			
ruum	22,2		
Triikimisruum	11,8		
Ujula ruum	29,9		
Wc	4		
Wc	4		
Wc	6,9		
Wc	12,8		
Wc	16		
Õmblusruum, ladu	13,6		
Õpetaja	8,2		
	1 122,1 m²		

Olemasolev hoone: **404 m²**
 Uus hoone: **1668m²**
 Kokku: **2072 m²** (Lubatud 2100m²)

Asendiplaani aluseks on METRICUS OÜ poolt koostatud geodeetiline alusplaan (17G7962),
Koordinaadid L-Est'97 süsteemis, kõrgused BK77 süsteemis, 11.2017.

Asendiplaan geoalusega

M 1:500
ESKIISPROJEKT

15.03.2021

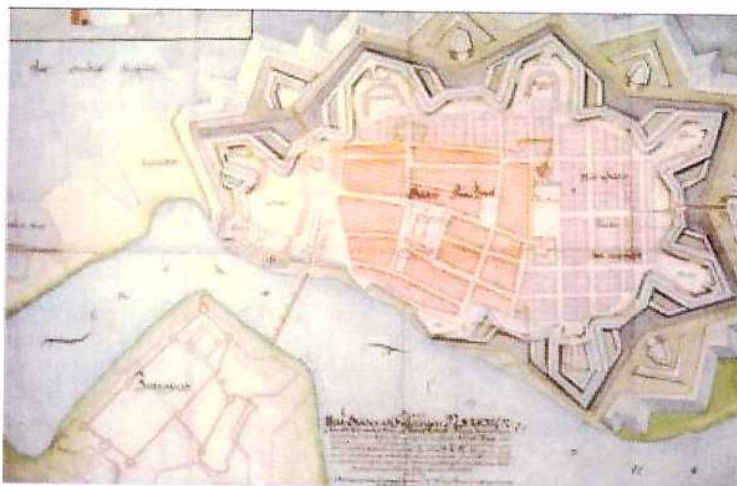
TELLIJA: Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet
reg.kood 75029820, Peetri plats 5, 20308 Narva

TÄITJA: OÜ GRADIENS
reg. kood 10004499, Tallinna mnt 31-67, Narva 20306
Tegevusluba E-124/2004-P

OBJEKT: Kraavi tn 1 detailplaneeringu maa-ala

Mälestise reg.nr: Asulakoht reg.nr 27276 , Narva linnakindlustused reg.nr 13999

TÖÖ nr: 030717

Muinsuskaitse eritingimused Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringu koostamiseks

Arheoloog-ajalooline:

Arheoloogi abiline, ajalooline:

Ilja Davõdov

NARVA 2017

Tellija: Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet
Aadress: Peetri plats 5, Narva

Objekt: Kraavi tn 1 detailplaneeringu maa-ala

Mälestise reg.nr: 27276 (arheoloogiamälestis Asulakoht)

13999 (ehitismälestis Narva linnakindlustused, 14.saj.-1863)

TÖÖ nr 030717

**Muinsuskaitse eritingimused Kraavi tn 1 maa-ala
detailplaneeringu koostamiseks**

Juhataja:

Aleksandr Šadrin

NARVA, 2017

Kooskõlastused

Number:	30655		
Kuupäev:	16.08.2017		
Projekteerija / kooskõlastuse saaja:	Osaühing Gradiens		
Liik:	muinsuskaitse eritingimused		
Väljastaja:	Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet, muinsuskaitse vaneminspektor, Madis Tuuder		
Kooskõlastatud:	16.08.2017		
Kirjeldus:	Muinsuskaitse eritingimused Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringu koostamiseks. Koostajad: arheoloog-ajaloolane Aleksandr Nikitjuk, ajaloolane-arheoloogi abi Ilja Davõdov. Narva, 2017. Tellija: Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet.		
Mälestised:	<u>27276 Asulakoht, Ida-Viru maakond, Narva linn, Kraavi tn 1</u> <u>13999 Narva linnakindlustused, 14. saj-1863, Ida-Viru maakond, Narva linn, Vestervalli tn 21</u>		
URL link:			
Pikendatud:	Alates 16.08.2017	Inspektor Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet, muinsuskaitse vaneminspektor, Madis Tuuder	Loodud 16.08.2017

[Nimekirja](#)
[Navigeeri tagasi](#)
[Pikenda](#)

SISUKORD

- 1. SISSEJUHATUS**
- 2. KRAAVI 1 MAA-ALA LÜHIKE AJALOOLINE ÜLEVAADE**
- 3. OLEMASOLEVA OLUKORRA KIRJELDUS**
- 4. HINNANG KAVANDATAVATELE MUUDATUSTELE**
- 5. MUINSUSKAITSE ERITINGIMUSED**

LISA 1

Plaanid, skeemid, joonised (1-41)

1. SISSEJUHATUS

Käesolevad eritingimused on koostatud Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Ameti tellimusel Narvas Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringu koostamiseks. Nimetatud maa-ala on piiratud lõunast Kraavi, läänest Vestervalli, idast Moonalao ja põhjast Vaeselapse tänavaga ning paikneb arheoloogiamälestise reg. nr. 27276 (Asulakoht) ja ehitismälestise reg. nr. 13999 (Narva linnakindlustused, 14.saj. - 1862) territooriumil.

Detailplaneering on algatatud Narva Linnavolikogu 20.10.2016 otsusega nr 239. Planeeritava maa-ala pindala on ca 1,0 ha. Algatatava detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Narva Vanalinna linnaosas Kraavi tn 1 krundil eesti õppekeelega riigigümnaasiumi ja eesti õppekeelega põhikoolihoone koos võimaliga ehitamine. Detailplaneeringuga nähakse ette olemasoleva koolihoone osaline lammutamine ja krundi jagamine kaheks eraldi seisvaks krundiks. Detailplaneeringu ja planeeringuala hoonestuse eskiisilahenduse aluseks on arheoloogiliste eeluuringute läbiviimine ja muinsuskaitse eritingimuste koostamine.

Eritingimuste koostajaks on Gradiens OÜ, töö teostajad: Aleksandr Nikitjuk, arheoloog, tegevusluba nr. VS 339/2008-P; Ilja Davõdov, arheoloogi abi.

Käesoleva töö koostamiseks on kasutatud järgmisi allikmaterjale:

- 1) Kultuurimälestiste riiklik register, <http://register.muinas.ee/>
- 2) Kultuuriministri määrus nr 13 „Üld- ja detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste koostamise kord“, RT I, 08.07.2011, 25
- 3) Narva Linnavolikogu otsus nr 239, 20.10.2016. Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringu koostamise algatamine www.narvaplan.ee/?menu=3&page=1

4) Narva Linnavolikogu 22.11.2012 otsus nr 132. Lisa 1. Narva Vanalinna linnaosa üldplaneering. http://www.narvaplan.ee/docs/otsus_2012-11-22_132_Vanalinn.pdf (02.06.2014)

2. KRAAVI 1 MAA-ALA LÜHIKE AJALOO LINE ÜLEVAADE

Nimetatud maa-ala on piiratud lõunast Kraavi, läänest Vestervalli, idast Moonalao ja põhjast Vaeselapse tänavaga ning paikneb arheoloogiamälestise reg. nr. 27276 (Asulakoht) ja ehitismälestise reg. nr. 13999 (Narva linnakindlustused, 14.saj. - 1863) territooriumil (joonis 1).

Meie ajani jõudnud esimese Narva linna plaani (1634) järgi otsustades paiknes uuritav maa-ala väljaspool toleaeget linnapiiri (joonis 2). Kuni 17. sajandi viimase veerandini oli Kraavi maa-alal hoonestamata ja kujutas endast ulatuslikku tühermaad, kus asusid linna karjamaad ja linnaelanike aiamaad, mida läbis linna põhjapoolsetest väravatest väljunud ning sadamasse ja edasi läände (Wesenbergi suunas) viinud tee (praegu Rakvere tänav).

17. sajandi 80-90ndatel aastatel seoses Erik Dahlbergi projekti järgi rajatava uue ulatusliku kindlustuste vööndi rajamisega ümber linna kasvas linnaterritoorium tunduvalt eriti põhjapoolsete maa-alade liitmisega keskaegse linnaosa külge. Linnast põhja pool asunud ja uute kindlustuste piiresse jäänud territooriumile oli planeeritud nn uuslinn regulaarse tänavavõrguga (Karling 1936:295). Vanad kindlustused jäid uue kindlustusvööndi piiridesse vana ja uue linnaosa vahele, kuid neid täielikult ei lammutatud, kasutades neid kui teist linnasisest kaitseliini. Juba Rootsi ajal aeti vanade kindlustuste ette jääv vallikraav kinni ja selle kohale rajati tee (hiljem kandis nimetust Ровная, praegu Kraavi tänav) (Коченовский 1991:134).

Uuslinna planeering oli regulaarne. Uue linnaosa sümmeetriatelg jooksis piki Kuninga tänavat (hiljem Широкая, Lai, Karja), mis läks Karjavärvavatest Honor ja Gloria bastionide vahelises kurtiinis asuvate Kuningavärvavateni. Paralleelselt sellega põhja-lõuna teljel kulgesid Moonalao ja Sepa tänavad. Nendega põiki ida-lääne teljel mõõdetud vahemaa taga jooksid mõnevõrra kitsamad tänavad (Vaestemaja, Vaeselapse ja Lese). Erik Dahlbergi projekti järgi olid uuslinnas ehitamiseks eraldatud maatükid esialgu ette nähtud 12x24 elleni* (12x20 m) suurused, mis oli kaks korda väiksem suurus kui kõrval asuvas vanalinnas. 17. sajandi lõpuks suurendati maatükkide suurust kuni 36x60 elleni (18x30m), mis oli sama suurusega kui Rootsi Kuningriigi pealinnas Stockholmis (Karling 1936:297-298). Narva uuslinnas planeeris Erik Dahlberg oletatavalt ehitada plokkidesse paigutatud maju (saksa k. *Häuserblocks*). Sama tüüpi hoonestusega projekti kavandati samuti Pärnusse, kuid ka viimane jäi ellu viimata. Ettekujutust sellest hoonestusest annab Rootsi teadlase Eimeri poolt tehtud joonis, mis on toodud Oleg Kotšenovski raamatus (Коченовский 1991: 67, joon. 1.45, vt samuti LISA, joon. 9). Hoonestus pidi olema ühekorruseline, kruntidele paigutatud perimetraalselt ning pikki hooneid pidi katma kõrge kelpkatus. Iga hoone oli ette

---

* Ellen, Ellenmass (saksa k. küünar, vene k. аршин, локоть) – pikkuse mõõduühik, mis võrdus kaugusega küünarnukist kuni väljasirutatud käe pöidlani. Elleni suurused küündisid 50 cm kuni 78 cm. Saksa elleni suurus võrdus reeglina 2/3 vene aršini (71,12 cm), st oli 53 cm. Siin ja edasi kasutatakse 1 elleni suuruseks 50 cm. Allikas: [https://ru.wikipedia.org/wiki/Локоть_\(единица_длины\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/Локоть_(единица_длины)) (20.07.17)

nähtud mitmele perele, majade hoovipoolses osas olid ette nähtud taradega eraldatud maatükid majaelanikele. Suuremad kvartalid asusid uuslinna keskel, nendest ida ja lääne pool paiknevad kvartalid olid väiksemad (vt. joonis 3).

Ehitus uues linnaosas algas juba 1680ndatel aastatel, peaaegu samaaegselt kindlustuste rajamisega. Esimese kivihoonena sai 1691. aastal valmis linna vaestemaja (saksa k. *Armenhaus*), mis oli projekteeritud militaarinsener Niklas Eosanderi poolt (joon. 10). Lihtsa portaaliga hoonet ilustas peafassaadi poolt katuseerker – arhitektuurne detail, mis on väga omane nii Narvale, kui ka teistele Eesti linnadele 17. sajandist kuni 20. sajandi alguseni välja (joon.10). Dahlbergi poolt uuslinna kavandatud hoonestuse tüüpi esindanud üks vähestest hoonetest (Vaestemaja 18) omas kõrget kelpkatust, mis oli uueks nähtuseks Narva tolleaegses arhitektuuris. Kraavi tänava maa-ala vahetusse lähedusse, uue ja vana linnasüdame ühenduskohta planeeriti rajada suur esinduslik väljak koos soome-rootsi koguduse ristikujulise põhiplaaniga kivist kirikuhoonega selle läänepoolses osas (joonis 3, 9). Soome-rootsi väike puukirik ehitati 1687. aastal aga hoopis teise kohta, Kuningavärvate juurde. 9. augustil 1704. aastal toimunud Narva vallutamisel Vene vägede poolt oli kirik purustatud (Karling 1936: 303-308; Sinjakova & Ivask 2010: 148).

Uude linnaossa vana linnamüüri ja uue bastionivööndi vahelisel maa-alal planeeriti majutada elanikke põhjapoolsest eeslinnast, mis põles maha 1657. aasta tulekahjus. Juba tollal peegeldus uuslinna elanike madal sotsiaalne ja majanduslik staatus linnatänavate nimetustes: Lese, Vaeselapse, Vaestemaja (Коченовский 1991:68).

Seoses sellega, et Rootsi riigivõimud pöörasid kindlustuste ehitamisele suuremat tähelepanu, samas põhjapoolse eeslinna elanikud ei kiirustanud eriti kallihinnaliste kivimajade ehitamisega uuslinnas, täiel määral Erik Dahlbergi poolt kavandatud ellu viia Rootsi aja lõpuni ei jõutud. Planeerimisstruktuur ja tänavate võrk on uuslinnas peamine, mis on Rootsi ajast tänapäevani jõudnud. Vaatamata tollel ajal linnas kehtinud puumajade ehitamise keelule, ehitati uuslinnas siiski puidust hooneid. 1695. aastal oli uuslinnas ainult 6 kivimaja (Karling 1936: 296-297, 309). Enamus ehitamiseks eraldatud kruntidest uuslinnas jäidki kuni 1704. aasta sündmusteni hoonestamata.

Peale Narva vallutamist Peeter I vägede poolt ja 1708. aastal sellele järgnenud suure osa linnaelanikkonnast küüditamisega Venemaa sisekübertungidesse jäi linna vähe inimesi. Ehitustegevus oli kuni 18. sajandi keskpaigani väga tagasihoidlik ja piirdus peamiselt olemasolevate kindlustuste taastamise ja uute ehitamisega. Sellel ajal uuslinnas püstitatud tsiviilehitistest väärib tähelepanu soome-rootsi koguduse puust kirik, mis ehitati 1727. aastal Kuningavärvate lähedale (Hansen 1858:282; Sinjakova & Ivask 2010:150-151) Kuivõrd regulaarne oli 18. sajandil uuslinna hoonestus ja kuivõrd on peetud silmas Dahlbergi uuslinna hoonestamise projekti, praegu on üsna raske kindlaks teha, kuid rootsiaegne tänavatevõrk tollel ajal vähemalt säilis. Kivist hoonestus kontsentreerus Lai ja Vaestemaja tänavate ristumiskohast itta. Uuritava maa-ala piirkonnas on märgitud üks üsna suur kivihoone, umbes tänapäeva Kraavi 1 hoone hoovipoolses osas (joonis 4).

1770ndate aastate alguseks paiknes selles linnaosas üle saja hoone ja ehitise, millest rõhuva enamuse moodustas puithoonestus. 9. augustil 1773. aastal põles suurtulekahjus maha peaaegu kogu uuslinna hoonestus. Eriti laastavad oli kahjustused

uuslinna loodepoolses osas, kus paikneski uuritav maa-ala. Narva rae protokollidest selgub, et tollal põlesid maha 55 puit- ja 12 kivihoonet, peavahimaja hoone (saksa k. *Hauptwache*), ehituses olev kivist laohoone (aidahoone Gloria bastionil, praegu Narva Muuseumi Kunstigalerii hoone – märk. I. D.), soome-rootsi koguduse puust Püha Mihkli kirik, lisaks 25 puidust poeputkat. Alles jäid ainult 2 kivist ja 6 puidust hoonet – inseneri- (Fama bastionil) ja suurtükiaidad (Triumph bastionil), kivist poed ja turuhoone (saksa k. *Kaufhof*), mis olid ehitatud uue linnaosa ja vana linnasüdame vahele (Hansen 1858: 306-307; Коченовский 1991:111). Kuni II maailmasõjani säilis uuritava maa-ala piirkonnas üsna hõre hoonestus ja tühermaa, mis on hästi jälgitavad sõjaeelsetel plaanidel ja fotodel (joonis 6, 7, 11).

Pärast tulekahju otsustati uuslinnas asuvate hoonete taastamiseks lubada võtta ehituskivi keskaegsest linnamüürist. Järgemööda lammutati keskaegne linnamüür, 1770ndate aastate teisel poolel järgnesid nendele Karjaväravad (Hansen 1858: 282; Коченовский 1991:112). Takistuse kõrvaldamisel keskaegse linnamüüri näol liitusid ruumiliselt seni eraldatud linnaosad kokku (ehkki mõned müürilõigud, eriti vanalinna lääne- ja põhjaosas olid jälgitavad veel 1930ndatel aastatel – vt lähemalt Karling 1936:78-79). Nagu Rootsi ajalgi jäi ka Vene aja algupoolel uuslinna territoorium valdavalt linna vaeste ja soldatite elamiskohaks. Muutused vaid tänavate nimetused: Вдовья (Lese), Госпитальная (Vaestemaja, kasutuses oli ka teine nimetus - Богадельная), Сиротская (Vaeselapse). Uuslinna objektide militaarfunktsioonile ja sellega seotud tegevusaladele viitavad Ровяная (Kraavi), Магази́нная (Moonalao) ja Кузнечная (Sera) tänavate nimetused. Lai (Широкая) tänav jäi Vene ajalgi endiselt keskseks uuslinna vanalinnaga ühendavaks tänavaks, seda ka oma laiuse ja siia rajatud esinduslike hoonete poolest. Peale 1773. aastat kujunes lõplikult Kooliplatsi ümbritsev hoonestus, mis oli osa kunagisest Dahlbergi projekteeritud uuslinna peaväljakust (joonis 8, 9, 11).

19. sajandi teisele poolele langeb ehituse elavnemine linnas, mis oli seotud 1863. aastal toimunud Narva kustutamisega Vene impeeriumi kindluslinnade nimekirjast. Sellel ajal toimus aktiivne ehitus nii vanalinnas kui ka väljaspool linna ümbritsevat kindlustuste vööndit, mille käigus kujunes uus vanalinna hoogsalt arenevate äärelinnadega ühendav tänavate võrk.

Uuslinna üheks suuremaks hooneks oli 19. sajandi algul Lai ja Kraavi tänava nurgal paiknenud hoone. 19. sajandi algul kuulus see maja Narva kaupmehele Grosslotbile, siis kaupmees Ritterile ning lõpuks läks Narva komandandi parun Velio kätte (Hansen 1858: 310; Jõesaar 2004: 7). Viimase käest ostis selle Vene Keisririigi Rahvaharidusministeerium kõrgema kreiskooli tarbeks, mis kolis siia 1847. aastal (Петров 1901:442). 1875. aastal muudeti kool 4-klassiliseks poeglase progümnaasiumiks ja 1881. aastast töötas see 6-klassilise gümnaasiumi programmi järgi. Klassitsistlikus stiilis ehitatud kahekorruselise madala kelpkatusega hoone esinduslik külg on pööratud vastu Laia tänavat. Monumentaalsust annavad sellele kolmnurkse frontooni ja nelja pilastriga peafassaad, rustreeritud esimene korrus, balkonitega ümmargused majanurgad ja segmentidega aknanišid. (Коченовский 1991:120, 150)

Majas aadressil Ровяная № 136 Kraavi ja Moonalao tänava ristmikul asus tütarlastegümnaasiumi hoone, mis mängis peamist rolli uuritava maa-ala hoonestuses. Varem kuulus see maja Narva linnapeale Adolf Hahn'le, kes kinkis selle 1879. aastal

avatud proua Hahni eratütarlaskoolile. 1884. aastal muudeti see Narva linnaduuma palve peale ja Aleksander III korraldusel kroonugümnaasiumiks (Климина 1999:126, Jõesaar 2004:7). Madala kelpkatusega kahekorruselise maja esimene korrus oli kivist, ülemine aga osaliselt puidust (sealsamas: 128; Коченовский 1991:152). Hoone esifassaad oli pööratud vastu Moonalao tänavat. Range fassaadi sümmeetria, kõrge keldrikorrus, rustreeritud kivist esimene korrus, ülemine puust korrus „tellise moodi“ krohvitud, kõrge, stiliseeritud frontooni ja pilastritega kaunistatud peasissepääs Moonalao tänavalt andsid hoonele teatud monumentaalsuse, mille poolest see sarnanes kõrvalasuva poeglastegümnaasiumiga (joonis 15). 1913. aastal oli koostatud hoone ümberehituse ja juurdeehituse projekt (arhitekt Aleksandr Vladovski), kuid ilmselt alanud Esimese maailmasõja tõttu jäi projekt ellu viimata. (Коченовский 1991:152; vt samuti EAA, 2536 - 3 -530). Tütarlaskegümnaasiumi juurdeehitus pidi paiknema Vladovski projekti järgi olemasoleva gümnaasiumi hoone (Ровяная № 136) ning Kraavi ja Vestervalli tänava nurgas asunud hoone (Ровяная № 134/135) vahel, moodustades seega, kui vaadata Kraavi tänavalt, peaaegu katkematu tänavaseina (joonis 15). Koos aiaga, mis piiras krunti Vestervalli ja Vaestemaja tänava poolt moodustanuks hoonestus projekti realiseerimise korral peaaegu suletud õue, kuhu sai pääseda Moonalao tänava poolel asunud läbipääsu kaudu.

Tütarlaskegümnaasiumi hoonega piirnev Ровяная № 134/135 (hiljem Kraavi 2) maja kuulus 1897. aastal endisele linnapeale Adolf Hahn'le (EAA, 849-1-479, 13-14). Uuritava maa-ala piires kulgenud Vaestemaja tänava põhjapoolse osas paiknesid enne sõda piirdega ümbritsetud kaks väikest ühekorruselist kivihoonet (joon.6, 11).

Peale haridussüsteemi ümberkorraldamist rahvuslikul alusel aastatel 1919-1920 jäid Narva eesti õppekeelega Narva Linna Kommertsgümnaasium ja Narva Eesti Gümnaasium. Viimane oli loodud eesti soost tütarlaste ja poeglaste ühendamiseks samadesse klassidesse ja asus endise Narva poeglastegümnaasiumi ruumides (Lai 2). Naistegümnaasium lõpetas samal ajal oma tegevuse. Venekeelne õpetamine oli koondatud Vene Ühistegümnaasiumisse (hiljem Narva II Gümnaasium), mis asus endise Püha Vladimiri Vennaskonna kirikukooli hoones (Sipa 26). Aina-Monika Jõesaare andmetel oli 1920ndate aastate alguses Narva Kommertsgümnaasiumi käsutuses kaks hoonet, mille hulgas üks korpus asus kahekorruselises puithoones Vahe 11, teine endise tütarlastegümnaasiumi hoones. 1928. aastal ühendati eesti õppekeelega gümnaasium ja Narva Linna Kommertsgümnaasium üheks keskeks eesti õppekeelega õppeasutuseks – Narva Linna Ühistegümnaasiumiks. 1930ndate aastate teisel poolel tegutses Moonalao 2 majas Narva Tööstuslik Naistekool. (Jõesaar 2004: 7, 17, 40-42, 103-104, 208).

1920ndatel aastatel tehti Narva maamõõtja Kabanovi juhendamisel linnaterritooriumi mõõtmisjoonised, sh ka nimetatud maa-alal (joonis 6) (Коченовский 1991:201). Joonistelt on näha, et Kraavi tänava põhjapoolset serva uuritava maa-ala piires kujundasid 1920ndatel aastatel kaks hoonet: Kraavi 2 aadressil paiknenud kivihoone ja aadressil Kraavi 6 endise tütarlastegümnaasiumi kivihoone ülemise puidust korrusega. Puidust väiksemad majapidamishooned asusid viimase hoovipoolse osas. Kraavi 2 maja ehitati enne sõda ümber, mille tulemusena kadus maja hoovipoolne osa (vrdl Joonis 6, 11). Vaestemaja tänava lõunapoolne osa jäi hoonestamata, nagu ka suurem osa nimetatud tänava põhjapoolsest küljest, välja arvatud kaks väikest kivimaja Vaestemaja 4/Moonalao 6.

Uuslinna tänavad väärivad eraldi mainimist. Vastavalt Rootsi linnade eeskujul 1644. aastal Narvas sisseviidud ehitusmäärustele pidi kesksete tänavate laius olema 14 ellenit (ca 7 m), põiktänavatele oli see näitaja 12 ellenit (ca 6 m) (Коченовский 1991:47). Narva uuslinnas olid tänavad laiemad kui vanemas linnaosas. Regulaarse struktuuriga uuslinnas erinesid tänavate laiused erinevates lõikudes tunduvalt. 1920ndatel aastatel tehtud mõõtmisjoonisel oli Vaestemaja tänava laius uuritava maa-ala piires 11.10 m läänepoolses tänava otsas ja 11.0 m Moonalao tänavaga ristumiskohas. Minnes edasi laienes Vaestemaja tänav kuni 12.65-12.8 m ristumisel Laia tänavaga ja 12.98 m ristumisel Sepa tänavaga. Uuritavast maa-alast idas kulgenud Moonalao tänava laius oli 10.75 m Kraavi tänavaga ristumiskohas, 11.0-11.18 m ristumisel Vaestemaja tänavaga, 11.40 m ja 11.46 m vastavalt Vaeselapse ja Lese tänavaga. Põhjast maa-alaga piirneva Vaeselapse tänava laius varieerus alates 10.10 m tänava läänepoolses otsas, 9.15 - 9.88 m Moonalao tänavaga ristumiskohas, 9.51-9.49 m ristumisel Laia tänavaga kuni 8.85 m Sepa tänavaga ristumiskohas. Piki maa-ala lõunapoolset külge kulgenud Kraavi tänava laius ulatus 15.3 m ristumisel Vestervalli tänavaga, vähenes kuni 13.27-13.21 m Moonalao tänava ristmikul ja uuesti laienes Sepa tänavaga ristumiskohas kuni 14.31 m.

Oletatavalt 1944. aasta aprillis saksa luurelennukilt tehtud õhufotol (joonis 13) on näha, et Moonalao ja Kraavi tänavate nurgal paiknenud hoonest (Kraavi 6) on hästi säilinud esimese kivist korruse nii välis- kui siseseinad. Sellega piirnev maja Moonalao 2 on säilinud tervena – säilinud on isegi katus (hoone oli tegelikult osa tütarlaste gümnaasiumi hoonest). Kraavi 2 majast on alles jäänud vaid vormitud ahervaremed ja üksikult kõrguv ahjukorsten. Täielikult purustatud olid ka kaks väikest maja Vaestemaja ja Moonalao tänavate nurgal (Vaestemaja 4). Idapool paiknevas naaberkvartalis olid müürid ja katused säilinud Vaestemaja tn 6, 8 ja 10 majadel ning tänava lõunapoolel asuv Vaestemaja 7 maja koos juurdeehitustega. Vaestemaja tänava poolele pööratud endise poeglastegümnaasiumi tiib oli osaliselt purustatud, puudus ka katus. Vaatamata purustustele oli sõjaeelse hoonestuse struktuur 1944. aasta kevadel veel hästi jälgitav.

Narva vanalinna taastamise projektis aastast 1952 (RPI Estonprojekt, 1952, R. Raidna) Majakovski (Moonalao) 2 maja esialgu puudus, kuid teisel plaanil see on märgitud ühes Hariduse (Vaestemaja) 10 ja Komsomoli (Lai) 2 kui „taastatud või taastatav“ (Joon. 15). Uuslinnas asuvate arhitektuurimälestiste hulgas esines esialgu nn Vaeste maja (Vaestemaja 21), kuid hiljem see taastatavate majade hulgas enam ei esinenud (ERA, T-14 - 4-16 -3533, lehed numm-mata).

Sõjajärgsel perioodil arvestati vabaplaneeringu koostamisel sõjaeelse tänavatevõrgu ja hoonestusega vaid osaliselt ning reeglina ehitati uusi hooneid kas täielikult või osaliselt lammutatud hoonete vundamentidele või keldritele. Kuni 1959. aastani seisis püsti ja oli kasutusel kahekorruseline Moonalao 2 maja, mis jäi sõjas purustamata (joonis 17, 18). Lõunast piirnesid sellega poolenisti purustatud endise tütarlastegümnaasiumi hoone lõunapoolse tiiva varemed, hoone keldrikorruksel jäid alles koguni võlvid keldrid (ERA, T-2 - 4-1 -3076, lehed num-mata).

Individuaalprojektiga planeeritud sõjajärgse koolihoone ehitamine kõnealusele krundile toimus kolmes peamises etapis (1960, 1963 ja 1965). 1960. aastal ehitati Kraavi tn 6 hoone kohale kõrval asuva 3. keskkooli täiendav korpus (projekti autor ja projekteerija E. Uuslail; valmides läks hoone 2. keskkooli kasutusse ning seda tuntakse

vana korpuse nime all). Olgugi et uue hoone algne projekt nägi ette ka Moonalao 2 hoone kohale uue mahu rajamist, see alguses siiski säilis ning see ühendati Kraavi tänava äärde rajatud hoonemahuga. Moonalao tn 2 hoone kohale kavandatud tiib oli ühe korruse võrra kõrgem, samas omas vana hoone mahtu, katusekuju (viilkatus) ja sissepääsu Moonalao tänavalt umbes sama koha peal, kus see asus varemgi.

Järgmine ehitusetapp (nn. uus korpus) ehitati valmis 1963. aastal, kusjuures loobuti esialgselt kavandatud spordisaali ehitamisest Stalini (Vestervalli) ja Koševoi (Kraavi) tänavate nurgale. Uue korpuse rajamisel lammutati ka Moonalao 2 asunud sõjaeelne hoonemaht ning uus korpus liitus juba otse Kraavi tänava ääres paiknenud nn vana korpusega (joonis 25). 1963. aasta õppekorpuse projekteerimisel on sõjaeelse tänavavõrguga üldiselt arvestatud – uus korpus paigutati kvartalisse perimetraalselt järgides ajalooliste Moonalao ja Vaestemaja tänavate jooni. Samas omas uus koolihoone vanalinna miljööga vastuolus olnud lamekatust. Teisalt tollel ajal viljeldud modernistlik arhitektuur pea tervikuna hävinud vanalinna sõjaeelset miljööd uusehituste puhul enam ka (teadlikult) ei arvestanud.

1965.aastal valmis hoonekompleksi põhjaküljele ühekorruseline korpus, mis ühendati 1963. aastal valminud korpuse külge ning sellega lõigati ajaloolise Vaestemaja tänava siht läbi ja rikuti vaadeldava maa-ala ajalooline planeering (joonis 24). Vaestemaja tänava kõige läänepoolsem tänavalõik lõigati uusehitusega muust tänavast ära ja see kaotas sellega oma funktsiooni ja aeti mullaga kinni.

Ajaloolise planeeringu teiseks põhimõtteliseks rikkumiseks sai sõja üleelanud ajaloolise hoonestuse lammutamine Hariduse (end. Vaestemaja 6, 8, 8a ja 10) ja Majakovski (end. Moonalao 3) tänaval. Hoonestuse lammutamise tagajärjel minetas Moonalao ja Kraavi tänava vahel asuv Vaestemaja tänava lõik sisuliselt oma tänava ilme ja funktsiooni, muutudes suureks laste mängu- ja parkimisplatsiks 3. keskkooli (praegu Vanalinna Riigikool) ja 2. keskkooli (Narva Eesti Gümnaasium) hoovis.

Narva uuslinna tänavad olid nagu vanalinnaski kaetud munakivisillutisega. Ajalooline sillutis säilis enamusel Narva linna tänavatest, alles 1960ndatel aastatel hakati tänavaid katma asfaldiga. Vaestemaja tänav (kandis siis Hariduse nime) oli kaetud asfaltkattega ühe viimasena vanalinnas: munakivisillutis säilis tänava idapoolses osas kuni 1970ndate aastate lõpuni (Igor Kurov, vestlus, 22.06.2017). Tavaliselt kaeti munakivisillutis killustikuga, millele järgnes asfaltkate. Tänapäevaks on kõik vanalinna tänavad kaetud asfaldiga (v. a. need tänavad, mida nõukogude ajal ei kasutatud ja maeti rusukihi alla, näiteks Pagari, Kooli, Kiriku, Rüütli tänava idapoolne osa jt). Erandiks on jällegi Hariduse tänav, mille ühes kõige idapoolsemas lõigus teeserval on praegugi jälgitav kitsas (ca 2 m) ja umbes 36 m pikkune ajaloolise Vaestemaja munakivisillutise lõik (joonis 38).

Arhiiviallikad/ Kasutatud kirjandus

Eesti Ajalooarhiiv

EAA, 849-1-479

EAA, 2536-3-530

Eesti Riigiarhiiv

ERA,T-2 - 4-1 - 3076

ERA,T-14 - 4-16 - 3533

Hansen, H.J. 1858. Geschichte der Stadt Narva. Dorpat.

Jõesaar, Aino Moonika. 2004. Kuni sõda kõik purustas... Narva eestikeelsed üldhariduslikud gümnaasiumid 1919-1944. Ida-Virumaa.

Karling, Sten. 1936. Narva. Eine baugeschichtliche Untersuchung. Tartu.

Климина Т. 1999. История Нарвской женской гимназии (1884-1919). – Сборник статей Нарвского музея. Нарва.

Коченовский О. 1991. Город Нарва: градостроительное развитие и архитектура. Таллин.

Петров А. 1901. Город Нарва. Его прошлое и достопримечательности. СПб.

Sinjakova G., Ivask M. 2010. Narva rootsi-soome kogudus. – Narva Muuseumi toimetised. Narva Muuseum, 143-161.

Soom A. 1934. Narva kindlused fortifikatsioonilisest seisukohast vaadatuna. – Sõdur, 783-787.

3. OLEMASOLEVA OLUKORRA KIRJELDUS

Käsitletav detailplaneeringuala asub arheoloogiamälestise Asulakoht (nr. 27276) ja ehitismälestise Narva Linnakindlustused, 14.saj. -1863 (nr. 13999) territooriumil. Planeeringuala hõlmab Kraavi tn 1 (katastritunnus 51101:002:0060, sihtotstarve ühiskondlike ehitiste ala) maa-ala.

Kehtivas Vanalinna linnaosa üldplaneeringus on toodud välja, et Vanalinna linnaosa arendamisel tuleb väärtustada erinevatest ajalooperioodest pärit hoonestust. Sellega seoses linnaosa nähakse üldplaneeringus ette sõjajärgsel perioodil ehitatud hoonete säilimine ja nende ehitusaegse ilme taastamine (Narva Vanalinna linnaosa üldplaneering (Plan-2007-61_Narva vl_UP_tekst.pdf) <http://www.narvaplan.ee/>, 30.07.2017).

Kraavi tn 1 maa-ala pakub huvitavat erinevatest ajastutest pärinevate planeeringualaste ja arhitektuuriliste elementide segunemise näidet. Nimetatud maa-ala kruntide jaotus, linnaplaneeringu põhimõtted ja tänavatevõrk pärineb Rootsi ajast. Hoonestuse paiknemise printsiip ja kõrghaljastus õuepoolisel alal pärineb 19. sajandi teisest poolest - 20. sajandi algusest. Olemasolevad õppehooned esindavad 1950ndate ja 1960ndate aastate arhitektuuri.

Arhitektuurilisest ja ehitusajaloolisest seisukohast vaadatuna pakub olemasolevast hoonestusest huvi eelkõige 1960. aastal valminud õppehoone (nn 2. keskkooli vana korpus, projekti autor ja projekteerija E. Uuslail). Õppehoone on ehitatud Kraavi tn 6 (end. tütarlastegümnaasiumi lõunapoolne tiib) hoone vundamentidele. 1963. aastal lammutatud Moonalao tn 2 hoone kohale rajatud hooneosa on sõjaeelsest hoonest kõrgem, samas järgib sõjaeelse hoonestuse paiknemist tänava ääres. Ehitusajaloolisest seisukohast vaadatuna omab Kraavi tänava äärne nn vana korpus suurt väärtust. Tegu on Narvas praktiliselt ainukese pea autentsel kujul säilinud näitega 1930. aastate funktsionalismi taasesitusest stalinismijärgsel ajal. Tänaheks on vana korpus hilisemate remontide ja ümberehituste tõttu kaotanud osa ajastule iseloomulikest detailidest, teisalt pole tõenäoliselt kõiki projektis ette nähtud detaile ehituse käigus ka rajatud (nt. poolringja erkeri kõrge vardaga katus jm) (joonis 21, 22, 25).

1963. aastal ehitatud hoone arvestab sõjaeelset planeeringut vaid osaliselt: seni hoonestamata maa-alale ehitatud hoone on küll ehitatud piki Vaestemaja tänava joont, kuid ehitamisel on tänava lõunapoolne serv jäänud hoonestuse alla. Koolihoone omab vanalinna miljööga vastuolus olevat lamekatust. Kõrguse ja korruselisuse poolest (4 korrust, lisaks soklikorrus) ületab see vanema korpuse katusekarniisi kõrgust.

Ühekorruselise korpuse (spordisaali) ehitamisega risti Hariduse (end. Vaestemaja) tänavaga 1965. aastal lõigati tänava läänepoolsem ots ülejäänud tänavast ära. Kuni 1980ndate aastate alguseni Hariduse tänaval asunud ajaloolise hoonestuse lammutamine muutis tänava sisuliselt suureks laste mängu- ja autode parkimisplatsiks 3. keskkooli (Vanalinna Riigikool), 2. keskkooli (Narva eesti gümnaasium) ja Narva linnapolikliiniku (praegu Narva Muusikakool) vahelisel alal. Tänapäeval eksisteerib olukord, kus 1965. aastal risti Hariduse tänavaga ehitatud korpus lõikab ajaloolise tänavasihi läbi: Hariduse tänava idapoolne külg kulgeb kuni ristumiskohani Kraavi tänavaga ja jätkub Vestervalli ja Hariduse ristmikust edasi, juba väljaspool Vanalinna piiri (joonis 24).

Vaestemaja tänav on jäänud praeguste kvartalite sisemusse ja osaliselt olemasolevate hoonete alla. Tänav on suuremas osas kaetud asfaldiga, kuid Kraavi 1 maa-ala piires asuv hoonestamata lõik asub pinnase all. Käesoleval aastal läbiviidud arheoloogilise eeluuringu käigus tehti kindlaks sõjaeelse Vaestemaja tänava tänavasillutise olemasolu ning selgus, et see on üldiselt heas seisukorras, küll aga on seda osaliselt rikutud juba sõjajärgsel ajal teostatud tehnotrasside kaevamiste käigus (joonis 30-38).

Narva Vanalinna linnaosa üldplaneeringus on eraldi väljatoodud punkt ajaloolise tänavavõrgu taastamise ja kasutuselevõtmise vajaduse kohta, seda nii jalakäijate teede kui ka linnakujunduslike elementidena (Narva Vanalinna linnaosa üldplaneering (Plan-2007-61_Narva_vl_UP_tekst.pdf) <http://www.narvaplan.ee/> (30.07.2017)). Samuti on üldplaneeringuga ettenähtud ajaloolise Vaestemaja tänava Moonalao ja Kraavi tänavate vahele jääva lõigu markeerimine ajaloolise kvartalisisesse teena (4_Narva-vl-UP_Tanavavork.pdf, <http://www.narvaplan.ee/>, 30.07.2017).

4. HINNANG KAVANDATAVATELE MUUDATUSTELE

Algatatud Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringu (Narva Linnavolikogu otsus 20.11.2016, nr 239) eesmärkide hulgas seisab nimetatud krundil olemasoleva koolihoone osaline lammutamine ja maa-ala jagamine kaheks eraldi seisvaks krundiks (Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringu koostamise algatamine www.narvaplan.ee/?menu=3&page=1, 30.07.2017). 1963. aastal ja 1965.aastal ehitatud ja suuresti amortiseerunud koolihoonete lammutamine ja ajaloolise krundistruktuuri ja tänavavõrgu taastamine tõstaks selle ala linnaehituslikku väärtust ja annaks võimaluse Kraavi 1 maa-ala ja sellega piirnevate maa-alade perspektiivseks arenguks. Ühtlasi annaks nüüdisaegse õppekompleksi rajamine antud krundile tõuke vanalinna ala senisest aktiivsemale kasutusele. Säilitatav ja tundlikult rekonstrueeritav arhitektuuriliselt väärtuslik nn vana korpuse hoone illustreeriks varasemaid ehituslikke kihistusi ning Narva sõjajärgse linnaehituse ajalugu.

Detailplaneeringu projektis sõnastatud korruselisus ja kõrgus (kuni 4 korrust) ja kõrgus (maksimaalselt 16 m) lähtub olemasolevast olukorrast, mida ei saa pidada rahuldavaks. 1963. aastal valminud korpuse kõrgus ületab vana 3-korruselise õppekorpuse katusekarniisi kõrgust. Oleks siiski soovitatav, et uushoonestuse maksimaalne kõrgus ja korruselisus ei ületaks vana õppekorpuse korruselisust ja katusekarniisi kõrgust.

Detailplaneeringu koostamise käigus parima lahenduse väljatöötamiseks võib tekkida vajadus kaasata alasse Kraavi tn 2 ja Karja tn 3 krundid (sealsamas).

5. MUINSUSKAITSE ERITINGIMUSED

1. Kraavi tn 1 maa-ala esmaseks väärtuseks muinsuskaitsest seisukohast vaadatuna tuleb eelkõige pidada seda, et siin on üldkujul säilinud esialgne (rootsiaegne) linnaplaneeringuline struktuur.

2. 1965. aastal risti Vaestemaja tänavaga ehitatud ja ajaloolise tänavasihi läbilõiganud õppekorpus rikkus põhimõtteliselt linnaosa ajalooliselt väljakujunenud kruntide struktuuri ja tänavavõrku. Muinsuskaitsest on lubatud nõukogudeaegse hoonestuse

osaline lammutamine eesmärgiga taastada ajalooline tänavavõrk (Vaestemaja tänava siht).

3. Lammutatavate hooneosade asemele uushoonestuse kavandamisel tuleb ette näha ajaloolise Vaestemaja tänavasihi taastamine. Juhul, kui tekib vajadus rajada ühendus mõlemal pool taastatavat Vaestemaja tänava paiknevate hoonete vahel, eelistada ühenduse rajamist vähemalt teise korruse tasandil või maa all (keldrikorruksel), et säiliks läbipääs tänava tasandil ning et oleks tagatud kaugvaated piki tänavasihti.

4. Läbiviidud arheoloogiliste eeluuringute käigus olid kindlaks tehtud ajaloolise Vaestemaja tänava piirid, samuti munakivisillutise olemasolu ja selle hea säilivusaste. See teeb võimalikuks ajaloolise tänavasillutise väljakaevamist, taastamist ja eksponeerimist või tänava asukoha markeerimist erinevate sillutusmaterjalidega. Detailplaneering võib ette näha Vaestemaja tänava sillutise taastamist/markeerimist nii Kraavi tn 1 maa-ala piirides asuvas lõigus kui ka nimetatud maa-ala kontaktala piirkonnas. Tulevikus võib kaaluda võimalust taastada Hariduse (end. Vaestemaja) tänava munakivisillutis tänava täies pikkuses ja võtta nimetatud tänav uuesti kasutusse vanalinna ja kesklinna ühendava jalakäiate teena.

5. Arvestades Narva Vanalinna linnaosa kehtivat üldplaneeringut ning samuti erinevatel aegadel realiseeritud/realiseerimata jäänud uuslinna ja nimetatud maa-ala täisehitamise projekte tuleb vaadeldaval Kraavi 1 maa-alal kavandada eelistatult perimetraalsel põhimõttel siseõuega hoonestust. Krundi täisehitamise protsendiks võib arvestades üldplaneeringus toodud nõudeid olla maksimaalselt 70 %.

6. Lähtuvalt üldplaneeringust on uushoonestust Moonalao ja Hariduse (Vaestemaja) tänavate poolsetel külgedel lubatud kavandada kuni 4-korruseliseks (16 m). Lähtuvalt aga sõjaeelse ja olemasoleva hoonestuse kõrgusest tuleks võimalusel eelistada siiski madalamaid (kuni 12 m kõrgusi) mahte, mis ei ületaks säilitatava Narva Eesti Gümnaasiumi nn vana korpuse (1960. aastal valminud hooneosa) korruselisust ja katuseharja kõrgust. Uushoonestuse täpsed kõrgused ning gabariidid, samuti arhitektuurilised nõuded fassaadide kujunduse, liigendatuse ja materjalikasutuse osas määratakse detailplaneeringuga arvestades Narva linna Vanalinna linnaosa üldplaneeringu nõudeid.

7. Juhul kui Kraavi tn 1 maa-ala detailplaneeringu koostamise käigus otsustatakse planeerida uushoonestus põhjapool Vaestemaja tänavat paikneval krundil, tuleb eelistada perimetraalsel põhimõttel paiknevat kuni 3-korruseliseks (12 m) siseõuega hoonestust. Arvestades enne Teist maailmasõda siinkohal paiknenud ajaloolist hoonestust, võib kõrgema korruselisusega hoonestus paikneda piki Vaestemaja ja Moonalao tänavat, Vestervalli tänava poolne külg kas jätta hoonestamata või eelistada madalamat (kuni 2 korrust, 8 m) korruselisust. Aadressil Vaestemaja 4/Moonalao 6 enne sõda paiknenud hoonete kohale planeeritava uushoonestuse tänavapoolsete fassaadide liigendamisel ja kujundamisel lähtuda sõjaeelse tänavapoolse hoonestuse rütmist. Uushoonestuse planeerimisel arvestada sõjaeelse Vaestemaja tänava laiust ja ajaloolise hoonestuse joont.

8. Arvestades sõjaeelse hoone kõrgust Vestervalli ja Kraavi tänava nurgal (Kraavi 2 sõjaeelse numeratsiooni järgi) ning samuti kaugvaade säilimise vajadust säilitatavale Eesti gümnaasiumi vanale korpusele Vestervalli tänava poolt, tuleb uushoonestust Vestervalli tänava poolsel küljel planeerida kuni 2-korruseliseks. Uushoonestuse planeerimisel Vestervalli ja Kraavi tänava nurgal oleks samuti soovitatav arvestada sõjas hävinud Kraavi 2 ajaloolise hoone mahtu, korruselisust, samuti hoone katusekuju. Hoone täpsemad mõõtmed ja piirid selgitatakse välja ehitusele eelnevate arheoloogiliste uuringute käigus.

9. Detailplaneeringuga tuleb ette näha Narva Eesti Gümnaasiumi nn vana korpuse (projekt E. Uuslail, 1959. a) säilitamine, põhjalik renoveerimine ja rekonstrueerimine täies vastavuses hoone algse projektdokumentatsiooniga, et taastada hoone fassaadide projektijärgne ilme. Sama projektiga rajamata jäänud Moonalao tänava poolset tiiba projektijärgselt rajama ei pea, kuid vajadusel võib seda varianti vähemalt mahulises mõttes eeskujuks võtta.

10. Sõidukite juurdepääsutee planeerimisel tuleb arvestada tänapäevaste väljakujunenud liikumissuundadega. Transpordile toimuks sissepääs krundile Kraavi tänavalt, umbes sama koha pealt, kus see asub praegugi. Vaestemaja tänava taastatavat lõiku oleks soovitatav kasutada üksnes jalakäijate teena.

11. Parkimine tuleb lahendada ainult maa-pealse parklana. Parkimisplatsi vajaduse ja täpsema asukoha üle otsustamisel tuleb lähtuda Narva Vanalinna linnaosa üldplaneeringus toodud tingimustest.

12. Narva Eesti Gümnaasiumi õuealal paiknev kõrghaljastus on soovitatav võimalusel säilitada. Otsustamaks puude säilitamise vajaduse üle tuleb planeeritaval maa-alal koostada eelnevalt kõrghaljastuse dendroloogiline hinnang.

13. Perimetraalse hoonestuse nõudest lähtuvalt kvartali sisse tekkiv sisehoov tuleb avada avalikkusele. Detailplaneeringuga võib ette näha krundi õuepoolse ala heakorrastamist, haljastamist ja selle ala kasutuselevõtmist puhkeala ja ürituste läbiviimise kohana. Oleks soovitatav samuti kavandada jalakäijatele läbipääs õuele Moonalao tänava poolt.

14. Hoonetele tuleb ette näha kaldkatused, soovitavalt eeskuju võtta katustest, mis olid omased Narva uuslinna hoonestuse arhitektuurile 17. sajandist kuni 20. sajandini välja. Katusekalde nurk võiks soovitavalt olla vähemalt 30 kraadi.

15. Olemasolevad massiivsed ja kohati purunenud ning vajuma hakanud töötlemata paekivist postidega metallpiirded Vestervalli ja Kraavi tänava poolsel küljel on soovitatav asendada 1959. aasta projektiga rohkem kooskõlas olevate piirdega. Vanalinna miljööst tulenevalt ei tohi rajada hoonete ümber võrkpiirdeid.

16. Tehnotrassid tuleb ette näha maa-alustena. Uute tehnotrasside rajamisel tuleb rajada need juba olemasolevate tehnotrasside vahetusse lähedusse või nende kohale, samuti lammutamisele kuuluva hoonestuse kohale, et muinsuskaitse all oleva arheoloogiamälestise maa-aluse stratigraafia rikkumine oleks minimaalne. Juhul, kui otsustatakse rajada tehnotrassid uues kohas, siis seal tuleb viia eelnevalt läbi arheoloogilised uuringud.

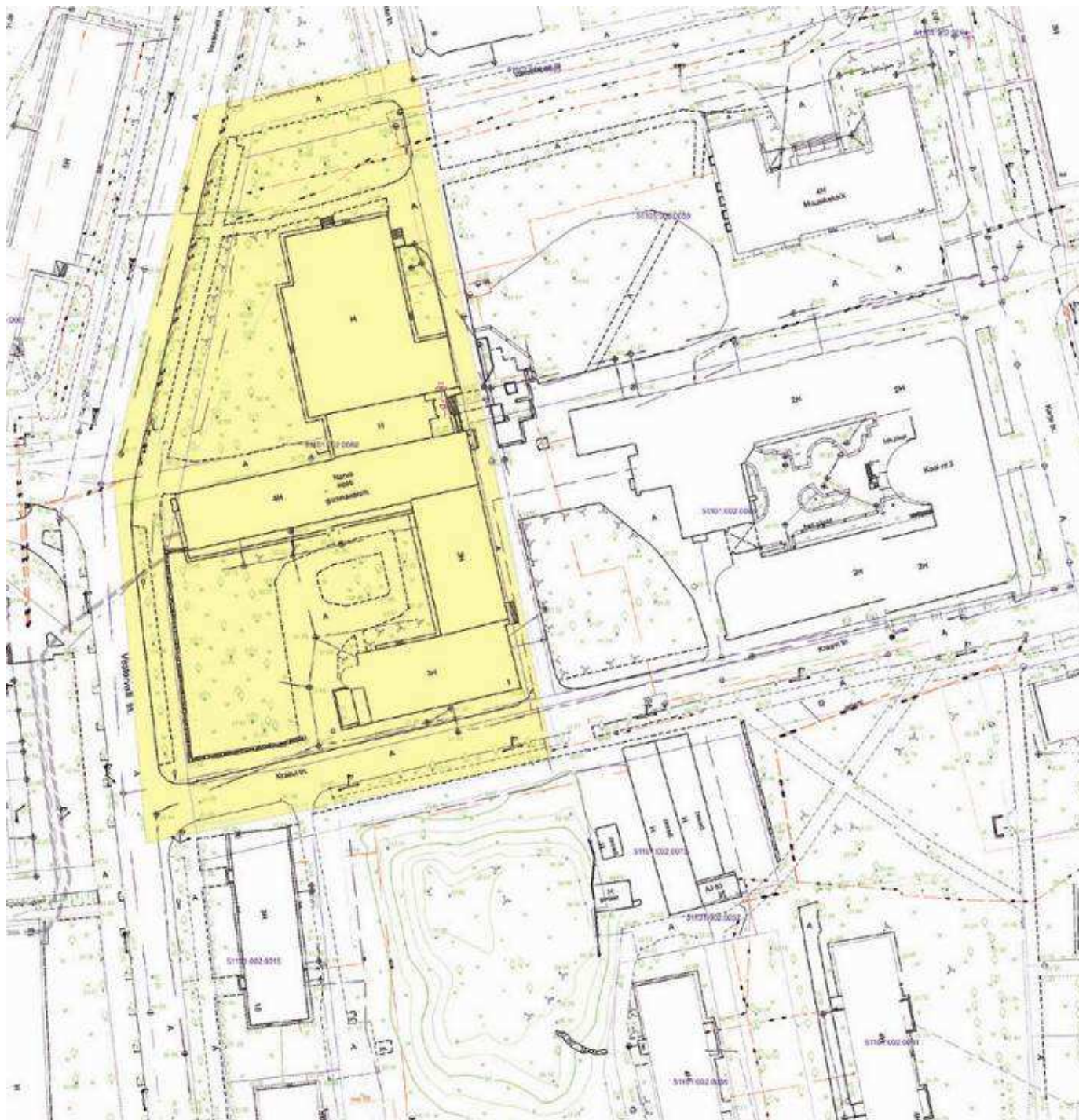
17. Kraavi tn 1 maa-alal läbiviidud arheoloogilise eeluuringu käigus on tehtud kindlaks 17.-20. sajandi esimese poole rikkumata kultuurikihi olemasolu säilinud munakivisillutise all. Enne ehitusega seotud mistahes kaevetööde algust tuleb ehitusplatsil viia läbi Muinsuskaitseametiga kooskõlastatud eelnevad arheoloogilised uuringud.

18. Mistahes kaevetöödel antud ala peab olema tagatud arheoloogiline järelevalve isiku poolt, kellel peab olema Muinsuskaitseameti poolt väljastatud luba arheoloogiliseks järelevalveks ja/või uuringuteks. Järelevalvet teostav isik koostab vastava järelevalve aruande.

19. Käesolevad muinsuskaitse eritingimused kehtivad viis aastat alates Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri ja Linnaplaneerimise Ametiga kooskõlastamise päevast.

LISA 1.

PLAANID, SKEEMID, JOONISED

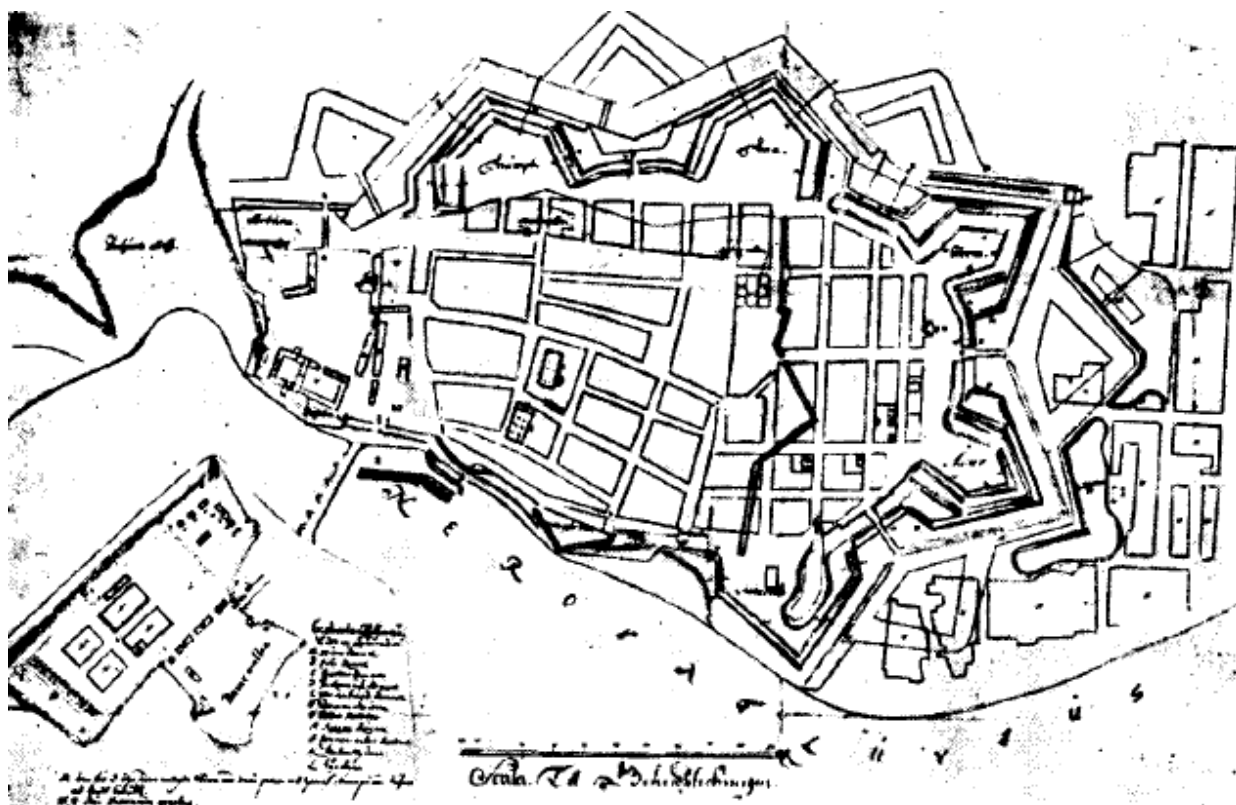
Joonis 1.

Kraavi tn 1 maa-ala kaasaegsel geodeetilisel plaanil. M 1:1000.

Joonis 2.

Kraavi tn 1 maa-ala Narva linna ja kindluse 1634. aasta plaanil.
Krigsarkivet (Stockholm). Jooniste kolleksioon: Narva N 15.

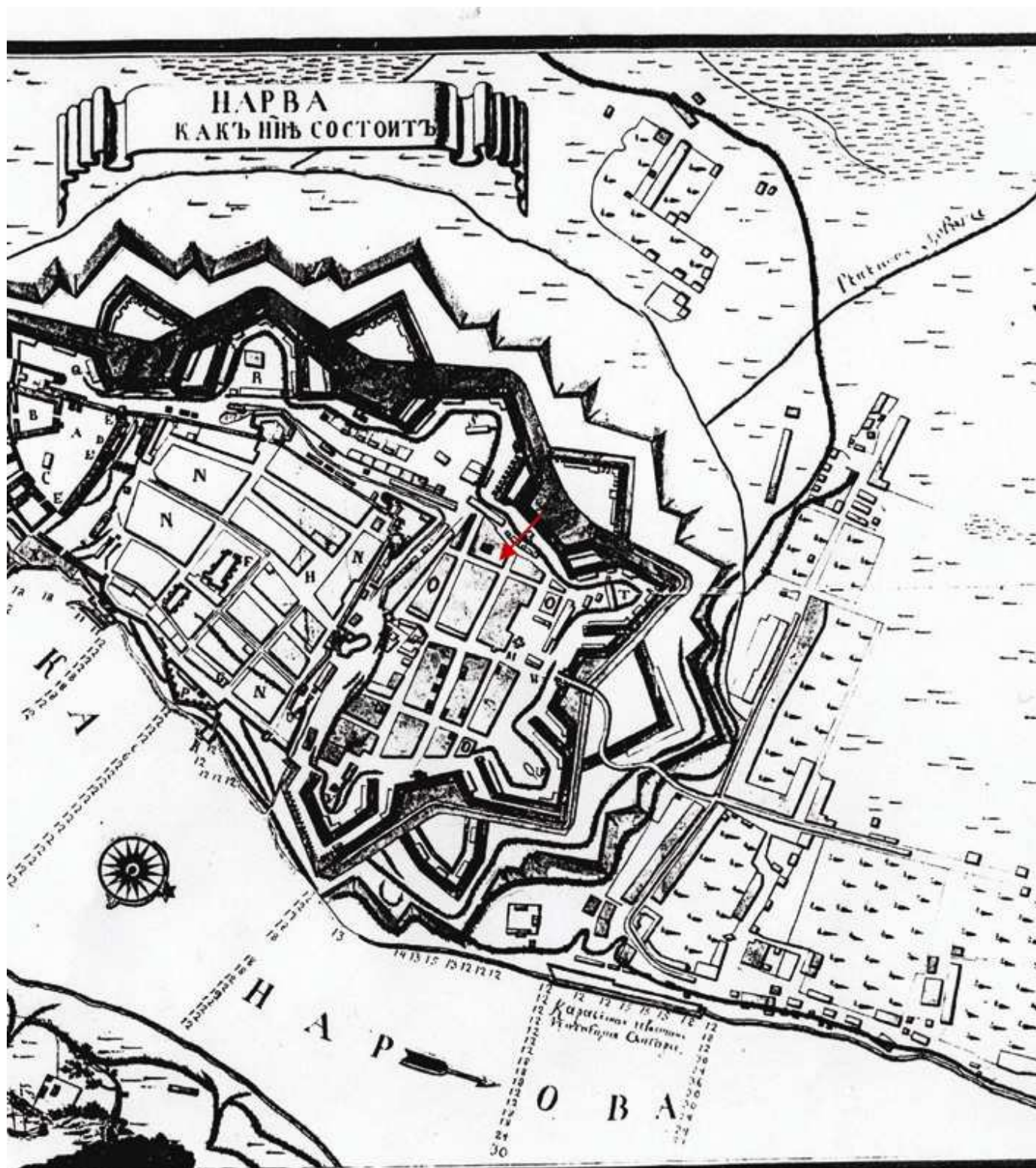

Joonis 3.

Niklas Eosanderi poolt 11.10.1697 koostatud Narva kindlustuste üldplaan.

Allikas: Karling 1936:293, joonis 152.

Uuslinna maa-alal on märgitud nii olemasolev tänavatevõrk koos väheste tolleks hetkeks püstitatud kivihoonetega, kui ka tänavatevõrgu perspektiivne väljanägemine peale keskaegsete ja 1655.aastal püstitatud kindlustuste lammutamist. Uuslinna läänepoolne osa, sh Kraavi 1 maa-ala on hoonestamata.

Joonis 4.

Uuritav maa-ala Narva kindluse plaanil aastast 1728.

РГВИА

(Российский государственный военно-исторический архив), Москва, ф. 349.

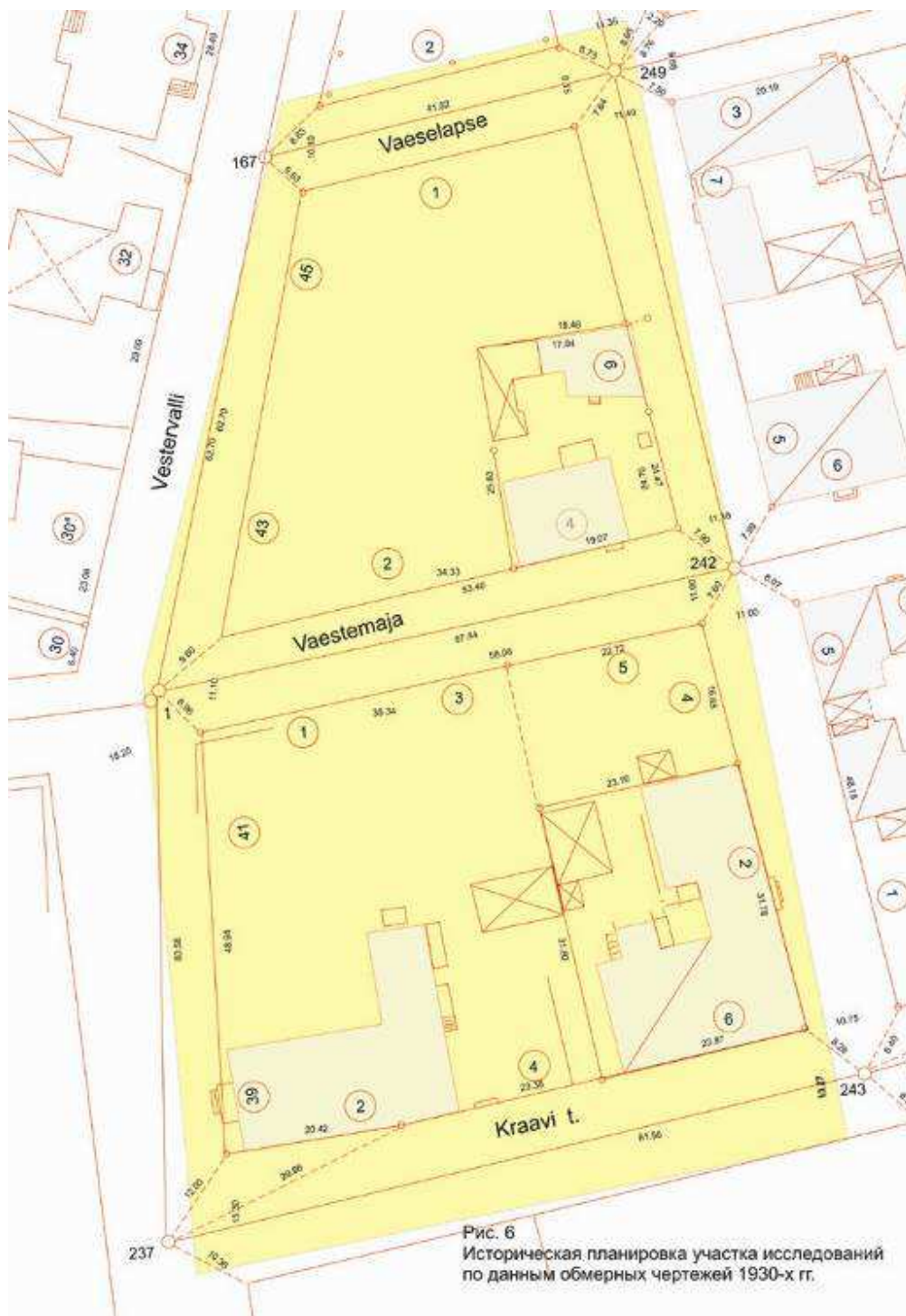
Joonis 5.

Uuritav maa-ala Narva linna 1900. aasta plaanil (fragment).

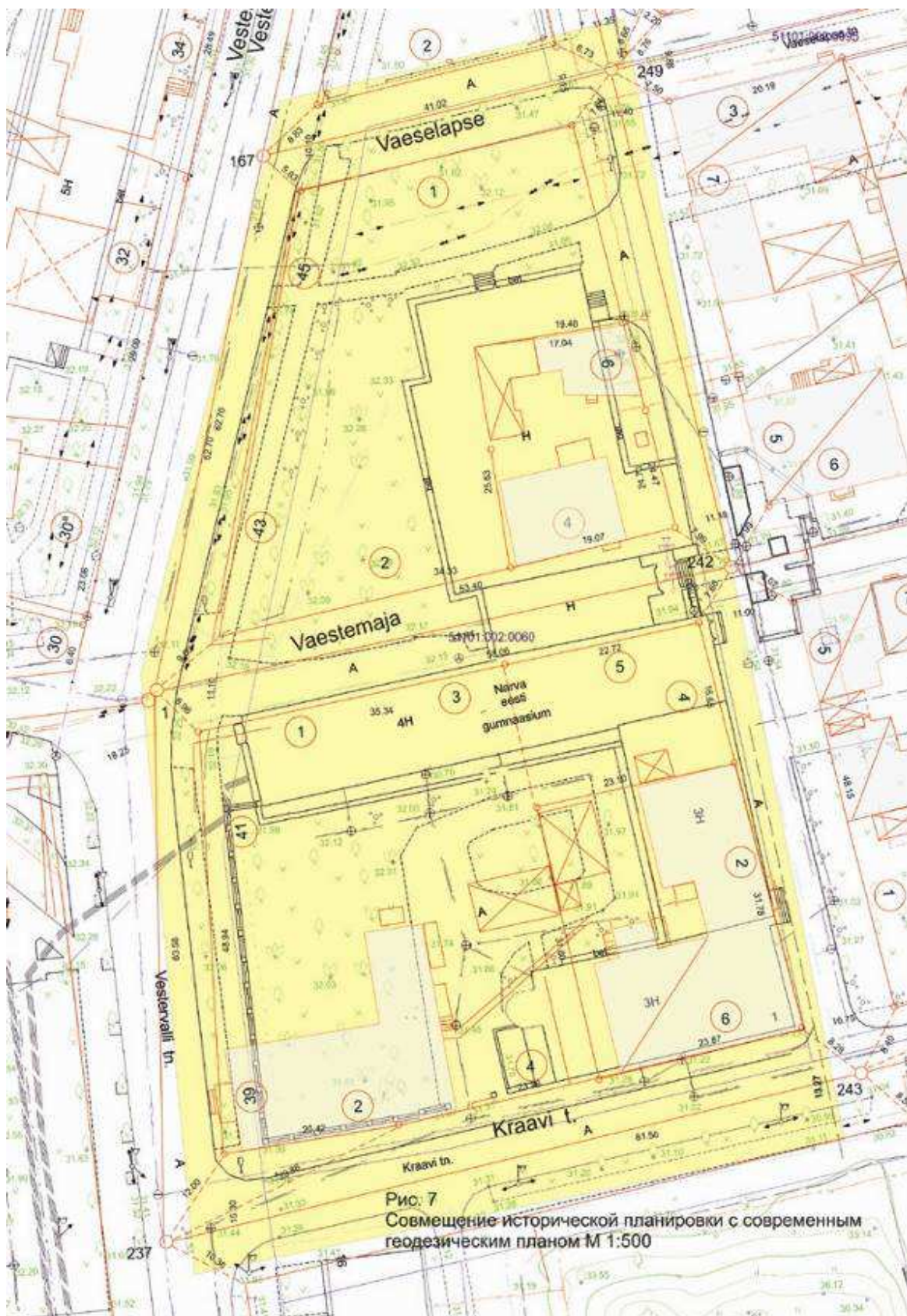
Allikas: www.narvaplan.ee

8. - Poeglaste gümnaasium.

9. - Tütarlaste gümnaasium.

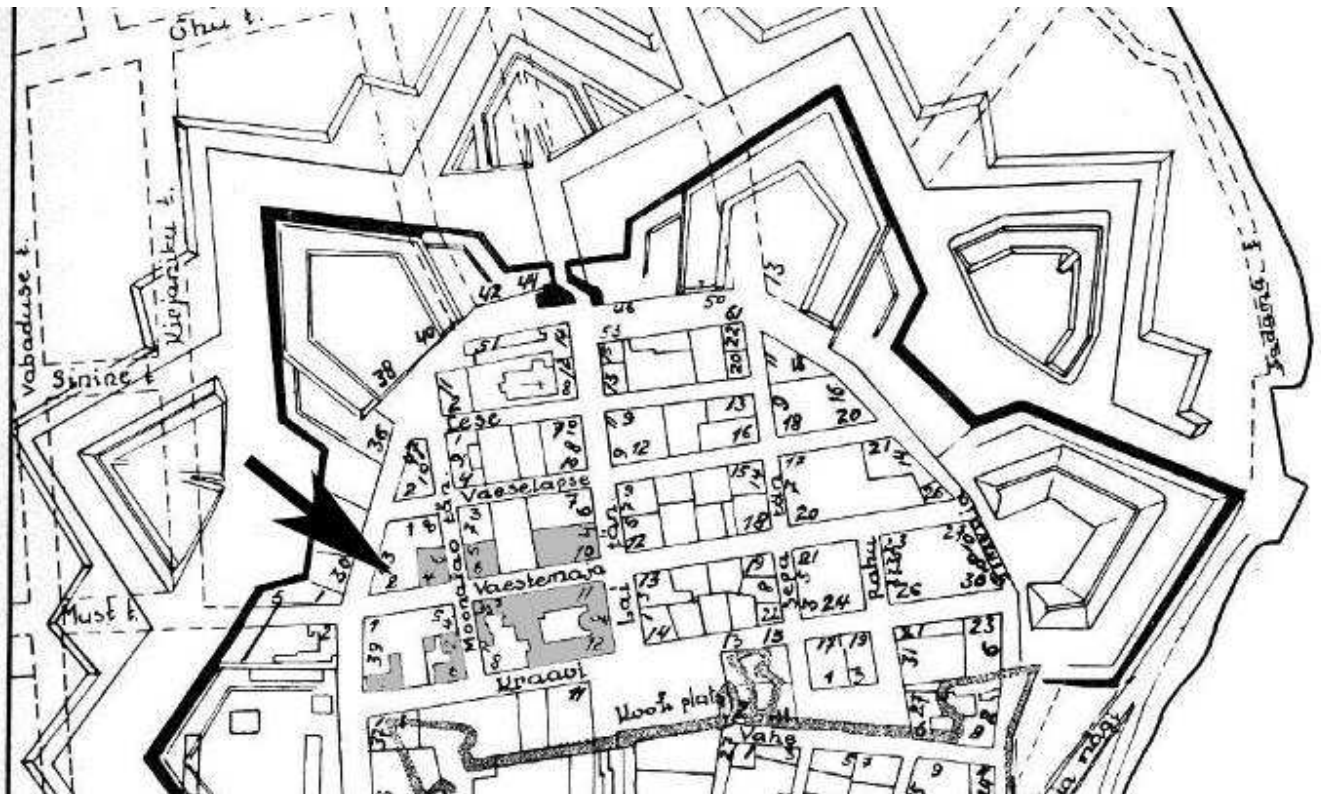

Joonis 6.
Vaadeldava maa-ala ajalooline hoonestus 1920.aastatel
tehtud mõõtmisjooniste järgi.

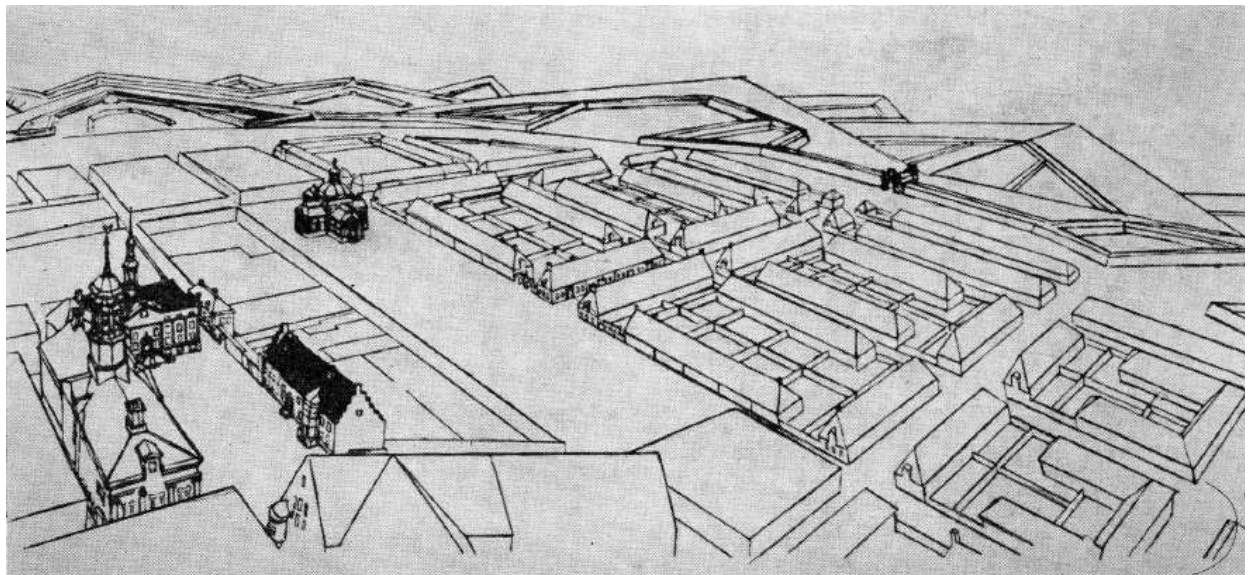
Joonis 7.

Ajaloolise hoonestuse ühendamine tänapäevase geodeesiaga. M 1:500.

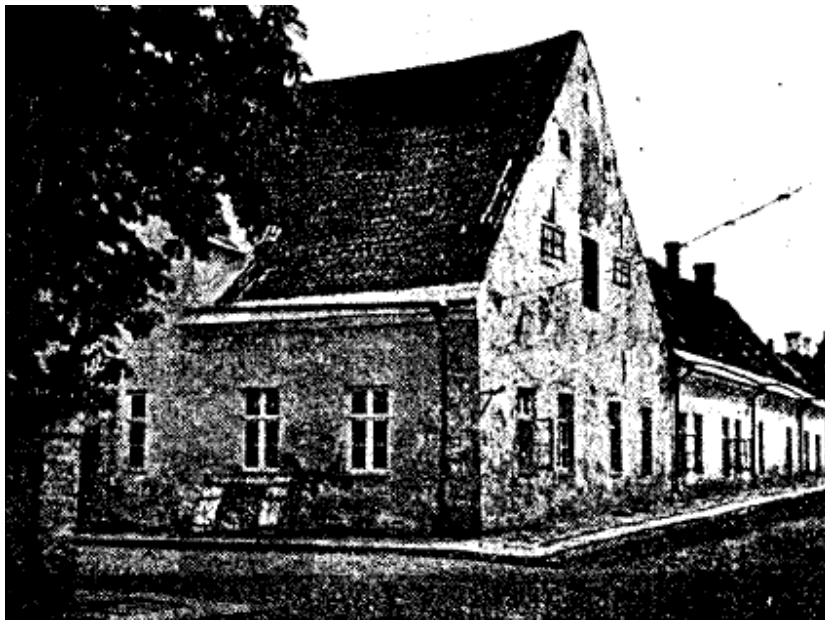
Joonis 8.

Kraavi tn1 maa-ala ja selle idapoolse lähikümbruse hoonestus 1930ndatest aastatest pärit Narva linna plaanil (fragment). Allikas: Karling, Sten. 1936. Narva. Eine baugeschichtliche Untersuchung. Tartu.

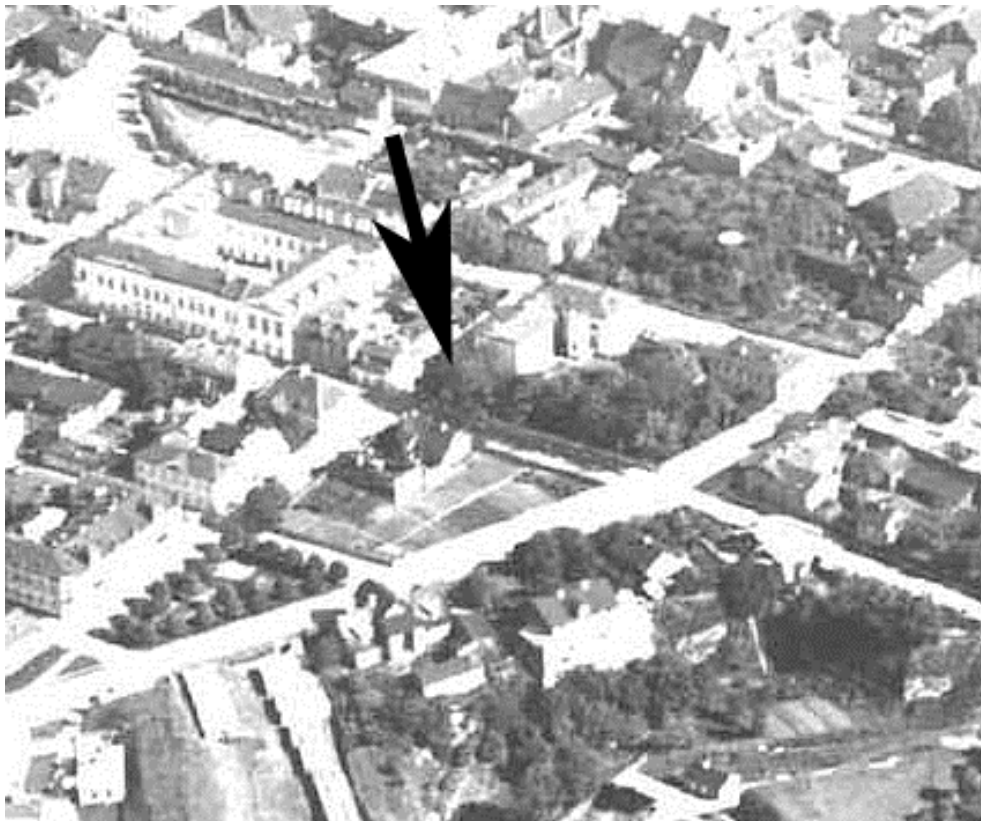
Joonis 9.

Oletatav Narva Uue linna täisehitamise projekt Erik Dahlbergi projekti järgi (G.Eimeri interpretatsioon). Samasuguseid blockbau-tüüpi elamuid projekteeriti tollal ka teisteski Euroopa kindlustes. Tagaplaanil on hästi jälgitav ka uuritava maa-alal projekteeritud hoonestus. Allikas: Коченовский 1991: 67, pilt 1.45.

Joonis 10.

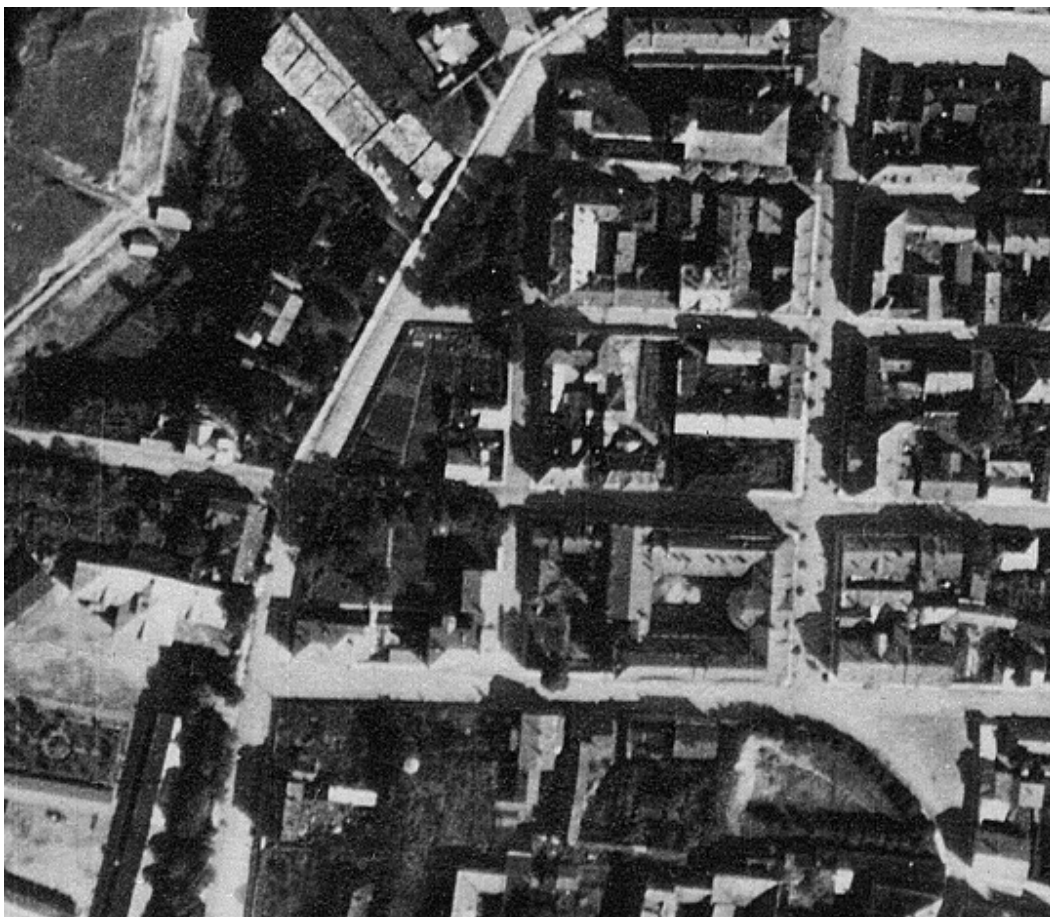
Vaeste maja hoone Uues linnas aadressil Vaestemaja 21. Allikas: Karling 1936:293, joonis 152.

Joonis 11.

Uuritav maa-ala 1940.aastal tehtud Narva linna õhufotol (fragment).

Allikas: www.narvaplän.ee

Joonis 12.

Saksa luurelennukist 13.augustil 1941 a. tehtud aerofoto (fragment).

www.luftfoto.ru

Joonis 13.

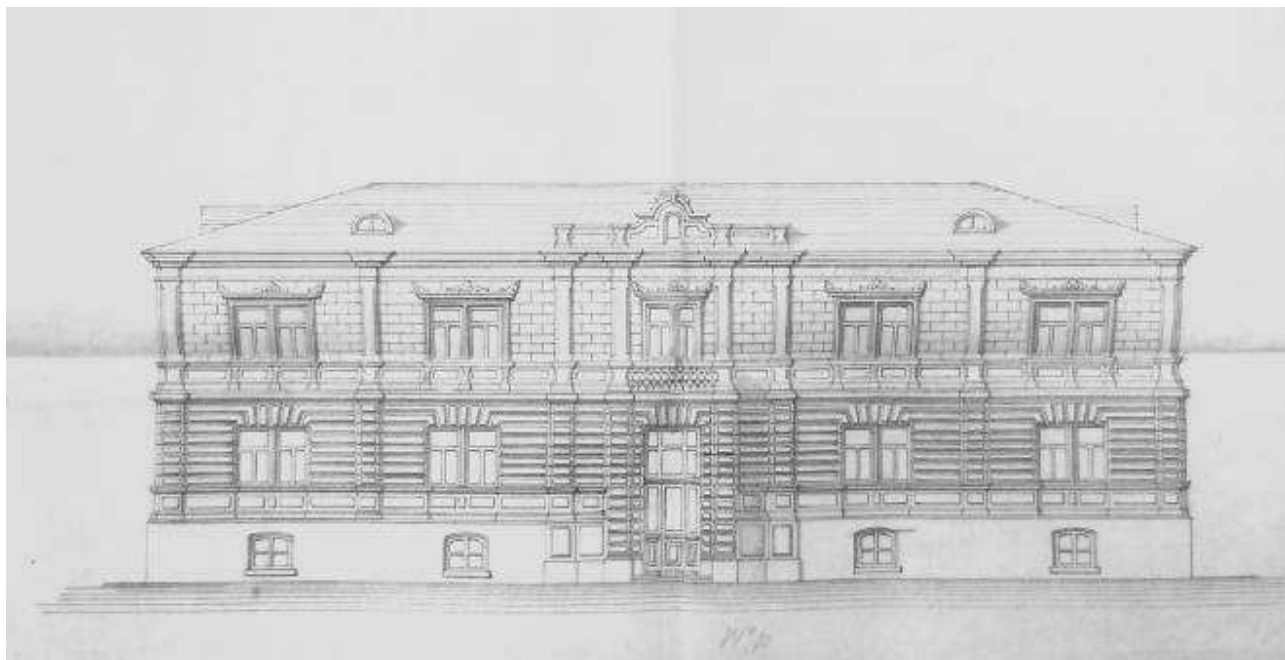
Saksa luurelennukist oletatavalt aprillis 1944 a. tehtud aerofoto (fragment).

www.luftfoto.ru

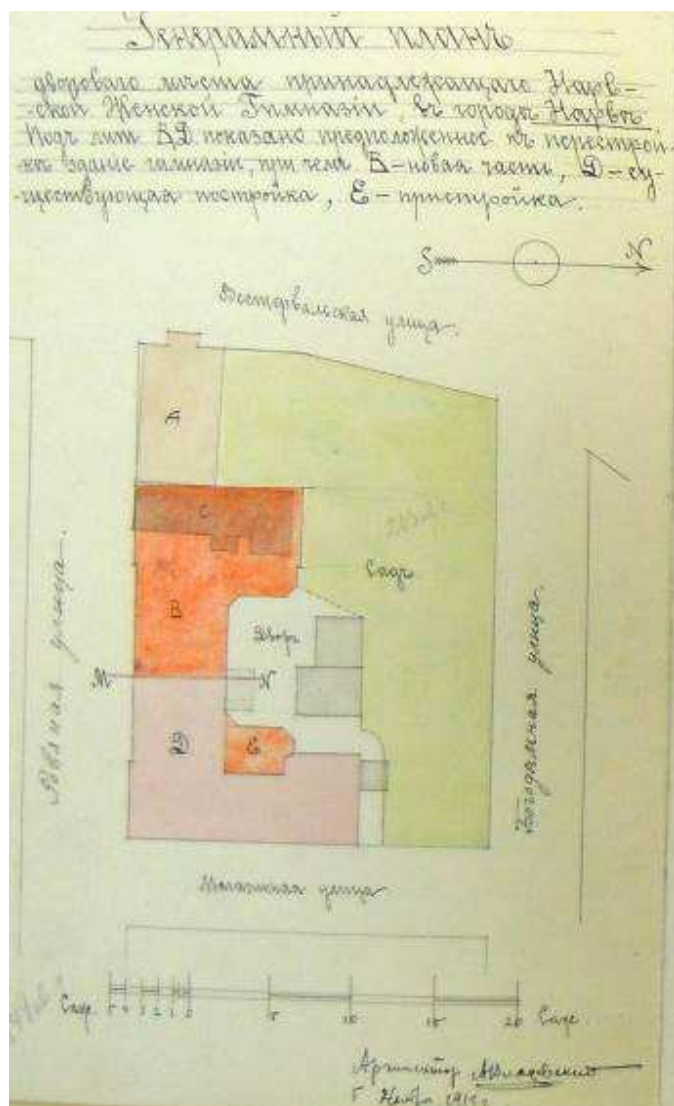
Joonis 14.

1952.a. (RPI Estonprojekt, R. Raidna) valminud vanalinna taastamise projektis Moonalao tn 2 hoone on märgitud kui „taastatud või taastatav“.

Joonis 15.

Tütarlaste gümnaasiumi hoone fassaadi rekonstrueerimise variantlahendus Moonalao tänava poolt vaadatuna. Ühtib suuresti reaalselt eksisteerinud olukorraga. EAA (Eesti Ajalooarhiiv). f.2536, n. 3, s. 530.

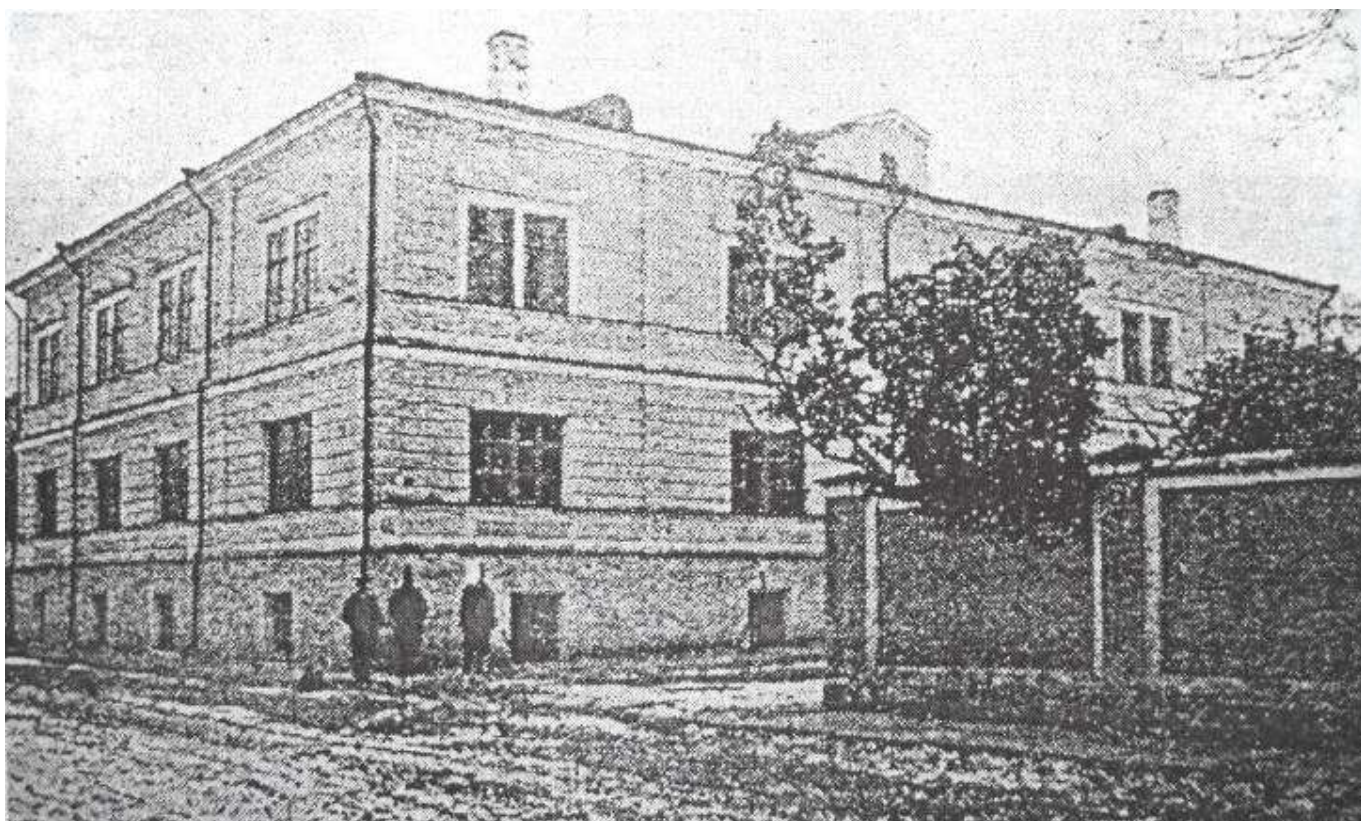
Joonis 16.

Tütarlaste gümnaasiumi hoone juurdehituse projekt (1913, A. Vladovski, realiseerimata).
Allikas: EAA (Eesti Ajalooarhiiv). f. 2536, n. 3, s. 530.

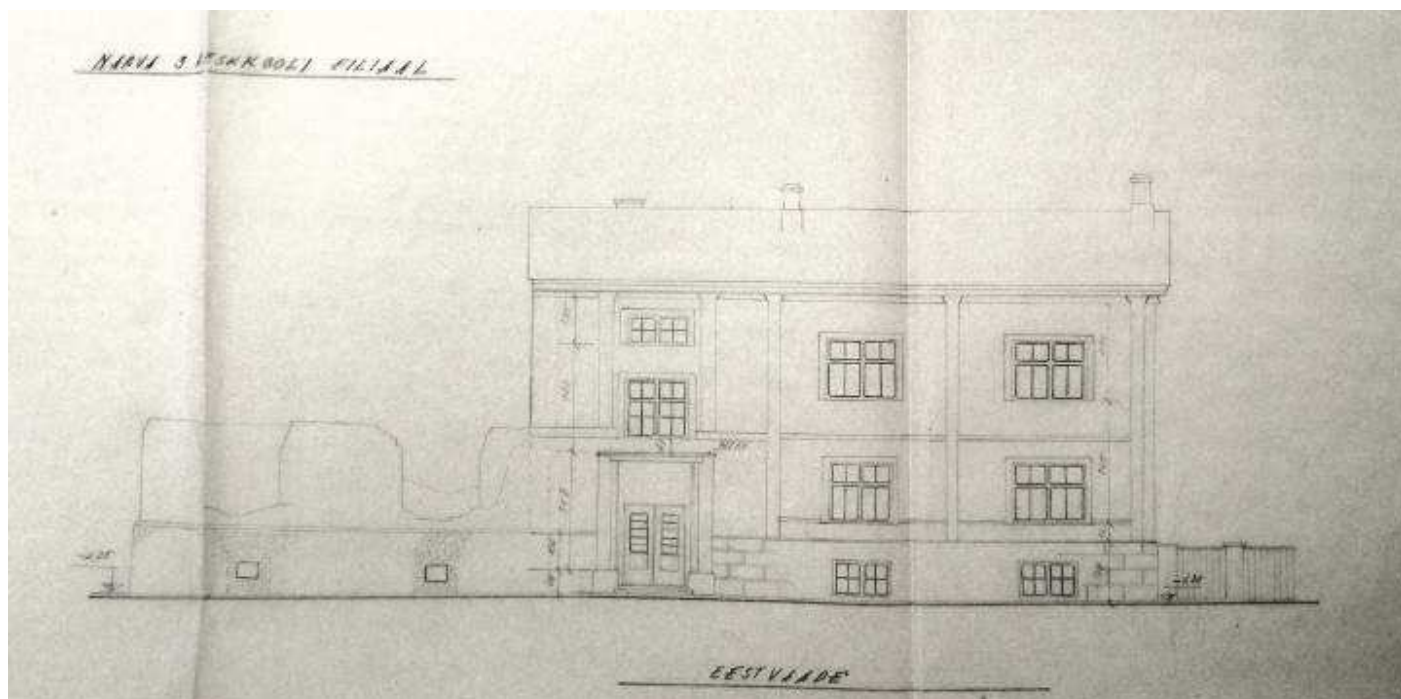
Joonis 17.

Narva tütarlaste gümnaasium Kraavi ja Moonalao tänavate ristmikult vaadatuna. Allikas: Коченовский О. Нарва. Градостроительное развитие и архитектура. Таллин: Валгус, 1991, 152, рис.2.14. Foto on tehtud oletatavalt XIX sajandi lõpukümnendil.

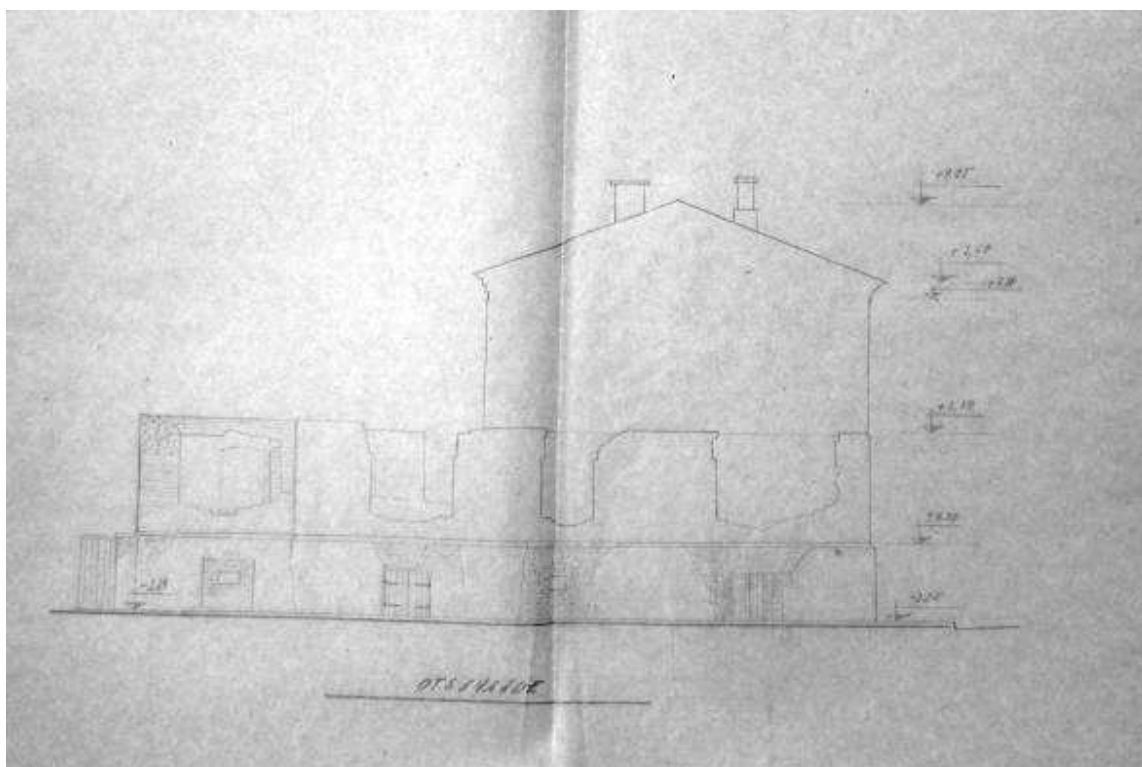
Joonis 18.

Tütarlaste gümnaasiumi koolihoone. Aino Moonika-Jõesaar. 2004. Kuni sõda kõik purustas...
Narva eestikeelsed üldhariduslikud gümnasiumid 1919-1944. Ida-Virumaa, 208.

Joonis 19.

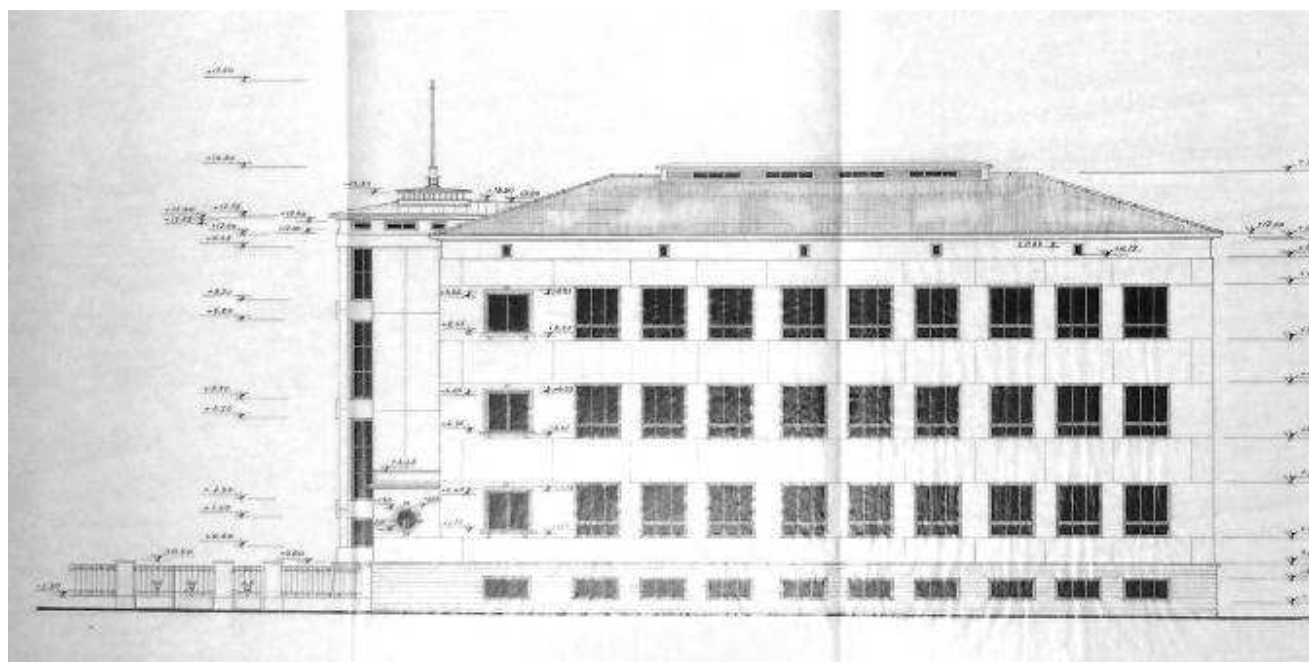
Endise Kraavi 6/Moonalao 2 hoone seisukord vahetult enne nn vana korpuse ehituse algust 1959.a. Vaade Majakovski (Moonalao) tänavalt. Allikas: ERA, T-2 - 4-1 - 3076, lehed numm-
mata.

Joonis 20.

Endise Kraavi 6/Moonalao 2 hoone seisukord vahetult enne nn vana korpuse ehituse algust 1959.a.

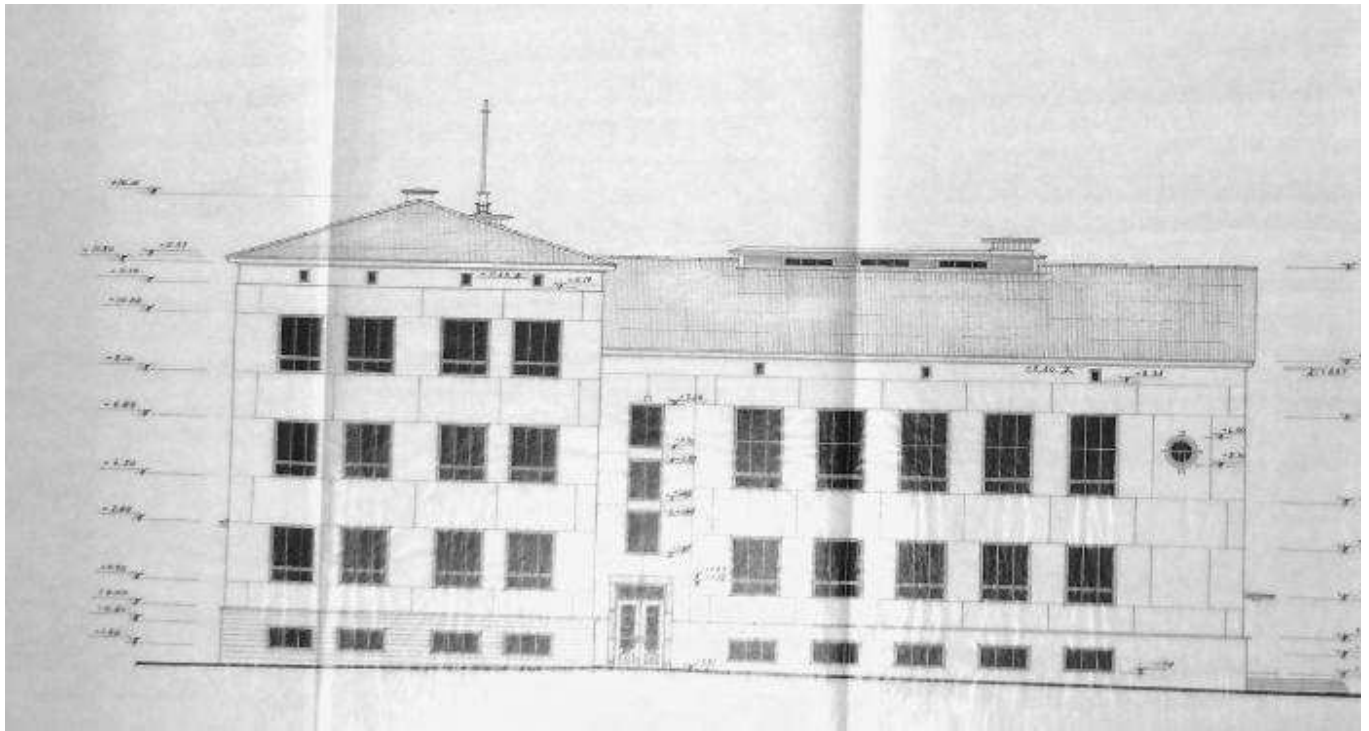
Vaade Koševoi (Kraavi) tänavalt. Allikas: ERA, T-2 - 4-1 - 3076, lehed numm-mata.

Joonis 21.

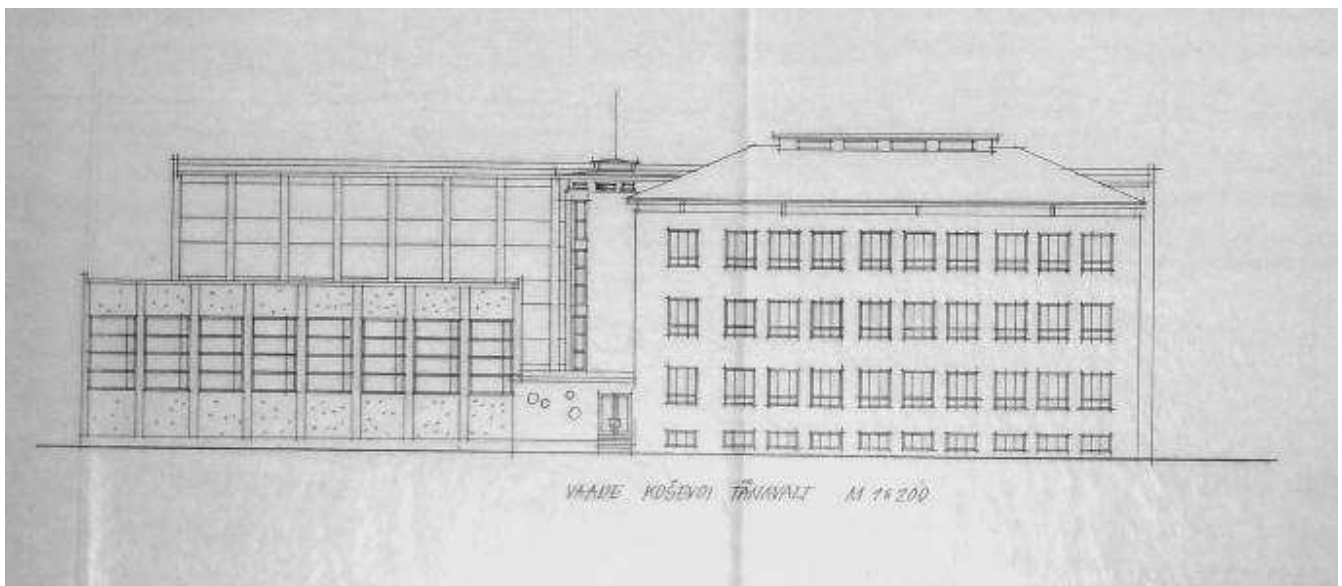
Kraavi tn 1 õppehoone projekt (1959. a, E. Uuslail). Vaade Koševoi (Kraavi) tänavalt.

Allikas: ERA, T-2 - 4-1 - 3076, lehed numm-mata.

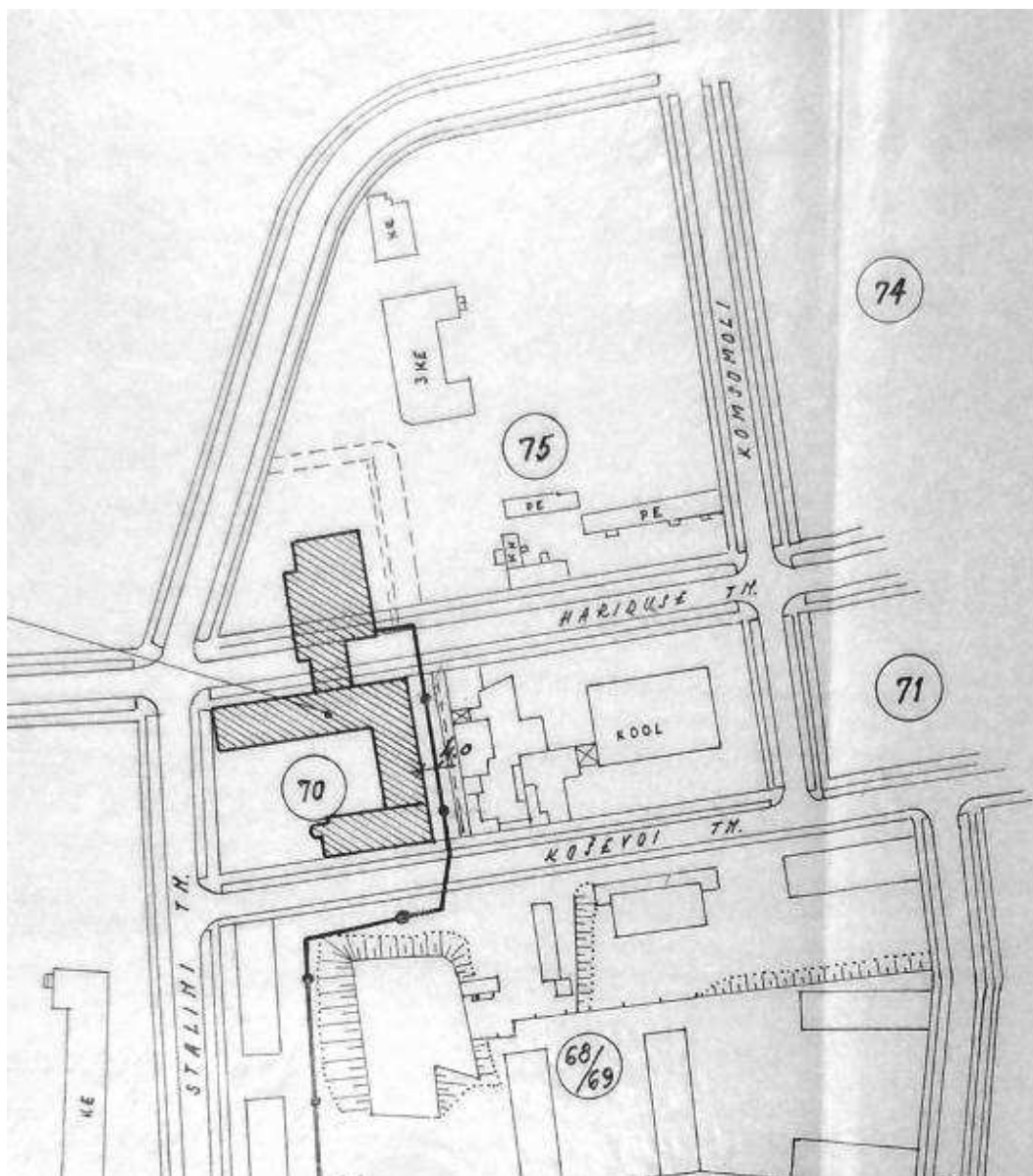
Joonis 22.

Kraavi tn 1 õppehoone projekt (1959.a., E. Uuslail). Vaade Majakovski (Moonalao) tänavalt.
Allikas: ERA, T-2 - 4-1 - 3076, lehed numm-mata.

Joonis 23.

Kraavi tn 1 õppehoone juurdeehituse projekt (spordisaal, 1961. a, T. Kallas) vaade Koševoi tänavalt (realiseerimata). Allikas: ERA, T-2 - 4-1 - 3076, lehed numm-mata.

Joonis 24.

Kraavi tn 1 uue kopruse rajamise asendiplaan aastast 1961. a. Uushoonestusega lõigati ajalooline Vaestemaja (Hariduse) tänav läbi. Osa ajaloolisest hoonestusest Hariduse (Vaestemaja) ja Majakovski (Moonalao) tänavatel (nt Hariduse 8 ja 8A) on veel alles.

Allikas: ERA, T-2 - 4-1 – 3076, lehed numm-mata.

Joonis 25.

Tütarlaste gümnaasiumi vundamentidele 1960. aastal valminud
Narva 2. keskkooli nn vana korpus Moonalao ja Kraavi tänava ristmikult vaadatuna.
Paremal 1963. aastal rajatud nn uue korpuse lõunapoolne osa. Foto: Ilja Davõdov.

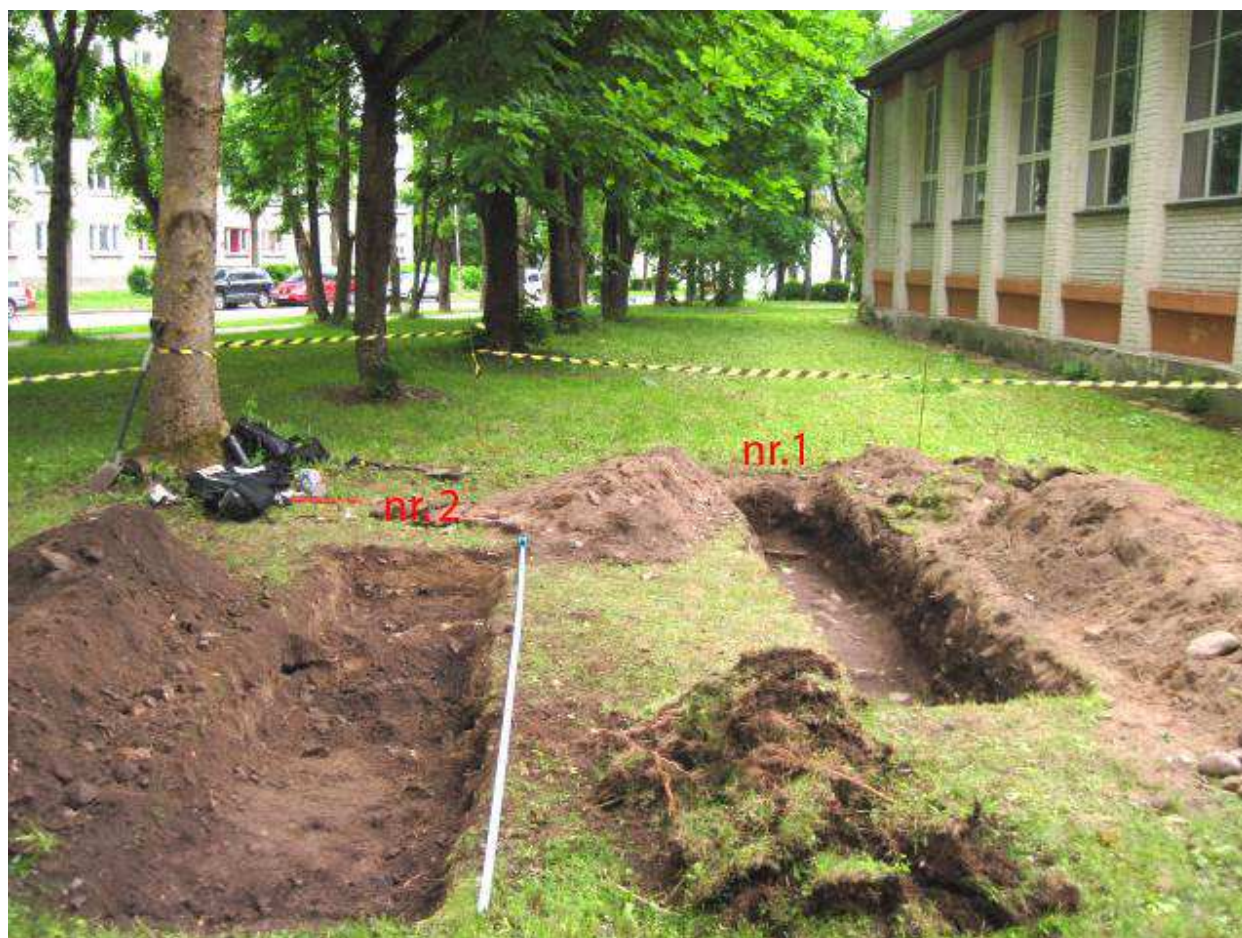

Joonis 26.

Vaade uuritavale maa-alale Vestervalli ja Kraavi tänava ristmikult.

Foto: Ilja Davõdov.

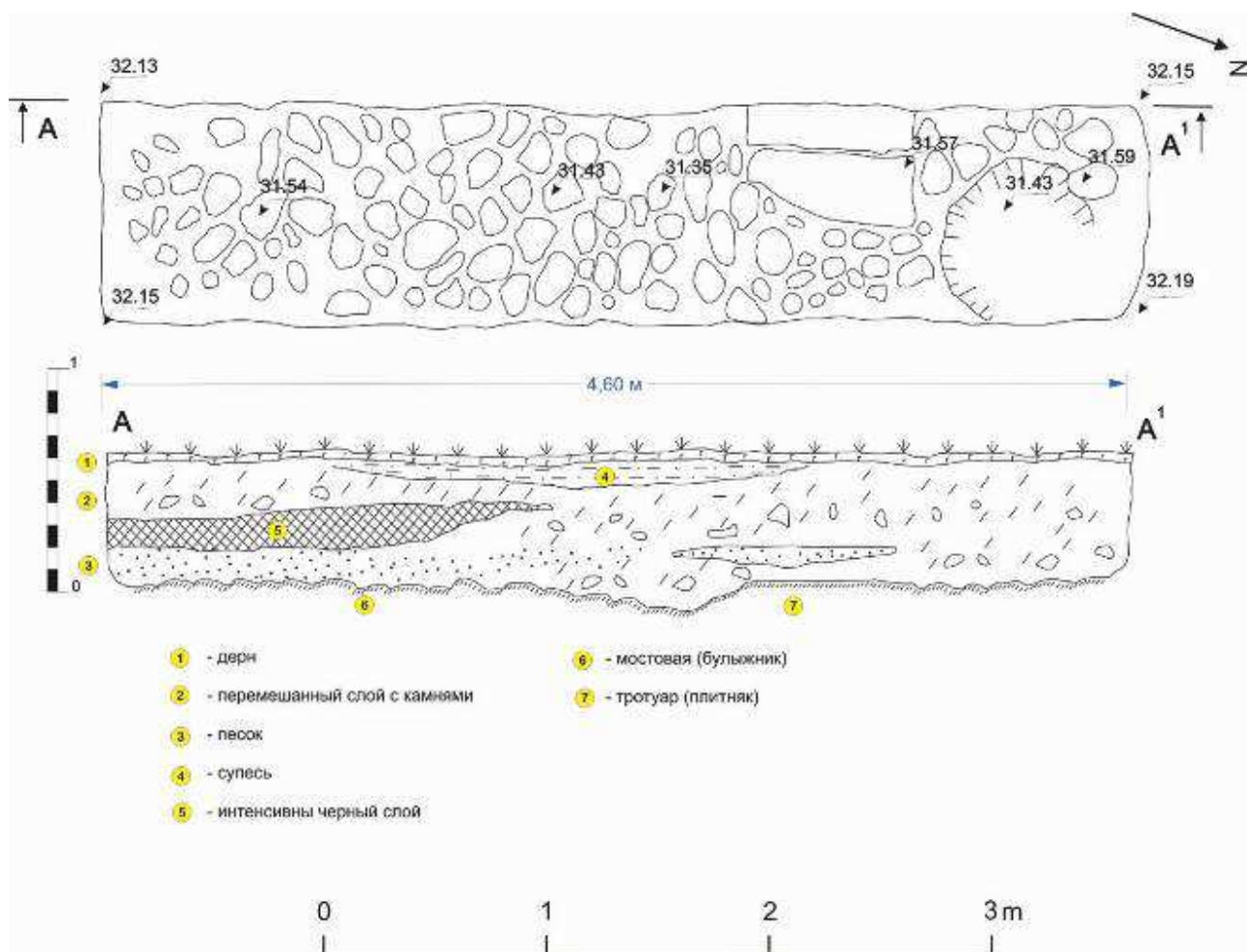

Joonis 28.

Vaade šurfidele nr. 1 ja nr. 2 lõunast. Foto: Ilja Davõdov.

Joonis 29.
Vaade šurfidele lääne poolt. Foto: Ilja Davõdov.

Joonis 30.

Šurf nr. 1. Üldplaan.

Märgistuste seletus: 1 - kamarakiht; 2 – segatud kiht kividega;

3 – liiv; 4 – saviliiv; 5 – must söekiht;

6 – tänava sõidutee munakivisillutis; 7 – kõnnitee (paekiviplaadid).

Joonis: Aleksandr Nikitjuk, Ilja Davõdov.

Joonis 31.

Šurf nr.1.

Arheoloogiliste eeluuringute käigus leitud Vaestemaja tänava munakivisillutis.
Vaade šurfile põhjast.

Foto: Ilja Davõdov.

Joonis 32.

Šurf nr. 1.

Vaade kaevandi lõunapoolsele profiiliseinale.

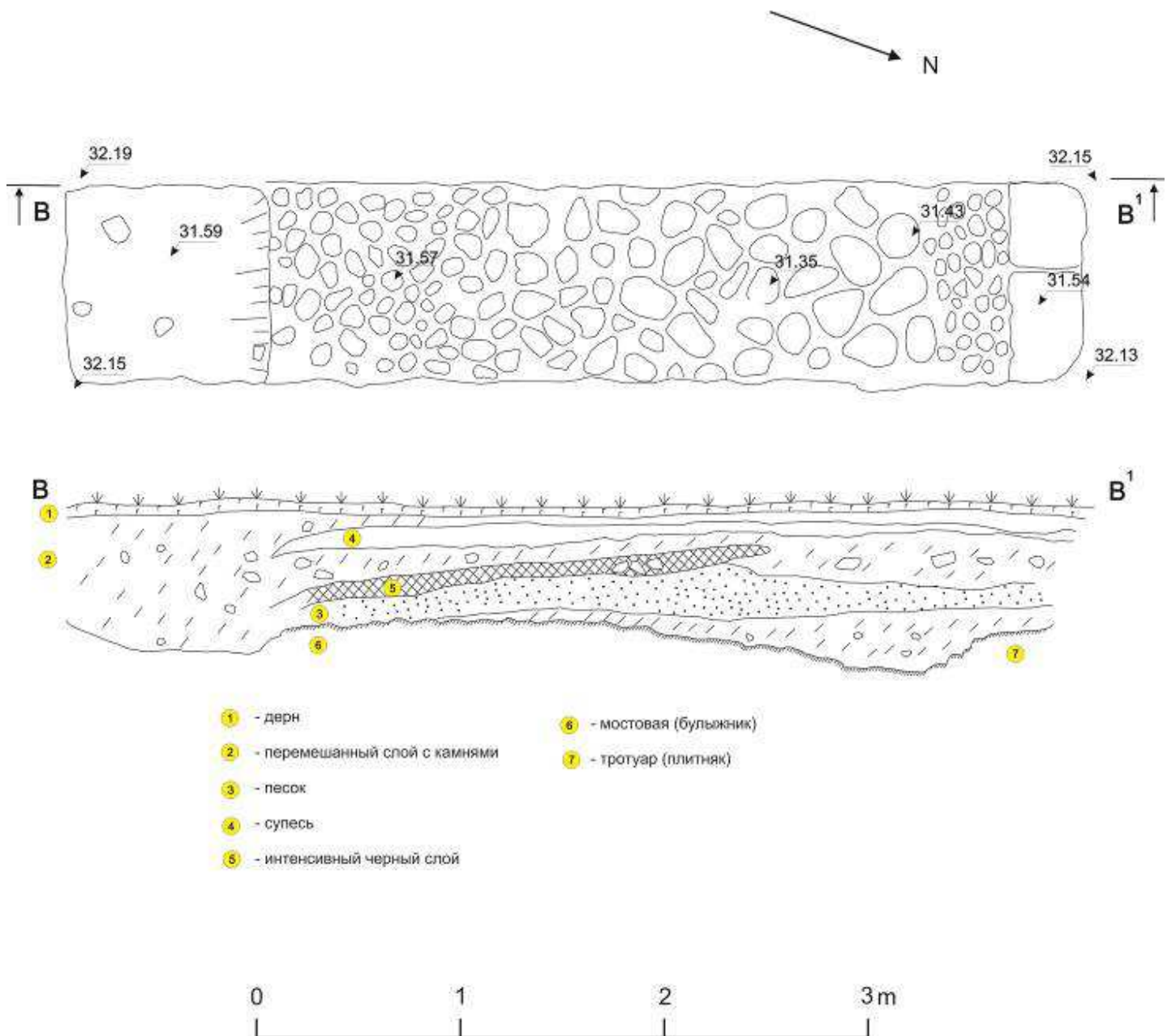
Foto: Ilja Davõdov.

Joonis 33.
Šurf nr.1.
Vaestemaja tänava kõnnitee.
Foto: Ilja Davõdov.

Joonis 34.
Šurf nr. 1.
Vaade läänepoolsele profiiliseinale.
Foto: Vladislav Šarkov.

Joonis 35.

Šurf nr.2.

Üldvaade. Märgistuste seletus: 1 - kamarakiht; 2 – segatud kiht kividega;
 3 – liiv; 4 – saviliiv; 5 – must söekiht;
 6 – tänava sõidutee munakivisillutis; 7 – kõnnitee (betoon- ja paekiviplaadid).
 Joonis: Aleksandr Nikitjuk, Ilja Davõdov.

Joonis 36.

Šurf nr.2.

Kaevandi üldvaade põhja poolt vaadates.

Foto: Ilja Davõdov.

Joonis 37.

Šurf nr.2

Vaade kaevandi idaküljele läänest. Paremal on näha tehnotrasside kaevamisel rikutud tänavasillutist.

Foto: Ilja Davõdov.

Joonis 38.

Šurf nr.2.

Vaade kaevandi põhjapoolsele küljele. Hästi on näha Vaestemaja tänava põhjapoolsel tänavaküljel paiknevat kõnnitee serva.

Foto: Ilja Davõdov.

Joonis 39.

Säilinud end. Vaestemaja tänava munakivisillutis Hariduse tn 2 maja juures.

Vaade lääne suunas.

Foto: Ilja Davõdov.

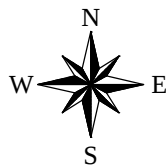
Joonis 40.

Georadar-uuringu teostamine Kraavi tn 2
enne sõda seisnud hoone piirkonnas.

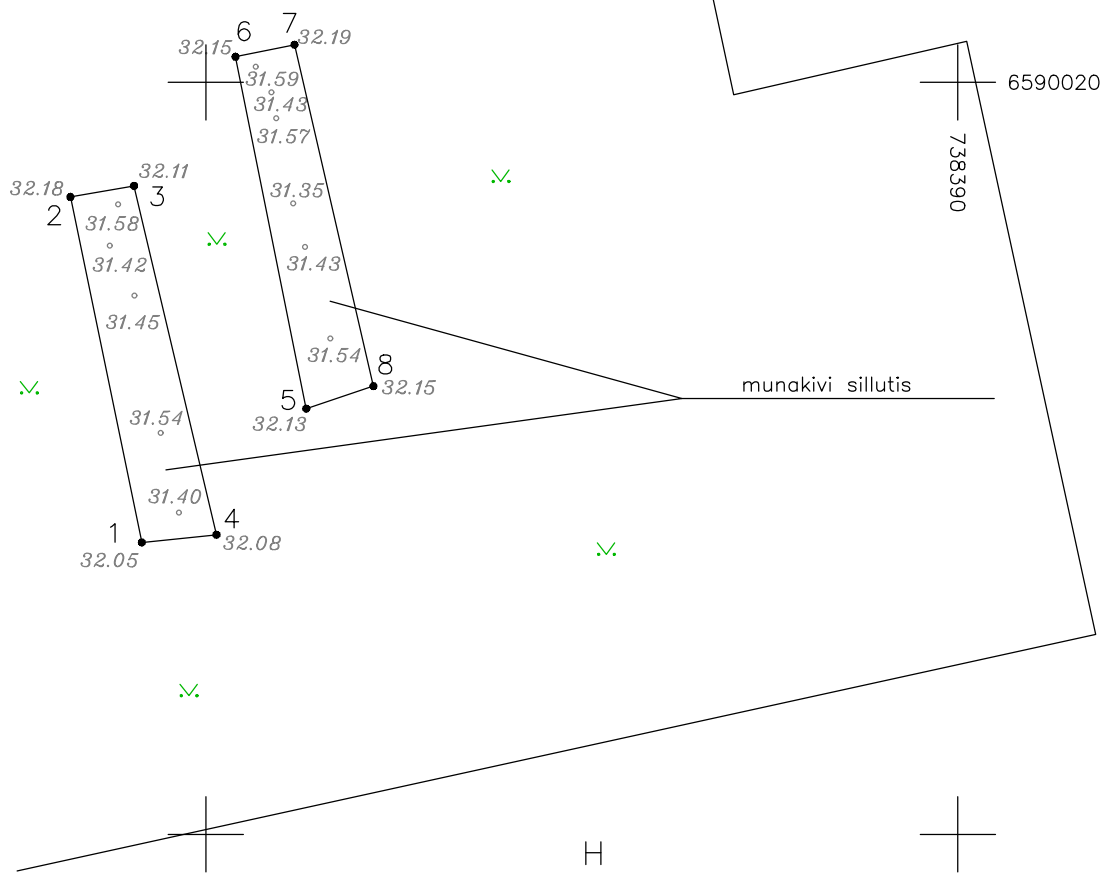
21.07.2017.

Georadar-uuringu eest vastutav Vladislav Šarkov (GRADIENS OÜ).

Foto: Ilja Davõdov

Punkti Nr.	X	Y
1	6590013.88	738379.15
2	6590018.48	738378.20
3	6590018.62	738379.04
4	6590013.99	738380.14
5	6590015.66	738381.34
6	6590020.34	738380.39
7	6590020.50	738381.18
8	6590015.96	738382.23

Joonis 41 Arheoloogilise šurfide plaan

Kõrgused 1977.a. Balti süsteemis.
Koordinaadid L-EST97 süsteemis.

	INFRAEKSPERT		töö nimi: Teostusjoonis			
aadress: Narva A. Tiimani tn. 12–105 Tel:+372 53004579; geodeesia@infraekspert.ee MTR: EEG000340			töö aadress: Narva linn Kraavi tn 1			
Kontrollis	T.Lavginova		Töö nr. 331J	mõõdistamise aeg 22.06.2017.	Leht	Lehti
Mõõdistaja	A.Aleksandrov				1	1
Tellija	Gradiens OU					
Ehit.teostaja						
			Kasutatud instrumendid: Topcon GPT–3005N			M=1:100